

การศึกษาสถานภาพการไว้อาถรรพณ์และกำลังครูของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 12 ปีการศึกษา 2513

ปริญญานิพนธ์

ของ

ว่าที่ ร.ต. ทองอยู่ แยมกง

THE
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สิงหาคม 2514

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 12 ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

ของ

ว่าที่ ร.ต.ทองอยู่ แยมคง

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สิงหาคม 2514

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 12 ปีการศึกษา 2513

การศึกษานี้เพื่อทราบสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูของโรงเรียน
รัฐบาล ในปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 12 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัด
ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ตราด และนครนายก การศึกษานี้
ใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 42 คน ครู อาจารย์ 700 คน
ผลของการศึกษานี้มีดังนี้

เกี่ยวกับอาคารสถานที่

1. ที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม
2. บริเวณโรงเรียนส่วนใหญ่มีน้ำท่วมถึง ไม่อาจใช้สนามได้ตลอดปี
3. สภาพและสุขลักษณะของอาคารเรียนและอาคารประกอบอยู่ในเกณฑ์ดี
4. ในภาคศึกษานี้ยังขาดแคลนส้วมและที่ปัสสาวะ เท่าที่มีอยู่มีสุขลักษณะอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องได้รับการแก้ไข
5. อาคารเรียนได้ใช้ถึง 120 % ห้องเรียนใช้วันละ 5 - 6 ชั่วโมง
อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ใช้วันละ 3 - 6 ชั่วโมง โรงอาหารและหอประชุม
ใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง
6. ห้องสมุดมีขนาดบรรจุได้ 25 - 50 คนและได้ใช้วันละ 3 - 6 ชั่วโมง
7. โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลน อาคารเรียน บ้านพักครู และโรงฝึกงาน
อยู่เป็นอันมาก
8. ปัญหาสำคัญในการดูแลรักษาอาคารสถานที่คือ โรงเรียนไม่มีรั้วและมี
การโรงน้อย

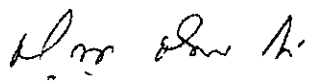
เกี่ยวกับกำลังครู

1. จำนวนครูหญิงมากกว่าครูชาย ครูส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อายุไม่เกิน 40 ปี และมีเงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาท
2. ครูใหญ่เกือบทั้งหมดคเป็นชาย วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป อายุ 41 ปีขึ้นไป และมีเงินเดือนอยู่ระหว่าง 1,400-2,750 บาท
3. อัตราเฉลี่ยระหว่างนักเรียนต่อครู เท่ากับ 22 : 1 ครูคนหนึ่งสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป เกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนครูทั้งหมดต้องทำหน้าที่สอนซ่อมเสริม นอกจากนี้ยังมีงานนอกเหนือการสอนซึ่งครูส่วนใหญ่กำลังทำอยู่ได้แก่ งานห้องสมุด งานคานแนะแนว และงานคานธุรการ
4. ในภาคศึกษานี้ยังขาดครู บรรณารักษ์ ครูแนะแนว และครูภาษา อังกฤษ
5. ครูใหญ่จำนวน 4 ใน 5 ส่วนต้องทำการสอน และมีชั่วโมงสอน 1 - 15 ชั่วโมง
6. ครูอายุสูงลามากกว่าครูอายุน้อย ครูเก่าลามากกว่าครูใหม่
7. ครูใหญ่หญิงลามากกว่าครูใหญ่ชาย ครูใหญ่สูงอายุลมากกว่าครูใหญ่อายุน้อย
8. ครูหญิงย้ายมากกว่าครูชาย ครูอายุน้อยย้ายมากกว่าครูอายุมาก และครูเงินเดือนน้อยย้ายมากกว่าครูที่มีเงินเดือนมาก
9. ครูใหญ่ชายย้ายมากกว่าครูใหญ่หญิง ครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ย้ายมากกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูใหญ่ที่มีอายุน้อยย้ายมากกว่าครูใหญ่ที่มีอายุมาก และครูใหญ่ที่มีเงินเดือนน้อยย้ายมากกว่าครูใหญ่ที่มีเงินเดือนมาก
10. ครูส่วนใหญ่มีสวัสดิการอยู่ในเกณฑ์ดี
11. ครูส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในเกณฑ์ปานกลาง

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณิสิตได้พิจารณาปัญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

พณ ธีระพงษ์ชัย ประธาน

 กรรมการ

 กรรมการ

สิงหาคม 2514

ประกาศคุณูปการ

ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.พจน สะเพียรชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกียรติ ศรีพงษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีธิตา อังสุสิงห์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้อนุเคราะห์ส่งแบบสอบถาม ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ทุกท่านของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคศึกษา 12 ที่กรุณา ตอบแบบสอบถามอันเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้

และขอขอบคุณ คุณอารี แยมคง ผู้มีส่วนช่วยให้การเจมนับข้อมูลสำเร็จลง เป็นที่เรียบร้อย ทั้งยังให้กำลังใจแก่ผู้เขียนด้วยดีตลอดมา

อนึ่ง ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณนิเวศน์ ชรรมรักษ์ แห่งสำนักงานทดสอบ วิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร ได้ช่วยจัดพิมพ์จนเป็นที่เรียบร้อย ผู้เขียนขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

วาที ร.ท. ทองอยู่ แยมคง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	3
2. เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เกี่ยวกับอาการและสถานที่	5
เกี่ยวกับกำลังคน	15
3. วิธีดำเนินการ	24
กลุ่มตัวอย่าง	24
การสร้างแบบสอบถาม	27
การรวบรวมข้อมูล	28
การจัดกระทำกับข้อมูล	29
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	31
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	31
ผลการวิเคราะห์ที่ตั้งของโรงเรียน	32
ผลการวิเคราะห์จำนวน ลักษณะ สภาพ และสุขลักษณะของอาคาร และห้องต่าง ๆ	41
ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการ ใช้อาคาร	79
ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ และความต้องการ อาคารเพิ่ม	95

ผลการวิเคราะห์จำนวนครู วุฒิ และประสบการณ์ของครู	99
ผลการวิเคราะห์การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู	107
ผลการวิเคราะห์สวัสดิการ และขวัญของครู	160
5. สรุปผลการศึกษาค้นคว้าและขอเสนอแนะ	201
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	201
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	201
เครื่องมือรวบรวมข้อมูล	202
การวิเคราะห์ข้อมูล	202
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	202
อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	206
บรรณานุกรม	211
ภาคผนวก	215
ภาคผนวก (ก)	
ภาคผนวก (ข)	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. จำนวนครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคศึกษา 12 และจำแนก ผู้ตอบแบบสอบถามตามสถานศึกษา	25
2. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามระยะทางจาก แหล่งชุมชน เป็นรายจังหวัด	32
3. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามความห่างไกลจาก แหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม เป็นรายจังหวัด	33
4. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามความสะดวก ในการคมนาคมถึงโรงเรียน เป็นรายจังหวัด	34
5. แสดงจำนวนโรงเรียน แจกแจงตามขนาดที่ดินของโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	35
6. แสดงการแจกแจงสภาพพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ จำแนกเป็น รายจังหวัด	36
7. แสดงการแจกแจงสภาพสนามกีฬาของโรงเรียน เป็นรายจังหวัด	37
8. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพร่มไม้และที่พักผ่อน เป็นรายจังหวัด	38
9. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ เป็นรายจังหวัด	39
10. แสดงจำนวนโรงเรียน อาคาร ห้องเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	41

ตาราง	หน้า
11. แสดงการแจกแจงลักษณะอาคาร เรือน เป็นรายจังหวัด	42
12. แสดงการแจกแจงอาคาร เรือน จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	43
13. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคาร เรือน จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด	44
14. แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของห้อง เรือน จำแนกเป็นรายจังหวัด	45
15. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีห้อง เฉพาะวิชา จำแนกตามประเภทของห้อง เป็นรายจังหวัด	47
16. แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของห้อง เฉพาะวิชา เป็นรายจังหวัด จำแนกตามประเภทของห้อง	49
17. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และอาคารคหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	51
18. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามลักษณะ เป็นรายจังหวัด	53
19. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	55
20. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด	57
21. แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของอาคาร อุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	59

การาง	หน้า
22. แสดงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารและหอประชุมรวมในอาคาร เคี้ยว เป็นรายจังหวัด	61
23. แสดงความถี่ของจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหาร และหอประชุมรวมในอาคาร เคี้ยว จำแนกตามลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด	63
24. แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคารโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหาร และหอประชุมรวมในอาคาร เคี้ยว จำแนกตามช่วงอายุ เป็นรายจังหวัด	66
25. แสดงการแจกแจงสภาพของโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารและ หอประชุมรวมในอาคาร เคี้ยว จำแนกเป็นรายจังหวัด	69
26. แสดงสัญลักษณ์ของโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารรวมหอประชุม ในอาคาร เคี้ยวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	72
27. แสดงจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนต่อส้วมและที่ปัสสาวะ 1 ที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด	73
28. แสดงลักษณะที่ตั้งของส้วม และที่ปัสสาวะของโรงเรียน ในภาคศึกษา 12	74
29. แสดงชนิดของส้วมในภาคศึกษา 12	75
30. แสดงการแจกแจงจำนวนส้วมและที่ปัสสาวะ จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด	76
31. แสดงสัญลักษณ์ของส้วมและที่ปัสสาวะ จำแนกเป็นรายจังหวัด	78

ตาราง	หน้า
32. แสดงจำนวนความถี่ของจำนวนอาคาร เรียนที่สามารถดัดแปลง ห้องเรียนเพื่อใช้ทำประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด	79
33. แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคาร เรียนที่ใช้ห้องเรียนโดยเฉลี่ย ใน 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	80
34. แสดงการแจกแจงในการใช้ที่เรียนซึ่งมีอยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนดกับจำนวน ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	81
35. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่ใช้ห้องเฉพาะวิชา โดยเฉลี่ย จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้	83
36. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามประโยชน์ใช้สอย	84
37. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้ เป็นรายจังหวัด	85
38. แสดงการแจกแจงความถี่การใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารร่วมกับหอประชุมในอาคาร เกียวกัน จำแนกตามที่ใช้	87
39. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารรวมหอประชุมโดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้ เป็นรายจังหวัด	88
40. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุด เกี่ยวกับความสะดวกในการที่จะเข้าไปใช้ ของครูและนักเรียน จำแนกตามระดับความสะดวก เป็นรายจังหวัด	91

ตาราง	หน้า
41. แสดงความถี่ของจำนวนห้องสมุด จำแนกตามความจุ้นักเรียน ที่เข้าใช้พร้อมกัน แยกเป็นรายจังหวัด	92
42. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้ห้องสมุด จำแนกตามจำนวนชั่วโมง ที่นักเรียนเข้าใช้โดยเฉลี่ยใน 1 วัน แยกเป็นรายจังหวัด	93
43. แสดงการแจกแจงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด	95
44. แสดงลำดับความต้งการอาคารเพิ่ม จำแนกตามประเภทอาคาร เป็นรายจังหวัด	97
45. แสดงจำนวนครู แจกแจงตามเพศ วุฒิ และอายุจริง เป็นรายจังหวัด	99
46. แสดงจำนวนครู แจกแจงตามอายุราชการ และเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	100
47. แสดงจำนวนครูใหญ่ แจกแจงตามเพศ วุฒิ และอายุจริง เป็นรายจังหวัด	101
48. แสดงจำนวนครูใหญ่ แจกแจงตามอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ และเงินเดือน จำแนกเป็นรายจังหวัด	102
49. แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครู ในทัศนะของครู โรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	103
50. แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครู ในทัศนะของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่	104
51. แสดงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยได้รับการอบรม และการนำความรู้ จากการอบรมมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงาน จำแนกเป็นรายจังหวัด	105

ตาราง	หน้า
52. แสดงจำนวนครูใหญ่ที่เกษและไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่และการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงาน	106
53. แสดงจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด	107
54. แสดงจำนวนความถี่ของครูชาย ครูหญิง จำแนกตามชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด	108
55. แสดงจำนวนครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป จำแนกตามชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด	111
56. แสดงจำนวนครูที่อายุไม่เกิน 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป จำแนกตามชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด	114
57. แสดงจำนวนครูที่อายุราชการไม่เกิน 5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด	117
58. แสดงจำนวนครูที่มีเงินเดือนน้อย ปานกลาง และเงินเดือนสูง จำแนกตามจำนวนชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด	120
59. แสดงจำนวนการลาของครูใหญ่ จำแนกตามชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์	123
60. แสดงจำนวนความถี่ของครู จำแนกตามชั่วโมงสอนซ่อมเสริมใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด	124
61. แสดงค่าเฉลี่ยการทำงานนอกเหนือการสอนของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ	125
62. แสดงจำนวนความถี่ของครู จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นที่ครูสอน โดยเฉลี่ย เป็นรายจังหวัด	127

ตาราง	หน้า
63. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงความสามารถ จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	128
64. แสดงปัญหาของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ในการจัดการเรียนการสอน	130
65. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีครูเกินและขาดในสาขาวิชาต่าง ๆ	131
66. แสดงจำนวนโรงเรียนที่ต้องการครูเพิ่มอีก ในปีการศึกษา 2513 จำแนกเป็นรายจังหวัด	133
67. แสดงความเหมาะสมของงานนอกเหนืองานสอน กับความรู้ความสามารถ ของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	134
68. แสดงค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้เตรียมตัวเข้าสอนเมื่อสัปดาห์แรกเริ่มแล้ว เวลาที่อยู่ที่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าและโรงเรียนเล็ก จำแนกเป็นรายจังหวัด	136
69. แสดงการแจกแจงจำนวนครูชายหญิง จำแนกตามวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด	137
70. แสดงการแจกแจงจำนวนครู วุฒิกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป จำแนกตามวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด	139
71. แสดงการแจกแจงจำนวนครูอายุไม่เกิน 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป จำแนกตามวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด	141
72. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด	143

ตาราง	หน้า
73. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่มีเงินเดือนน้อย ปานกลาง และเงินเดือนสูง จำแนกตามวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด	145
74. แสดงการแจกแจงการลาของครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุจริง อายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ และเงินเดือน ตามวันลา ในภาคต้นปีการศึกษา 2513	147
75. แสดงจำนวนครูที่เข้าสอนแทนครูที่ไม่มา จำแนกเป็นรายจังหวัด	154
76. แสดงจำนวนครูที่สังเกตการณ์ปล่อยให้ชั้นว่าง จำแนกเป็นรายจังหวัด	155
77. แสดงความถี่ในการประชุมและปฏิบัติงานของครูในภาคศึกษา 12	156
78. แสดงระดับความพอใจของครูเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการเรียน ของนักเรียนในโรงเรียนของตน เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ จำแนกเป็นรายจังหวัด	157
79. แสดงระดับความพอใจของครูใหญ่เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียน ของนักเรียนในโรงเรียนที่ตนบริหาร เมื่อเปรียบเทียบกับ โรงเรียนอื่น ๆ	158
80. แสดงการใช้เวลาว่างของครูที่โรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	159
81. แสดงจำนวนครูที่อยู่อาศัย และไม่ได้อยู่อาศัยบ้านพักครู ความสะดวก สบายของครูที่อยู่อาศัยบ้านพักครู และความจำเป็นที่ต้องอยู่บ้านพักครู ของผู้ที่ยังไม่ได้อยู่ จำแนกเป็นรายจังหวัด	160
82. แสดงจำนวนครูที่ได้รับความสะดวก ในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม จำแนกเป็นรายจังหวัด	161

83.	แสดงจำนวนครูที่เห็นเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด	162
84	แสดงการส่งเสริมขวัญและกำลังใจที่ครูได้รับ จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ	163
85.	แสดงระดับความสนใจ ในข้อเสนอแนะและข้อกักเห็นในการทำงานของครู ความทักษะของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่	165
86.	แสดงค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	166
87.	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	168
88.	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวน ความรู้สึกปลอดภัยและความอบอุ่นใจของครู จำแนกตามอายุจริง เป็นรายจังหวัด	170
89	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	172
90.	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	174
91.	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนของความร่วมมือกันทำงานและเจตนาก่ออาชญากรรม ในทัศนะของครูโรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	175
92.	ค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความร่วมมือกันทำงานและเจตนาก่ออาชญากรรม ในทัศนะของครูใหญ่	176

การวาง	หน้า
93. แสดงจำนวนกรณีที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	177
94. แสดงเหตุผลการย้ายของครู จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	179
95. แสดงจำนวนกรณีที่ต้องการย้าย และไม่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	181
96. แสดงเหตุผลในการย้ายของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	183
97. แสดงจำนวนกรณีที่ต้องการย้าย และไม่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุจริง เป็นรายจังหวัด	185
98. แสดงเหตุผลในการย้ายของครู จำแนกตามอายุจริง เป็นรายจังหวัด	187
99. แสดงจำนวนกรณีที่ต้องการย้าย และไม่ต้องการย้าย จำแนกตาม อายุราชการ เป็นรายจังหวัด	189
100. แสดงเหตุผลในการย้ายของครู จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	191
101. แสดงจำนวนกรณีที่ต้องการย้าย และไม่ต้องการย้าย จำแนกตาม เงินเดือน เป็นรายจังหวัด	193
102. แสดงเหตุผลการย้ายของครู จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	195
103. แสดงการแจกแจงครูใหญ่ที่ต้องการย้าย ไม่ต้องการย้าย และต้องการ เป็นครูชั้นย่อย จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุจริง อายุราชการในตำแหน่ง ครูใหญ่ และเงินเดือน	197

ตาราง

หน้า

104. แสดงเหตุผลการย้ายของกรุใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อาชีพจริง
อาชुरาชการในตำแหน่งกรุใหญ่ และ เงินเดือน

198

บัญชีภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1. แสดงกราฟแท่งเปรียบเทียบลักษณะอาคาร เรือน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารและหอประชุมรวม ในอาคารเดียวกัน	65
2. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบอายุอาคาร เรือน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมกับ หอประชุม	68
3. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพอาคาร เรือน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมกับ หอประชุม	71
4. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมกับหอประชุม	90
5. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ และห้องสมุดโดยเฉลี่ยใน 1 วัน	94
6. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ ของครูชายและครูหญิง	110
7. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบว่าจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ ของครูผู้ดีต่ำกว่าปัญหาตรีและปัญหาตรีขึ้นไป	113
8. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ ของครูอายุ 40 ปีลงมาและครูอายุ 41 ปีขึ้นไป	116

ภาพที่	หน้า
9. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบว่าจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ ของครูอายุราชการ 5 ปีลงมา กับ 6 ปีขึ้นไป	119
10. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบว่าจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ ของครูเงินเดือนน้อย เงินเดือนปานกลาง และเงินเดือนสูง	122
11. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบว่าจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูชาย ครูหญิง ครูใหญ่ชาย และครูใหญ่หญิง	149
12. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบว่าจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิ ปริญญาตรีขึ้นไป	150
13. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบว่าจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครู และครูใหญ่ที่อายุไม่เกิน 40 ปี ครูและครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป	151
14. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบว่าจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครู และครูใหญ่ จำแนกตามอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป สำหรับครูใหญ่จำแนกตามอายุราชการที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ ไม่เกิน 5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป	152
15. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบว่าจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครู และครูใหญ่ ที่มีเงินเดือนน้อย เงินเดือนปานกลาง และเงินเดือนสูง	153
16. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูชายและครูหญิงที่ก่อการย้าย และไม่ก่อการย้าย	178

ภาพที่	หน้า
17. กราฟแท่งเปรียบเทียบกรุฉันท่ากว่าปริญญาตรีและกรุฉันท่ากว่าปริญญาตรีขึ้นไป ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	182
18. กราฟแท่งเปรียบเทียบกรุที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และกรุที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	186
19. กราฟแท่งเปรียบเทียบกรุอายุราชการไม่เกิน 5 ปีและกรุที่อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	190
20. กราฟแท่งเปรียบเทียบกรุเงินเก็อนน้อย เงินเก็อนปานกลาง และเงินเก็อนสูง ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	194

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังขาดกำลังคนระดับกลางอยู่เป็นอันมาก กำลังคนระดับนี้คือประชากรที่มีการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ตามสถิติการศึกษา พ.ศ. 2509 (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 : 2 - 6) จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายรวมกันมีไม่ถึง 1 ใน 10 ของจำนวนนักเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนต้น และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนมัศึกษากับความต้องการกำลังคนระดับกลางและสูง ปรากฏว่าประเทศไทยผลิตนักเรียนมัธยมศึกษาได้น้อยเกินไป ไม่ทันกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ หากเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านแล้ว ประเทศไทยมีจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาเพียง 14 % ของจำนวนเด็กที่มีวัยอันควรเข้าเล่าเรียนในชั้นมัธยมศึกษา สถิตินี้ต่ำกว่าสถิติของประเทศเพื่อนบ้านที่มีการพัฒนาในระดับเดียวกันกับประเทศไทย ซึ่งได้แก่ อินเดียนี มองโกเลีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เกาหลี ไต้หวัน และญี่ปุ่น

ประชากรระดับมัธยมศึกษา มีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะจัดเป็นชุมกำลังงานส่วนใหญ่ในการพัฒนา เป็นกำลังสำคัญในการผลิตทั้งในก้านอุตสาหกรรมและ เกษตรกรรม ปัญหาการผลิตคนระดับกลางให้มีคุณภาพสูงและปริมาณเพียงพอ จึงเป็นความต้องการอย่างรีบด่วนของประเทศ ภาระอันนี้จึงตกเป็นหน้าที่ของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการอย่างเลี่ยงไม่พ้น

กรมวิสามัญศึกษา (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 3) ซึ่งรับผิดชอบการศึกษาระดับนี้โดยตรง ได้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานการศึกษาในระดับนี้ไว้ว่า

1. จะเพิ่มปริมาณ และปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนภูมิภาค
2. จะใช้อาคารสถานที่ ครู และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่
3. จะปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น

4. จะนำวิธีการและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่จำเป็นบางประการมาใช้ในการขยายปริมาณ และคุณภาพ

5. จะปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนราษฎร์ให้ทัดเทียมโรงเรียนรัฐบาล จากนโยบายข้อ 2 ซึ่งกล่าวถึงการใช้อาคารสถานที่ ครู และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่นั้น คือการระดมกำลังบรรดาทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการใช้อาคารสถานที่ และครูนั้น ผู้เขียนใคร่ถามว่า สถานภาพการใช้อาคารสถานที่ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของโรงเรียนรัฐบาล โดยเฉพาะในภาคศึกษา 12 เป็นอย่างไร ใ้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่ มีปัญหาในการใช้อย่างไรบ้าง ผลการศึกษาครั้งนี้ น่าจะได้เป็นแนวทาง ในการปรับปรุงคุณภาพและการขยายปริมาณนักเรียนในระดับนี้ได้พอสมควร

* จุดมุ่งหมายในการศึกษากันว่า

ศึกษาสถานภาพของอาคารสถานที่ และกำลังครูในแง่การใช้ กังตัวข้อต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับอาคารสถานที่

- 1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน
- 1.2 จำนวน ขนาด ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคาร
- 1.3 การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
- 1.4 ปัญหาการใช้อาคาร

2. เกี่ยวกับครู

- 2.1 จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
- 2.2 การใช้และปัญหาการใช้ครู
- 2.3 สวัสดิการและขวัญของครู

* ความสำคัญของการค้นคว้า

1. ทำให้ทราบสถานภาพการใช้อาคารสถานที่ และครู และความสูญเสียไปในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรดังกล่าวไม่เต็มที่ เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องในอันที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป
2. ทำให้ทราบปัญหาการใช้ และความต้องการด้านกำลังครู และอาคาร เพื่อเป็นแนวทางแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณและวางแผนการศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

* ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะกระทำกับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ของภาคศึกษา 12 จำนวน 44 โรงเรียน จำนวนครู 897 คน ในปีการศึกษา 2513

2. ในการศึกษาครั้งนี้ จะกระทำในขอบเขตตามความมุ่งหมายในการค้นคว้าเท่านั้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาคศึกษา 12 หมายถึงภาคศึกษาซึ่งประกอบด้วยจังหวัดจันทบุรี จะเขิง เหวา ชลบุรี ตราก นครนายก ปราจีนบุรี และระยอง
2. สถานภาพของอาคารสถานที่ และครู หมายถึงสภาพของอาคารสถานที่ และครู ที่เป็นอยู่จริง
3. โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ในภาคศึกษา 12
4. ครู, อาจารย์ หมายถึงข้าราชการครู สังกัดกรมวิสามัญศึกษาในภาคศึกษา 12
5. อาคาร หมายถึงอาคารเรียน อาคารประกอบและส้วม

6. อาคารเรียน หมายถึงอาคารที่ใช้ทำการสอนการเรียน
7. อาคารประกอบ หมายถึงอาคารที่ไว้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งนอกเหนือจากอาคารเรียน
8. สถานที่ หมายถึงบริเวณโรงเรียน เช่น สนาม ที่พักผ่อน เป็นต้น

เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวกับอาคารและสถานที่

นักการศึกษาท่านหนึ่ง (Seagers, 1961 : 29) ได้เสนอแนะความคิดเกี่ยวกับขนาด และที่ตั้งของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมควรจะมีเนื้อที่คั่นอย่างน้อย 20 ไร่ต่อนักเรียน 100 คน และเพิ่มเนื้อที่อีก 2 ไร่ต่อนักเรียนที่เพิ่มขึ้นอีก 100 คน
 2. ที่ตั้งของโรงเรียนควร เป็นที่สูงระบายน้ำได้ดี
 3. ควรอยู่ในย่านที่เหมาะสม ปราศจากฝุ่น ควัน และเสียงรบกวน
 4. ควรอยู่ไกลที่จอดรถสาธารณะและบริเวณที่มีวิวทัศนียภาพสวยงาม
 5. ควรอยู่ไกลจากเสียงรบกวน ทั้งเสียงธรรมชาติและเสียงที่คนสร้างขึ้น
 6. ควรพิจารณาถึงความสง่างามของบริเวณที่ตั้งด้วย
 7. บริเวณโรงเรียนควร เป็นที่มีธรรมชาติแวดล้อมด้วยความสบาย และอำนวยความสะดวกในการก่อสร้างอาคาร
 8. ที่ตั้งควรอยู่ในที่มีถนนใหญ่และทางเท้าเข้าไปถึง
- เกี่ยวกับที่ตั้งโรงเรียนในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาไว้ว่า (วิโรจน์ พูลสุข และอารักษ์ กาญจนพิทักษ์, 2505 : 157 - 177) โรงเรียนที่ดีควรมีที่ตั้งดังนี้
1. ห่างไกลจากเสียงยวดยานหรือเสียงรบกวนอื่น ๆ โรงเรียนที่อยู่ใกล้ถนนใหญ่ ครัว และนักเรียนจะได้รับความรำคาญจากเสียงยวดยาน ทำให้ความสนใจของเด็กเสียไป นอกจากเสียงอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนแล้ว เด็กย่อมไม่ปลอดภัยจากยวดยาน การแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องนี้ โรงเรียนควรทำรั้วกัน เพื่อมิให้เด็กออกมาวิ่งเล่นที่ถนน นอกจากนั้น การจราจรในโรงเรียนก็ควรควบคุมให้เหมาะสมด้วย

2. ห่างไกลจากกลิ่นเหม็นหรือสิ่งปฏิกูลเน่าบูด เช่น ไม่อยู่ใกล้โรงฟอกหนัง โรงทำขนมจีน โรงเลี้ยงสัตว์ โรงทำปุ๋ย เป็นต้น

3. โรงเรียนควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น ตั้งอยู่ใกล้วัด สวน หรือภูมิประเทศที่ร่มรื่นปลอดโปร่ง เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทั้งทางกายและจิตใจ อยู่ห่างไกลจากสิ่งยั่วยุ อันจะทำให้เกิดความไม่เอียงไปในทางชั่วได้ เช่น สำนักหญิงนรกโสเภณี บ่อนการพนัน เสี่ยงอันตรายอันตรายของชนชั้นต่ำ หรือบ่อนอบายมุขอื่น ๆ

4. โรงเรียนควรตั้งอยู่บนที่สูง พื้นดินเป็นกรวดทรายน้ำซึมได้ง่าย ทำให้โรงเรียนสะอาด โรงเรียนไม่ควรตั้งอยู่ในที่ลุ่มหรือในที่ต่ำ ถ้าสร้างโรงเรียนในที่ต่ำเช่นนี้ จะทำให้สิ้นเปลืองมาก ข้อสังเกตสำหรับโรงเรียนบางแห่งที่ตั้งอยู่บนเนินเขาสูง และบางแห่งตั้งอยู่ริมทะเลเกินไป ข้อเสียของโรงเรียนที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าวคือ มีลมโกรกตัวเด็กตลอดเวลา ทำให้ผิวหนังแห้งมาก กฎก็จำเป็นต้องใช้เสียงก้องแข่งกับเสียงลมที่พัดอยู่ตลอดเวลา

5. โรงเรียนจะต้องตั้งให้ถูกทิศทางลม มีหลักอยู่ว่า ก้านสีกหรือคานที่แคบที่สุดของอาคารเรียนจะต้องตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออก ก้านยาวควรอยู่ทางทิศเหนือและทิศใต้ ดังนั้นก้านยาวของอาคารเรียนจะได้รับลม ส่วนทางคานกว้างจะได้รับแสงแดด สำหรับประเทศที่อยู่ในเขตร้อน การตั้งอาคารเรียนดังกล่าวนี้ว่ามีประโยชน์มาก เพราะห้องเรียนจะไม่ร้อนอบอ้าวพร้อมกัน ตอนเช้าจะร้อนเฉพาะห้องริมทางตะวันออก ตอนบ่ายจะร้อนเฉพาะห้องทางตะวันตก นอกจากนั้นยังมีโอกาสรับลมได้ทั่วถึงเท่ากันหมด เพราะประเทศไทยอยู่ในแถบมรสุมมีลมพัด 3 ทางคือ ลมที่พัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันตกเฉียงใต้

หากสิ่งแวดล้อมอย่างอื่นบังคับไม่ให้ปลูกสร้างอาคารเรียนตามทิศทางดังกล่าวนี้ ก็มีวิธีปลูกต้นไม้พุ่มชนิดยืนต้นเพื่อกันแสงแดด หรือหาวิธีการระบายลมโดยใช้พัดลม หรือเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

6. มีโครงการขยายขยายได้ ความเจริญของบ้านเมืองในอนาคตจะต้องมีอยู่อย่างแน่นอน โรงเรียนที่รับนักเรียนได้พอๆ ในขณะนี้ก็จะกับแคบลงไปอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ผู้ริเริ่มก่อตั้งอาคารเรียนต้องมีความรู้หลักทางเศรษฐกีสักเล็กน้อยว่า "การเพิ่มขึ้นของพลเมือง

จะต้องเป็นไปตามอนุกรมเลขคณิต" จะต้องมีการขยายต่อเติมได้ เมื่อพลเมืองเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ข้างต้น จึงถือเป็นหลักว่า โรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีเนื้อที่อย่างน้อย 12 ไร่ครึ่ง ต่อจำนวนนักเรียนประมาณ 100 คน และเพิ่มขึ้นอีก 2 ไร่ทุกจำนวน 100 คนที่เพิ่มขึ้น ส่วนโรงเรียนมัธยมจะต้องมีเนื้อที่ 15 ไร่ต่อนักเรียน 100 คน

7. โรงเรียนควรจะให้ความสะดวกและความปลอดภัยในการไปมาของเด็ก ไม่ควรอยู่ห่างแหล่งชุมชนเกินกว่า 2 กิโลเมตร อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเจริญของบ้านเมืองและความสะดวกในการคมนาคม

ในเรื่องสภาพและบริเวณโรงเรียนที่ดี ได้มีผู้กล่าวไว้ (สมบุรณ์ พรธมาภพ และคนอื่น ๆ, 2505 : 179 - 191) ดังนี้

1. ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากย่านชุมชน แต่ห่างจากย่านที่จอแจ และสกปรก
2. พื้นที่ไม่ชื้นแฉะ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อจนเกินไป น้ำไม่ขังตลอดปี ที่ดินเป็นดินปนทราย

หรือดินแดง

3. บริเวณกว้างพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
4. สนามจักไวพอเหมาะสมกับวัยของเด็ก
5. ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอันตราย
6. มีต้นไม้ ไม้ใบและไม้ดอก เพื่อความสวยงามและความร่มรื่น
7. อาคารและห้องมีขนาดและจำนวนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ตั้งอยู่ในทิศทางลมเพื่อช่วยในการถ่ายเทอากาศได้ก็ มีแสงสว่างพอเหมาะ

เกี่ยวกับเนื้อที่ของโรงเรียน โดยเฉพาะเนื้อที่ที่อยู่นอกอาคารเรียนนั้น ได้มีบางท่านจัดแบ่งไว้ (Engelhardt and others, 1949 : 28 - 29) ดังนี้

1. เนื้อที่สำหรับเด็กทำกิจกรรมตามบทเรียน
2. เนื้อที่สำหรับเล่นและพักผ่อน
3. เนื้อที่สำหรับสร้างโรงเก็บของ เครื่องมือเครื่องใช้
4. เนื้อที่สำหรับพบปะกับประชาชน
5. เนื้อที่สำหรับสอน นิเทศ สำหรับคณะบริหาร

6. เนื้อที่สำหรับคนงาน เสมียน ภารโรง

7. เนื้อที่สำหรับขยายโรงเรียน

สถานที่สำหรับเล่นกีฬากลางแจ้งและพักผ่อน ควรจัดดังนี้

1. สำหรับกิจกรรมการเล่นที่มีการวางแผนและควบคุม ควรใช้เนื้อที่ 15 – 20 เอเคอร์เป็นอย่างน้อย สำหรับโรงเรียนที่มีเนื้อที่ 20 – 100 เอเคอร์ และมีนักเรียน 500 – 3,000 คน

2. ควรมีเนื้อที่จัดเป็นส่วน สระน้ำ ทางจักรยาน สนามหญ้า
เนื้อที่ที่อยู่ในอาคาร กำหนดไว้ดังนี้

1. สำหรับฝึกพลศึกษา 75 – 100 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
2. ห้องเรียนควรมีเนื้อที่ 25 – 40 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
3. ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ควรมีเนื้อที่ 35 – 40 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
4. ห้องเรียนวิชาศิลปะควรมีเนื้อที่ 35 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
5. ห้องเรียนดนตรี ควรมีเนื้อที่ 25 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
6. ห้องเรียนคณิตศาสตร์ ควรมีเนื้อที่ 35 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
7. โรงฝึกงาน ควรมีเนื้อที่ 50 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
8. ห้องประชุม (ยกเว้นเวที) ควรมีเนื้อที่ 7 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
9. เวทีหอประชุม ควรมีเนื้อที่ 50 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
10. ห้องสมุด ควรมีเนื้อที่ 22 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน
11. โรงอาหาร (รวมทั้งครัว) ควรมีเนื้อที่ 12 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน

เกี่ยวกับการวางแผนสถานที่ก่อสร้างโรงเรียน การออกแบบอาคาร จะต้องคำนึงถึง
สิ่งที่จะเป็นลาเหตุแห่งอันตรายและอุบัติเหตุต่าง ๆ ดังนี้ (Engelhardt and others,
1949 : 31)

เกี่ยวกับสถานที่ตั้งและภัยจากการจราจร

1. สถานที่ตั้งโรงเรียนอยู่ใกล้ย่านที่มียานพาหนะพลุกพล่าน
2. ใกล้ถนนใหญ่

3. ใกล้ทางรถไฟ
4. ใกล้ถนนที่มียานพาหนะผ่านไปมาอย่างรวดเร็ว
5. ใกล้ถนนที่ไม่มีทางเดินเท้า
6. ใกล้ถนนที่โค้งหักมุมเป็นข้อศอก
7. ใกล้ถนนคึกคัก หรือทางแยก
8. ใกล้เสาไฟฟ้าสูงชัน
9. สถานที่จอดรถในโรงเรียนมีนักเรียนพลุกพล่าน
10. มีถนนผ่านเข้ามาในเนื้อที่ของโรงเรียน
11. สนามกีฬาที่ไม่มีรั้วกั้นอยู่ใกล้ถนนใหญ่

เกี่ยวกับสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและที่พักของโรงเรียน

1. มีถนนผ่านสนามเล่นกีฬาหรือที่สำหรับพักผ่อน
2. ไม่มีรั้วกั้นระหว่างสนามเล่นกีฬากับถนนที่ผ่านเข้ามาในบริเวณของโรงเรียน
3. ขาดการรักษาดูแลสถานที่ให้อยู่ในสภาพดี
4. บริเวณโรงเรียนมีหลุม บ่อ คอไม้ อันอาจเป็นอันตรายแก่เด็กได้
5. มีหน้าต่างสูงชันที่ปราศจากเครื่องป้องกัน
6. เสาประตู่ ทุบถล่มที่ไม่ได้ห่อหุ้มด้วยวัสดุอ่อนนุ่ม
7. รั้วลวดหนามที่คำเกินไป
8. เขตก่อสร้างที่ปราศจากเครื่องหมายบอก หรือไม่มีรั้วกั้นเป็นขอบเขตป้องกันไว้
9. ที่นั่งดูกีฬาที่สร้างอย่างหยาบ ๆ ไม่แข็งแรงเพียงพอ
10. สนามกีฬาที่อยู่ในสภาพไม่ดี
11. มีการจราจรที่ขวางกั้นกำลังเล่นกีฬา

เกี่ยวกับอาคารที่มีโครงสร้างไม้ไผ่มาตรฐาน

1. ขาดลักษณะของแบบอาคารที่ดี
2. ใช้วัสดุก่อสร้างอย่างเลว
3. การออกแบบอย่างหยาบ ๆ
4. หลังคา พื้น ฝา ใช้วัสดุก่อสร้างที่ไม่ทนไฟ

เกี่ยวกับลักษณะภายในของอาคาร

1. ไม่มีเครื่องป้องกันระหว่างช่องเปิดต่าง ๆ เช่น ช่องว่างที่บันได ช่องระบายลม
2. มีทางเข้าออก และบันไดไม่เพียงพอ
3. ขนาดของระเบียง บันได และทางเข้าออกคับแคบเกินไป
4. ขั้นบันไดสูงเกินไป ลื่น หรือแคบ
5. ระเบียงทางเดินมีเครื่องกีดขวาง
6. บานประตูที่เปิดเข้าภายใน หรืออยู่ในลักษณะกีดขวางทางเดิน
7. มีห้องใต้หลังคา
8. การขาดการดูแลรักษาที่ดี
9. ห้องเก็บของใต้บันได
10. การขาดการป้องกันอันตรายในส่วนต่าง ๆ ภายในอาคาร เช่น ห้องเก็บเชื้อเพลิง ห้องเก็บของ โรงฝึกงาน โรงอาหาร ครัว และห้องปฏิบัติการทางเคมี เป็นต้น
11. ขาดเครื่องบอกสัญญาณไฟไหม้
12. ขาดอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการดับไฟ
13. ภายในอาคารได้รับแสงธรรมชาติและแสงวิทยาสรรไม่เพียงพอ
14. พื้นห้องและสระว่ายน้ำที่ลื่น
15. มีช่องว่างระหว่างบันไดคู่
16. มุมหรือทางโค้งหักข้อศอกของระเบียงหรือทางเดินไปมา

ม.ล.ปิ่น มาลากุล (ปิ่น มาลากุล, 2506 : 136 – 145) ได้เสนอแนะความคิดเกี่ยวกับอาคารและสถานที่ตั้งโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนควรอยู่ใกล้ชุมชนเพื่อความสะดวกแก่การไปมา แต่ตัวถึกไม่ควรอยู่ใกล้ถนน เพื่อมีคังจะได้รับควมรบกวนจากฝุ่น และเสียงยวดยานที่ผ่านไปมา และควรได้ใกล้บ้านคน เพราะบ้านคนอาจให้ความรบกวนได้ไม่น้อยเหมือนกัน

สถานที่ที่จะสร้างโรงเรียน ควรเป็นที่ที่มีอากาศดี ไม่แฉะไม่ชื้น และสูงพ้นระดับน้ำท่วมในเวลาดันน้ำ ควรมีต้นไม้ใหญ่ข้าง ไม่เย็นโล่งไปหมด ภายในเขตควรมีสนามกีฬา สนามเดินเล่น สระน้ำ

ตัวอาคารเรียน ควรมียูนิฟาย เพื่อให้แสงสว่างและอากาศเข้าไทุกห้องเป็นอย่างดี ควรวางคานยาวของอาคารให้ตั้งฉากกับทิศทางที่ลมประจำพัด วางคานเสกักไปในแนว ตะวันออกตะวันตก เพื่อให้ได้รับลมซึ่งจะมาจากทิศใต้ใต้เต็มที่ และให้แดดส่องเข้าทางหน้าต่าง ถูกผนังน้อยที่สุด โรงเรียนที่ให้เป็นสองชั้นเป็นดีที่สุด

ห้องเรียน ควรจะจุนักเรียน 30 คน ใ้ได้อย่างพอสบาย ขนาดของห้องควรยาว ระหว่าง 9 ถึง 10 เมตร กว้างระหว่าง 7.50 ถึง 8 เมตร ผนังห้องควรจะทาสีอ่อน ๆ เพื่อให้แสงสว่างสะท้อนทั่วห้อง ประตูห้องควรอยู่คานข้างอย่างน้อย 3 ประตู

ห้องประชุม กว้างขวางขวางสะอาดเรียบร้อย เพดานสูงและหน้าต่างประตูกว้าง เพื่อรับและถ่ายเทอากาศได้สะดวก ที่คานขวางของห้องควรมียกพื้นเป็นเวทีสำหรับผู้ทำพิธี

ห้องรับประทานอาหาร มีลักษณะความกว้างยาวคล้ายห้องประชุม โรงเรียนมักใช้ ร่วมกับห้องประชุม

นอกจากนั้นในโรงเรียน ควรมีห้องสมุด ห้องพิพิธภัณฑ์ และห้องวิชาเฉพาะ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องวิชาชีพ ห้องดนตรี ห้องพยาบาล ห้องพักรักษา ห้องครูใหญ่ ห้องธุรการ ห้องน้ำ และห้องส้วม ห้องรับแขก ห้องนอนเวร ห้องกีฬาในร่ม ห้องโถง สำหรับเป็นที่ปึกประกาศต่าง ๆ ห้องพัสดุต่าง ๆ ห้องฉายหนังสือและเครื่องใช้ในการเรียน ห้องครัว ห้องสำหรับเก็บรถจักรยาน ห้องภารโรง สิ่งที่มีทั้งหมดนี้ นับว่าเป็นโรงเรียน ที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นอุดมคติจนจะทำได้โดยต้องสิ้นเปลืองเงินทองมาก แต่ถ้าโรงเรียนใดทำได้ อุดมคติมากเท่าใดก็จะดีมากขึ้นเพียงนั้น

เกี่ยวกับลักษณะห้องเรียนที่ดี ใ้มีผู้กล่าวไว้ (สมบุรณ์ พรรณภาพ และคนอื่น ๆ. 2509 : 179 - 191) ดังนี้

1. รูปร่างห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
2. ขนาด ควรมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ควรมีอัตราเฉลี่ยเนื้อที่ของ ห้องเรียนระหว่าง 1.50 - 2.00 ตารางเมตรต่อนักเรียนหนึ่งคน และอัตราเฉลี่ยที่ว่าง ในห้องเรียนควรเป็น 5 - 8 ลูกบาศก์เมตรต่อนักเรียนหนึ่งคน ฉะนั้นห้องขนาด 6 x 8 หรือ 7 x 9 เมตร ควรจุนักเรียน 30 - 40 คน

3. การถ่ายภาพอากาศ ควรจัดให้มีช่องลบและประจูปริมาณให้เพียงพอในห้องเรียน ส่วนบนของผาผนังห้องเรียนโดยรอบ ควรมีช่องลมเพื่อประโยชน์ในการระบายอากาศเสีย และควรปิดกั้นไม้ที่เป็นฉนวน และให้มีชายคาคลุมพอกันฝนสาดได้

4. แสงสว่าง ควรจัดแสงสว่างในห้องเรียนให้พอใช้ แสงสว่างที่เข้าถูกทางคือ เข้าทางคานข้างเป็นส่วนใหญ่ เมื่ออาศัยแสงสว่างจากดวงไฟ ควรให้มีแสงสว่างเฉลี่ย ประมาณ 30 ฟุต - แคนเดิล

5. อุณหภูมิ อุณหภูมิของห้องเรียนมีพอเหมาะประมาณ 27 - 30 องศาเซนติเกรด

6. ประจูปริมาณ ควรทำประจูปริมาณ เพื่อให้แสงสว่างเข้าได้โดยไม่มีสิ่งบดบัง ควรเป็น 1 ใน 3 ของเนื้อที่พื้นห้อง

7. บริเวณใกล้ห้องเรียนโดยรอบตัวอาคารเรียน ไม่ควรปลูกต้นไม้ใหญ่ในระยะ

8 เมตร เพราะจะบังแสงสว่างและขัดขวางการระบายอากาศ ช่องว่างระหว่างอาคารเรียน หลังหนึ่งกับอีกหลังหนึ่ง ควรต่างกันไม่น้อยกว่าความสูงของทั้งสองอาคารที่ใกล้เคียงกันนั้นรวมกัน ทั้งนี้เพื่อให้บังลมและแสงสว่างแก่กัน

ในเรื่องห้องเรียน ห้องประชุม ห้องสมุด โรงอาหาร และห้องน้ำห้องส้วม ได้มีผู้ศึกษา และเสนอแนะ (Engelhardt and others, 1949 : 100 - 198) ไว้ดังนี้

ขนาดของห้องเรียนย่อมสัมพันธ์กับจำนวนนักเรียน ห้องหนึ่ง ๆ ไม่ควรมีนักเรียนเกิน 35 คน นักเรียนต้องการเนื้อที่ประมาณ 18 ตารางฟุตต่อ 1 คน ความกว้างของห้องประมาณ 22 ฟุต ความยาวประมาณ 29 ฟุต

ห้องประชุม

เนื้อที่สำหรับนั่งประมาณ $7\frac{1}{2}$ ถึง 8 ตารางฟุตต่อ 1 คน ในกรณีที่พักแหว่งที่นั่งเป็น แนวตรง ถ้าที่นั่งเป็นแนวโค้งงอเพิ่มเนื้อที่อีก 1 ตารางฟุตต่อ 1 คน ผู้ฟังต้องสามารถฟังเสียง และเห็นการแสดงบนเวทีได้ชัดเจน ดังนั้นห้องประชุมจึงไม่ควรมีเสากระง้างที่นั่ง ควรมี ที่แขวนหมวก ที่วางหนังสือ ที่นั่งควรมีหมายเลขบอกไว้

เก้าอี้ที่นั่ง ควรอยู่ในแบบและลักษณะที่ได้ความสบายตัวนั่ง ระหว่างแถวที่นั่งควรมีเนื้อที่ว่างเพียงพอสำหรับผ่านไปมาได้โดยสะดวก

ทางออกจากห้องประชุม นอกจากมีทางออกยามปกติแล้ว ควรมีทางออกยามฉุกเฉินไว้ด้วย
ห้องสมุด

ควรอยู่ในย่านกลางไปมาได้ง่าย ห่างจากเสียงรบกวน มีห้องอ่านหนังสือพอเพียง ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้

ความจุของอาคาร	ห้องอ่านหนังสือ	ห้องทำงาน	ห้องประชุมปรึกษางาน	ห้องเรียนวิชาห้องสมุด
300 - 500	1	(รวม 1 ห้อง)		—
500 - 700	1	1	1	—
700 - 1,000	1	1	2	1
1,000 - 2,000	1 - 2	1	3	1

วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างห้องสมุด เช่น ฝา พื้น เพดาน ควรเป็นวัสดุที่ไม่ก่อให้เกิดเสียง ห้องสมุดต้องมีแสงสว่างพอเพียง และอุณหภูมิพอเหมาะ ควรมีเนื้อที่สำหรับจัดเป็นห้องพิพิธภัณฑสำหรับแสดงวัตถุทางประวัติศาสตร์ แผนที่ นิทรรศการ และภาพ เป็นต้น
โรงอาหาร

เป็นสถานที่ใช้รับประทานอาหาร ควรมีการสอนมารยาทในการรับประทานอาหาร จัดอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การบริโภค ห้องรับประทานอาหารควรได้รับการตกแต่งให้งดงาม มีบรรยากาศที่ช่วยให้ผู้รับประทานอาหารเกิดความสบายใจ และเชิญชวนในการบริโภค มีทางเข้าออกทั้งยามปกติและยามฉุกเฉินไว้พร้อม

ห้องนำห้องสาม

ห้องนำห้องสามสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีเกณฑ์ดังนี้

ห้องสามสำหรับเด็กหญิง	1 ที่	ต่อนักเรียน	45 คน
ห้องสามสำหรับเด็กชาย	1 ที่	ต่อนักเรียน	100 คน
ที่ปัสสาวะชาย	1 ที่	ต่อนักเรียน	30 คน
ห้องน้ำ	1 ที่	ต่อนักเรียน	100 คน

เกี่ยวกับขนาดของห้องเรียน ได้มีนักวิจัยท่านหนึ่ง (McClurkin, 1964 : 122) เสนอแนะว่า ห้องเรียนไม่ควรมีความกว้างยาวแน่นอนตายตัวเท่ากันทุกห้อง ควรจะกว้างพอที่จะสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ได้ได้ประสิทธิภาพก็เท่ากับกลุ่มเล็ก ในปี 1922 ได้มีการเปลี่ยนแปลงขนาดของห้องเรียนมาเป็น ขนาด 22 x 16 ฟุต เพื่อให้ให้นักเรียน 40 คนอยู่ได้อย่างสบาย และในปัจจุบันนี้ห้องเรียนมีขนาดกว้างขึ้น เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

จากการวิจัยการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 : 74) ปรากฏว่าขณะนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาใช้อาคารสถานที่ประมาณ 70 % เท่านั้น ถ้าจัดการให้ดี และมีครุครบ โรงเรียนจะสามารถรับนักเรียนเพิ่มขึ้นอีก 25 %

ในคำนำอาคารนั้นนักการศึกษาท่านหนึ่ง (โสภิต สุขเกษม, 2508 : 57) กล่าวไว้ดังนี้ "ถ้าหากกรมวิสามัญจะอนุมัติให้รับเด็กเพิ่มขึ้นเรียนแล้ว ก็อาจเกิดปัญหาในเรื่องอาคารขึ้นได้ แต่ถ้าพูดถึงสภาพของอาคารแล้ว อาคารเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรมวิสามัญศึกษาในส่วนภูมิภาคทั่ว ๆ ไปอยู่ในสภาพที่ยุ่งเหยิงเสียหายนมาก"

เกี่ยวกับเนื้อที่สำหรับสร้างโรงเรียนนั้น ประจวบ คำบุญรัตน์ (ประจวบ คำบุญรัตน์, 2513 : 1) กล่าวไว้ว่า "ขณะนี้กรมวิสามัญศึกษาได้มีแนวความคิดที่จะได้ที่ดินสำหรับการสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้กว้างขวางอย่างน้อยโรงเรียนระดับอำเภอ ควรมีที่ดินไม่น้อยกว่า 35 ไร่ ระดับจังหวัดไม่ควรน้อยกว่า 70 ไร่ เรื่องนี้เกิดจากแนวความคิดที่ว่า การจัดโรงเรียนนั้นถ้าจะให้เหมาะสมควรจะแบ่งเขตพื้นที่ของโรงเรียนออกเป็น 4 ส่วนด้วยกันคือ

1. ส่วนที่ใช้สำหรับสร้างอาคารเรียน (Learning area)
2. ส่วนที่เป็นที่สร้างโรงฝึกงาน (Shopping area)

3. ส่วนที่เป็นสนามและที่พักผ่อนของเด็ก (Recreation area)

4. ส่วนที่สร้างเป็นบ้านพักครู ภารโรง (Living area)"

เกี่ยวกับครู

จากการวิจัยเรื่องการมัธยมศึกษาในประเทศไทย มีผู้กล่าวถึงเรื่องครู (กอ สวัสดิ์พานิชย์, 2513 : 74) ไว้ว่า ครูในกรมวิสามัญศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิค่อนข้างสูง ครูไม่ได้ใช้เวลาทั้งหมดเพื่อทำการสอน แต่ไปทำงานธุรการหรือกิจกรรมของโรงเรียน เพราะทางโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ธุรการโดยเฉพาะ

อีกท่านหนึ่งได้กล่าวถึงเรื่องครูขาดคุณภาพไว้ว่า (โสภิต สุขเกษม, 2508 : 57) "การที่ครูขาดคุณภาพมีสาเหตุมาจาก

1. ครูหมดสมรรถภาพ เช่น มีอายุมาก
2. ครูหมดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเนื่องมาจากขาดสวัสดิการ ขาดทัศนคติที่ดีในการทำงาน"

จากการวิจัยถึงเหตุผลในการเลือกอาชีพครู และความรู้สึกเกี่ยวกับตำแหน่ง โดยศึกษากับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐโอเรกอน ครูเหล่านี้มีประสบการณ์ในการเป็นครู 1 - 3 ปี ได้ผลดังนี้ (Myers, 1967 : 2288-A)

- 63 % เลือกอาชีพครูเป็นอาชีพแรก
- 76 % วางแผนที่จะเรียนปริญญาโท และ 19 % ต้องการจะเรียนให้ถึงปริญญาเอก
- 36 % จะเป็นครูตลอดไปจนปลดเกษียณ
- 44 % อยากทำงานอื่นที่เกี่ยวกับการศึกษา แต่ไม่ไว้วางใจสอน ในจำนวนนี้
 - 15 % ต้องการสอนระดับวิทยาลัย
 - 13 % ต้องการงานแนะแนว
 - 3 % อยากเป็นหัวหน้าสายวิชา
- ที่เหลือต้องการทำงานอื่น เช่น งานบริหาร หลักสูตร ห้องสมุด จิตวิทยา
- ครู 1 ส่วนจาก 5 ส่วนบอกว่า จะออกจากอาชีพครูภายใน 5 ปีข้างหน้า
- ครู 2 ส่วนจาก 5 ส่วน จะออกจากครูเมื่อครบ 5 ปีแล้ว

เหตุที่จะออกจากอาชีพครู มีดังนี้

- เหตุผลสำคัญคือ เงินเดือนไม่พอ
- 16 % ของครูหญิงต้องการออกไปอยู่กับบ้าน
- ไร้วุฒิธรรมะมากเกินไป
- มีโอกาสทางธุรกิจดีกว่า
- ต้องการเรียนต่อ
- อยากสอนในวิทยาลัย
- ฝ่ายบริหารไม่ดี
- สอนมาก
- กิจกรรมเสริมหลักสูตรมากเกินไป
- ผู้ปกครองนักเรียนไม่นับถือ

นักวิจัยท่านหนึ่งได้สำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ในรัฐเวอร์จิเนีย (Shuster, 1960 : 135) เกี่ยวกับครูที่ยังไม่มีวุฒิทางครู พบว่าอาจารย์ใหญ่ร้อยละ 74 จากจำนวน 441 คน มีความเห็นว่า ครูที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมในทางอาชีพครู โดยเฉพาะนั้น มีปัญหาในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับชั้นเรียนมากกว่าครูที่มีวุฒิทางครู และพบว่า ครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูมานั้น มักจะเป็นครูที่ยั่งยืนกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางครู

เกี่ยวกับครูใหญ่ผู้กล่าวไว้ข้างนี้ (พนัส ทัศนากินทร์, 2513 : 58) ครูใหญ่เป็นผู้นำในการบริหารงาน จึงต้องเป็นผู้ประกอด้วยคุณสมบัติอันดีทั้งส่วนตัวและคุณสมบัติทางวิชาชีพ เพื่อจะได้บริหารงานในค้ำฉาวิชาการ ค้ำฉาบริการนักเรียนและค้ำฉาธุรการได้เป็นอย่างดี ครูใหญ่ในฐานะผู้นำ อาจใช้รูปแบบการบริหารงานแบบอัตรารับไปโดยหรือแบบประชาธิปไตยตามแต่ละลักษณะและความพร้อมของผู้ไ้บังคับบัญชา รวมทั้งตัวครูใหญ่เองด้วย

ในการบริหารงาน ครูใหญ่จะต้องสร้างความมั่นใจในการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นพลังอันสำคัญที่จะทำให้คณะครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างน้ำใจในการทำงานมีหลักใหญ่อยู่สองประการคือ ให้เกิดความพอใจในงานอาชีพที่กระทำและความสามารถในการบริหารงานของผู้ไ้บังคับบัญชา

เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2511 : 17 - 19) มีหลักเกณฑ์สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนที่ดีย่อมทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงพึงเล็งในด้านการจัดบริหารตัวบุคคล โรงเรียนสามารถจัดครูเข้าสอนได้เหมาะสมกับวุฒิความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคลหรือไม่ สภาพการทำงานของครูกำลังใจ ความสามัคคีเป็นอย่างไร มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการวางโครงการสอนและประเมินผลงานบ้างหรือไม่ วิธีควบคุมดูแลการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างไรบ้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่และครูภายในโรงเรียนเป็นอย่างไร ครูมีปัญหอย่างไรบ้างสวัสดิการที่จัดให้แก่ครูและนักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง เป็นต้น

ในเรื่องการให้บริการและการอำนวยความสะดวกสบายแก่ครูนั้น ไคมีผู้กล่าวไว้ (Engelhardt and others, 1949 : 197 - 188) ดังนี้

1. การให้บริการความสะดวกสบายแก่ครู ควรให้สนองความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในฐานะที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตย ครูควรได้รับการเหล่านี้

- ก. บริการความสะดวกสบายในค่านางานเดมิย
- ข. บริการห้องสมุด
- ค. บริการค่านอุปกรณ์การสอน
- ง. บริการค่านเครื่องยนตร์กลไก หรือเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนการสอนดีขึ้น
- จ. ให้ความสะดวกในการให้คำปรึกษาหารือแก่นักเรียน
- ฉ. ให้ความสะดวกสบายในการที่จะมีความสัมพันธ์ทางค่านสังคมกับนักเรียน

2. บริการต่าง ๆ ควรให้สนองความต้องการของครูเป็นรายบุคคล ครูควรได้รับการเหล่านี้

- ก. มีที่เก็บของส่วนตัว
- ข. มีความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก
- ค. ความสะดวกสบายในการแต่งกาย
- ง. ความสะดวกสบายในการพักผ่อน
- จ. บริการค่านสุขภาพอนามัย

- ฉ. มีเวลาว่างสำหรับเล่นหรือออกกำลังกายกลางแจ้ง
- ช. มีเวลาสำหรับศึกษากันคว่ำ
- ซ. บริการในเรื่องอาหาร

3. ครูควรได้รับความสะดวกสบายในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน ครูควรได้รับบริการเหล่านี้

- ก. มีเวลาพบปะสังสรรค์ระหว่างครูด้วยกัน
- ข. การปรึกษาหารือกันเป็นการส่วนตัว
- ค. การปรึกษาหารือกันในคณะวิชาชีพ
- ง. การค้นหาการ
- จ. การรับประทานอาหารร่วมกัน
- ฉ. การเพิ่มพูนความสามัคคี

4. การให้ความสะดวกสบายในการที่ครูจะพบปะกับผู้นปกครองเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับนักเรียนและกิจกรรมของโรงเรียน

5. บริการความสะดวกสบายในเรื่องความเป็นอยู่ของครูในโรงเรียน

- ก. ความปลอดภัย การสุขาภิบาล
- ข. ในการวางแผนก่อสร้างอาคาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายของครูด้วย
- ค. มีการถนอมแรงงานของครู ครูไม่ควรทำงานหนักจนเกินไป
- ง. ห้องพักครูควรมีการยักหยุนและเปลี่ยนแปลงได้
- จ. ห้องพักครูควรเป็นห้องปรับอากาศ
- ฉ. ห้องพักครูควรเป็นห้องเก็บเสียงได้
- ช. ห้องพักครูควรกว้างขวางเพียงพอ
- ซ. ห้องพักครูควรได้รับการตกแต่งให้งดงาม

ในการจัดชั้นเรียนและจัดครูเข้าสอน (วิโรจน์ พูลสุข และอารักษ์ กาญจนพิทักษ์, 2505 : 176 – 177) ในชั้นหนึ่ง ๆ ควรจัดให้มีนักเรียนเพียง 30 คน หรืออย่างมากไม่เกิน 35 คน เพราะถ้ามีนักเรียนมากกว่านี้ จะทำให้การสอนของครูไม่ทั่วถึง ทั้งการช่วยเหลือดูแลเด็กเป็นรายบุคคล ตลอดจนการตรวจงานของเด็กไม่ได้ผลดี

นอกจากจำนวนเด็กแล้ว การจัดชั้นจะต้องคำนึงถึงระดับความสามารถของเด็กด้วย

การจัดชั้นที่ไม่ได้แยกเด็กตามลักษณะแตกต่างทางความสามารถนั้น จะมีปัญหาเกี่ยวกับเด็กปัญญาทึบเรียนไม่ทันเพื่อน ส่วนในด้านตัวเด็กเองก็เกิดมีปมค้อยทางจิตใจที่ไม่สามารถที่จะทำตัวให้เท่าเทียมเพื่อนฝูงได้ การจัดแยกเด็กปัญญาทึบออกจากกลุ่มย่อมก่อให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างเด็กสองประเภท เด็กที่มีปัญญาทึบก็เกิดความรู้สึกว่า มีปมค้อยและยอมขัดกับความเจริญทางสังคม ตลอดจนการเรียนรู้อันของเด็ก เพราะเด็กได้เรียนรู้จากเพื่อนเท่า ๆ กับการเรียนรู้จากครู

วิธีที่ดีที่สุดที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวให้ลดน้อยลงบ้าง มีผู้ให้ความเห็นว่าให้มีการแยกเรียนกันเฉพาะในบางวิชา เช่น วิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะ มีเลขคณิต เขียน — อ่าน ฯลฯ แต่ให้เรียนรวมกันในบางวิชา เช่น วิชาศิลปศึกษา ทัศนศึกษา สุขศึกษา และพลานามัย เป็นต้น

การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนจะได้ผลดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับครูบรรจุครูเข้าชั้นให้เหมาะสมแก่ความสามารถเป็นประการสำคัญ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ครูมีวุฒิและความสามารถ การบรรจุเด็กเข้าชั้นก็หมดปัญหา แต่ถ้ามามีทางเลือกระหว่างครูที่มีวุฒิกับครูที่มีความสามารถ ให้ยึดเอาความสามารถเป็นใหญ่

ครูที่มีความเชี่ยวชาญทางทฤษฎี ค่อนข้างในหลักการใหม่ แต่ไม่นำทฤษฎีหรือหลักการนั้นออกมาใช้ กับครูที่นำทฤษฎีมาใช้ทั้งคุ่น โดยไม่คำนึงถึงระเบียบประเพณีและรากฐานเดิมของนักเรียนนั้นแตกต่างกันมาก แต่มีความบกพร่องปานกัน

2. ครูที่มีอายุมาก ควรให้ม้งานเบา

3. ครูหญิงโดยทั่วไปสอนในระดับต่ำ

4. ชั้นต่ำสอนยากและหนักกว่าชั้นอื่น ๆ ต้องอาศัยความสามารถ

5. ควรสลับเปลี่ยนกันสอนบ้าง เพื่อให้ได้เปลี่ยนกันรับภาระหนัก ได้เปลี่ยนงานนักเรียนจะได้พบครูใหม่ ๆ บ้าง

6. ตารางสอนต้องทำให้เสร็จก่อนเปิดภาคเรียน ครูจะได้ทราบและเตรียมตัวพอเปิดเรียนก็สอนได้ทันที ไม่เสียเวลา

7. การบรรจุครูเข้าชั้น จะถามความคิดเห็นกันไว้บ้าง ต้องภายหลังที่ครูใหญ่ได้พิจารณาความสามารถแล้ว

จากการวิจัยการมัธยมศึกษาในคันตัวครูในปี 2507 (ก๊อ สวัสกีฟาดิชย์และ Wronski, 2509 : 11 – 12) พบว่า อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตกอยู่ประมาณ 1 : 15 อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญเท่ากับ 1 : 17 สายอาชีพเท่ากับ 1 : 9 ยูเนสโกเคยไปข้อเสนอแนะไว้ว่า อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนสำหรับสายสามัญ ควรจะเป็น 1 : 25 และสายอาชีพควรเป็น 1 : 15

จากรายงานภาคสมบุรณ์สำมะโนโรงเรียนและครู พ.ศ. 2510 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานวางแผนการศึกษา, 2510 : 94 – 375) ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนโรงเรียน ครู จำนวนนักเรียน สภาพการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษา (รวมมัธยมสาธิต) ดังนี้

1. มีโรงเรียนทั้งสิ้น 478 โรง ครู 10,285 คน นักเรียน 171,175 คน
แยกออกเป็น

ก. มัธยมศึกษาตอนต้น มี 4,414 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 148,393 คน
อัตรานักเรียนต่อห้องเรียน 33.62

ข. มัธยมศึกษาตอนปลายมี 781 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 22,782 คน
อัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน 29.17

2. สภาพการทำงานของครู

ก. ครูที่ประจำอยู่โรงเรียนมีจำนวน 9,773 คน แยกเป็น

– ครูใหญ่	506 คน
– ผู้ช่วยครูใหญ่	222 คน
– ครูสอนอย่างเคี่ยว	8,599 คน
– งานและทำธุรการ	284 คน
– ทำธุรการ	78 คน
– บรรณารักษ์	84 คน

ข. ครูที่ไม่ได้ประจำอยู่โรงเรียนมีจำนวน 329 คน แยกดังนี้

- ไปช่วยสอนที่อื่น	73 คน
- ช่วยราชการที่แผนกศึกษาธิการจังหวัดหรืออำเภอ	2 คน
- ไปศึกษาค้นคว้าหรืออบรมในประเทศ	100 คน
- ไปศึกษาค้นคว้าหรือดูงานต่างประเทศ	96 คน
- ช่วยราชการอื่น ๆ	58 คน

ค. การแจกแจงชั่วโมงการสอนของครูมีดังนี้

- ไม่ได้สอนเลย - 1 ชั่วโมง	705 คน
- สอน 1 - 10 ชั่วโมง	561 คน
- สอน 11 - 20 ชั่วโมง	6,956 คน
- สอน 21 - 22 ชั่วโมง	1,083 คน
- สอน 23 - 24 ชั่วโมง	629 คน
- สอน 25 - 26 ชั่วโมง	312 คน
- สอน 27 - 28 ชั่วโมง	9 คน
- สอน 29 - 30 ชั่วโมง	7 คน
- สอนมากกว่า 30 ชั่วโมง	ไม่มี

3. ครูมีวุฒิชั้นปริญญาตรีหรือสูงกว่าขึ้นไป และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

4. ภาคศึกษา 12 (จันทร์ เวียงเหวรา ชลบุรี ตรวค นครนายก ปราจีนบุรี และระยอง) มีโรงเรียน 43 โรง ครู 703 คน นักเรียน 12,351 คน

5. วุฒิของครูในภาคนี้ มีดังนี้

ก. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	291 คน
ข. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	318 คน
ค. ต่ำกว่าอนุปริญญา	94 คน

ในด้านการทำงานของครูนั้น ได้มีผู้สำรวจปัญหาของครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา (วิทยา นาทอง, 2508 : 67 – 71) พบว่า ในด้านการสอน ครูใหม่ส่วนมาก (31.52 %) มีชั่วโมงสอน 16 – 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา (28.26 %) สอน 22 – 24 ชั่วโมง และมี 10.90 % ของครูใหม่ที่สอนตั้งแต่ 25 ชั่วโมงขึ้นไป โดยเฉลี่ยชั่วโมงสอนของครูใหม่ สัปดาห์ละ 20.10 ชั่วโมง สำหรับวิชาที่สอนพบว่า ส่วนใหญ่ (44.58 %) สอน 2 วิชา ส่วนผู้ที่สอน 3 และ 4 วิชา มี 18.39 % และ 14.18 % ตามลำดับ

นอกจากนี้ เขายังพบอีกว่า ในด้านการเตรียมการสอน ครูใหม่ส่วนมาก (47.81 %) มีเวลาเตรียมการสอนล่วงหน้าเพียง 1 วัน และ 9.80 % เตรียมการสอนจนถึงชั่วโมงสอน และ 3.26 % ตอบว่าไม่ได้เตรียมการสอน เพราะไม่มีเวลา

ในด้านการตรวจสอบผลงานของนักเรียน เขาพบว่าครูใหม่ส่วนมาก (43.47 %) ตรวจสอบงานตอนชั่วโมงว่าง หรือตอนชั่วโมงพักแถว และมีครูถึง 15.21 % ที่ใช้ตรวจบนกระดานดำ บางส่วนนำไปตรวจที่บ้าน และบางส่วน 4.35 % ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ

ส่วนในค่านงานพิเศษ ผู้ศึกษาได้พบว่าครูใหม่ส่วนมาก (94.54 %) มีงานพิเศษที่ต้องทำ นอกเหนือไปจากงานสอนตามปกติ เช่น การเป็นครูประจำชั้นมากที่สุด รองลงมาคือทำงานเกี่ยวกับลูกเสือหรืออนุชาชาก ช่วยงานฝ่ายปกครองและงานธุรการของโรงเรียน ช่วยฝึกซ้อม กีฬาตลอดจนควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

ในกานขวัญและกำลังใจของครู ได้มีผู้ศึกษา (Hapler, 1966 : 1228-A) และสรุปได้ดังนี้

1. ขวัญคีของครูจะสัมพันธ์กับความเข้าใจของนักบริหารที่มีต่อตัวครูในฐานะเอกลักษณ์บุคคล
2. ขวัญคีของครูจะสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นที่ครูมีต่อการบริหาร
3. ขวัญคีของครูจะสัมพันธ์กับการสนับสนุนที่ครูได้รับจากการบริหาร
4. ขวัญคีของครูจะสัมพันธ์กับความร่วมมือที่ครูมีต่อนโยบาย ซึ่งมีผลต่อตัวครูเอง
5. ขวัญคีของครูจะสัมพันธ์กับการมีอุปกรณ์การสอนที่เพียงพอ
6. ขวัญคีของครูจะสัมพันธ์กับเครื่องอำนวยความสะดวกสบายแก่ครู
7. ขวัญคีของครูจะสัมพันธ์กับหน้าที่การงานที่ครูได้รับมอบหมายอันเป็นงานที่ครูฝึกฝนมา

8. ขวัญดีของครูจะสัมพันธ์กับการแบ่งงานให้ครูอย่างเป็นธรรม
9. ขวัญดีของครูจะสัมพันธ์กับการฝึกฝนอบรมวิชาชีพที่จัดให้
10. ขวัญดีของครูจะสัมพันธ์กับความมั่นคงในหน้าที่การงาน
11. ขวัญดีของครูจะสัมพันธ์กับนโยบายที่ได้มีการลาอย่างพอเพียง
12. ขวัญดีของครูจะสัมพันธ์กับการจัดชั่วโมงสอนให้ครูอย่างยุติธรรม
13. ขวัญดีของครูจะสัมพันธ์กับเงินเดือนที่ไม่น้อยหน้าบุคลากรในอาชีพอื่นที่ต้องมีการฝึกฝนมาเท่า ๆ กับอาชีพครู

สถิติเกี่ยวกับครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปี พ.ศ. 2507 (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 : 14) มีดังนี้

1. อายุเฉลี่ยของครูทั้งหมดประมาณ 29 ปี
 2. อัตราส่วนระหว่างครูชายต่อครูหญิงเท่ากับ 1.4 : 1
 3. ครูประมาณ 70 % มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 1 - 9 ปี
 4. อัตราครูลาออก คาย ปลดเกษียณอายุ หรือถูกให้ออกจากราชการตกปีละประมาณ 7 %
 5. ครูที่ออกจากอาชีพครู ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างอายุ 21 - 35 ปี
- ฐานะทางเศรษฐกิจของครูมีดังนี้
1. ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับเงินเดือนระหว่างต่ำกว่าเดือนละ 500 บาทไปจนถึงเกินกว่าเดือนละ 4,000 บาท
 2. ครูโรงเรียนมัธยมศึกษามากกว่า 10 % ของจำนวนครูทั้งหมดได้รับเงินเดือนต่ำกว่า 500 บาท และมีครูจำนวนไม่ถึง 1 % ของจำนวนครูทั้งหมดได้รับเงินเดือนเกินกว่า 4,000 บาท
 3. ครูประมาณ 85 % ของจำนวนครูทั้งหมด ได้รับเงินเดือนระหว่าง 500 - 2,000 บาท

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนได้ดำเนินการดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า
2. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือ
3. รวบรวมข้อมูล
4. จัดกระทำกับข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

* กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างของครู อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคศึกษา 12

โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 ที่สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีจำนวน 32 โรงเรียน ที่สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 5 มีจำนวน 12 โรงเรียน แบ่งตามประเภทเป็นโรงเรียนสหศึกษา 36 โรงเรียน โรงเรียนชาย 3 โรงเรียน โรงเรียนหญิง 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 44 โรงเรียน สถิตินี้ได้ข้อมูลจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา

จำนวนครู อาจารย์ทั้งหมดในภาคศึกษา 12 ซึ่งสำรวจเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2513 มีจำนวน 897 คน ข้อมูลนี้ได้จากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา

ผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 ทุกโรงเรียนเมื่อเดือนตุลาคม 2513 จำนวน 897 ฉบับ กำหนดส่งคืนภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513 แบบสอบถามที่ได้รับคืนมามีจำนวนทั้งสิ้น 764 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.17

จำนวนครู อาจารย์ที่สำรวจและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงไว้ในตาราง 1.

ตาราง 1. จำนวนครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาภาค 12 และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามว่าแนกตามสถานศึกษา

จังหวัด	เลขที่	สถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์	จำนวนครู อาจารย์ ที่ตอบแบบสอบถาม	หมายเหตุ
ฉะเชิงเทรา	1	เบญจมาภราชรังสฤษฎ์	97	64	ขาดครูใหญ่
	2	ศักดิ์ศรี	32	32	
	3	บางปะกง"บวรวิทยายน"	16	14	
	4	พุทธรังสีพิบูล	10	9	
	5	พนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา"	23	21	
	6	ผานิคมวิทยา	9	9	
	7	บางน้ำเปรี้ยววิทยา	6	6	
	8	ไผ่แก้ววิทยา	- 2	2	
	9	พุทธโสธร	3	3	
ปราจีนบุรี	10	ปราจีนราชบูรณาราม	24	24	
	11	ปราจีนกัลยาณี	25	24	
	12	อรัญประเทศ	15	13	
	13	ศรีมหาโพธิ์	11	10	
	14	กบินทร์วิทยา	10	9	
	15	อศุทธศาสนิกศึกษา	5	5	
	16	วัฒนานคร	7	7	
	17	ประจันตราษฎร์บำรุง	11	11	
	18	จิตไฉน	7	7	
	19	สระแก้ว	8	8	
	20	ตาพระยา	2	2	

ตาราง 1. (ต่อ)

จังหวัด	เลขที่	สถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์	จำนวนครู อาจารย์ ที่ตอบแบบสอบถาม	หมายเหตุ
ชลบุรี	21	ชลราษฎรอำรุง	70	45	ขาดครูใหญ่
	22	ชลกันยานุกูล	47	45	
	23	ชลบุรี "สุขุมวิท"	23	23	
	24	พนัสนิคม "พนัสพิทยาคาร"	29	23	
	25	บ้านบึง "อุตสาหกรรมบึงเกราะดี"	25	23	
	26	แสนสุข	17	17	
	27	ศรีราชา	28	23	
	28	โพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร	15	13	
	29	พานทองสภานุรักษ์	12	12	
จันทบุรี	30	เบญจมาราษฎร์	41	33	
	31	ศรีบ้านสระ	32	20	
	32	ท่าใหม่ "มูลนิธิศรีราษฎร์นุกูล"	22	18	
	33	บางกะจะ	10	9	
ระยอง	34	ระยองปิตรกุล	18	16	
	35	สตรีระยอง "บุญศิริบำเพ็ญ"	17	17	
	36	แกลง "วิทยสภาร"	18	18	
	37	บ้านค่าย	12	12	
ตราด	38	ตราดระการกุล	27	23	
	39	สตรีตราด "ประเสริฐศิลป์"	19	18	

ตาราง 1. (ต่อ)

จังหวัด	เลขที่	สถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์	จำนวนครู อาจารย์ ที่ตอบแบบสอบถาม	หมายเหตุ
นครนายก	40	นาครสำสงเคราะห์	28	17	
	41	ศรีนครนายก	21	19	
	42	บ้านนา "นายกพิทยากร"	21	21	
	43	องครักษ์	10	10	
	44	ปากพลีพิทยาคม	12	9	
		รวม	897	764	

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้เขียนได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เพราะเห็นว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการวิจัยชนิดที่เป็นการสำรวจมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องนี้แบบสอบถามมีความจำเป็นอยู่หลายประการคือ

1. มวลประชากรที่ใช้ในการวิจัย กระจุกกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ หลายจังหวัด ผู้เขียนไม่อาจจะเดินทางไปจังหวัดนั้น ๆ เพื่อใช้วิธีสัมภาษณ์หรือสังเกตได้ เพราะต้องใช้เวลานานเกินไป

2. การใช้แบบสอบถามจะได้คำตอบที่แท้จริงที่สุด เพราะครู อาจารย์มีเวลาคิดไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน และมีโอกาสตอบอย่างจริงจังที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม ผู้เขียนได้ศึกษาหลักการและวิธีสร้างแบบสอบถามของผู้อื่นที่ทำไว้ ได้แก่งของเบสต์ (Best, 1959 : 140 - 160) เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

(กรมสามัญศึกษา, 2512 : 1 - 17) แบบรายงานครู (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 1 - 5) แบบรายงานการศึกษาปีการศึกษา 2512 ของกรมวิสามัญศึกษา (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 1 - 47) แบบสอบถาม ส.ร. 1 - 8 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2510 : 1 - 2) และแบบสอบถามการสำรวจหาสถานภาพการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2504 (คณะวิชาวิจัยการศึกษา, 2506 : 1 - 9)

* แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ สอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ อาคารสถานที่ การปฏิบัติงานของครูใหญ่และ ครู อาจารย์

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามครู อาจารย์ในเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวครู อาจารย์ การปฏิบัติงาน และความนึกเห็น

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำไปทดสอบ (Pre-test) กับครู อาจารย์ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ในจังหวัดแพร่ นครสวรรค์ ลพบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครราชสีมา กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และภูเก็ต แล้วนำมาปรับปรุงใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาพร้อมกับอาจารย์คณะกรรมการที่ปรึกษา เมื่อได้แก้ไขข้อบกพร่องจนเป็นที่พอใจแล้ว จึงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การแจกจ่ายแบบสอบถาม และการรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้เขียนได้ขอความร่วมมือจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้ช่วยออกหนังสือและส่งแบบสอบถามเป็นทางราชการไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษา 12 ทุกโรงเรียน เพื่อให้การส่งแบบสอบถามเป็นไปอย่างมีระเบียบและเป็นที่เชื่อถือได้ว่าแบบสอบถามจะได้รับคืนมามากที่สุด แบบสอบถามนี้เมื่อครู อาจารย์ กรอกเสร็จแล้ว ทางโรงเรียนจะรวบรวมส่งกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา

2. เมื่อครบกำหนดส่งคืนแบบสอบถาม ผู้เขียนไปรับคืนจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนเป็นจำนวน 44 โรง เป็นฉบับของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 42 ฉบับ ฉบับของครู อาจารย์ 722 ฉบับ จึงนำข้อมูลจากแบบสอบถาม มาทำการวิจัยต่อไป

* การจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้เขียนได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลดังนี้

1. สํารวจแบบสอบถามแต่ละฉบับ เพื่อสำรวจความถูกต้องของคำตอบ ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 742 ฉบับ เป็นของครู อาจารย์ 700 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.05 ฉบับของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 42 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.45 จึงได้นำแบบสอบถามดังกล่าว มาวิจัย
2. แยกแบบสอบถามเป็น 2 พวกคือ เกี่ยวกับอาคารสถานที่พวกหนึ่ง และเกี่ยวกับครู อีกพวกหนึ่ง
3. หาความถี่ของคะแนนทุก ๆ ข้อในแบบสอบถามตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
4. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า โดยใช้เครื่องคำนวณ (Calculator)
5. แยกผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว เพื่อทำรายงานและสรุปผลการวิเคราะห์ พร้อมถวายขอเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้เขียนได้ใช้สถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนเปรียบเทียบเป็นร้อยละ (Percentage ratio) โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2. รายเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรของแกเรท (Garrett, 1958 : 27)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน รายเฉลี่ยของข้อมูล

$\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูล

N แทน จำนวนประชากรในกลุ่มนั้น

3. ความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากรในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทต่าง ๆ และแปลผลตามความมุ่งหมายของการค้นคว้า ตามลำดับหัวข้อดังนี้

อาคารสถานที่

1. ที่ตั้งของโรงเรียน
2. จำนวน ลักษณะ สภาพ และสุขลักษณะของอาคารต่าง ๆ
3. การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม

กำลังครู

1. จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
2. การใช้ และปัญหาการใช้ครู
3. สวัสดิการและขวัญของครู

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- $\bar{x}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- s^2 แทน ค่าความแปรปรวน

เกี่ยวกับอาคารสถานที่

1. ผลการวิเคราะห์ที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งศึกษาคำตอบจากแบบสอบถามของครูใหญ่
ปรากฏผลตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 2. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามระยะทางจาก
แหล่งชุมชน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนห่างจากชุมชน				
	ไม่ถึง 1 กม.	1 กม.	2 กม.	3 กม.	4 กม.หรือมากกว่า
ฉะเชิงเทรา	5	—	2	1	—
ปราจีนบุรี	3	3	3	1	1
ชลบุรี	3	4	—	1	1
จันทบุรี	1	2	—	—	—
ระยอง	1	2	1	—	—
ตราด	1	1	—	—	—
นครนายก	2	2	1	—	—
รวม จำนวน	16	14	7	3	2
%	38.10	33.33	16.67	7.14	4.76

จากตาราง 2. แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12
ส่วนมาก (88 %) ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชนในระยะที่ไม่เกิน 2 กิโลเมตร มีเป็นส่วนน้อย (12 %)
ที่อยู่เกินกว่า 2 กิโลเมตร จากข้อมูลนี้แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ในภาคนี้ ตั้งอยู่ในทำเล
ที่เหมาะสมคือไม่ห่างจากชุมชนมากเกินไป

ตาราง 3. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามความห่างไกลจาก
แหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนกับแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม				
	ใกล้มาก	ใกล้	ปานกลาง	ไกล	ไกลมาก
ฉะเชิงเทรา	—	1	3	2	2
ปราจีนบุรี	1	—	1	3	6
ชลบุรี	—	1	4	3	1
จันทบุรี	—	—	2	1	—
ระยอง	—	—	1	1	2
ตราด	—	—	—	2	—
นครนายก	—	—	—	2	3
รวม จำนวน	1	2	11	14	14
%	2.38	4.77	26.19	33.33	33.33

จากตาราง 3. แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12
ส่วนมาก (93 %) ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งเสื่อมโทรม ส่วนที่อยู่ใกล้มากนั้นมีเพียงส่วนน้อย (2 %)
แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียน 1 ใน 14 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดยังอยู่ใกล้
แหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ซึ่งควรจะได้รับการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ตาราง 4. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามความสะดวก
ในการคมนาคมมาถึงโรงเรียน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน				
	ไม่สะดวกเลย	ไม่สะดวก	สะดวกปานกลาง	สะดวก	สะดวกมาก
ฉะเชิงเทรา	—	1	1	4	2
ปราจีนบุรี	—	2	—	7	2
ชลบุรี	—	—	1	3	5
จันทบุรี	—	—	1	2	—
ระยอง	—	—	1	2	1
ตราด	—	—	1	1	—
นครนายก	—	—	2	2	1
รวม จำนวน	—	3	7	21	11
%	—	7.14	16.67	50.00	26.19

จากตาราง 4. แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 อยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมสะดวกเป็นส่วนใหญ่ (93 %) ส่วนโรงเรียนที่มีการคมนาคมไม่สะดวกนั้นมีเพียง 3 % นับว่าเป็นส่วนน้อย แต่ก็ควรที่จะได้รับการแก้ไขต่อไป

ตาราง 5. แสดงจำนวนโรงเรียน แจกแจงตามขนาดที่ดินของโรงเรียน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดที่ดินของโรงเรียน				
	ไม่เกิน 15 ไร่	16-25 ไร่	26-35 ไร่	36-45 ไร่	46 ไร่ขึ้นไป
ฉะเชิงเทรา	4	1	3	—	—
ปราจีนบุรี	2	2	2	3	2
ชลบุรี	2	5	1	1	1
จันทบุรี	2	—	—	—	—
ระยอง	2	1	—	—	1
ตราด	1	—	1	—	—
นครนายก	2	3	—	—	—
รวม จำนวน	15	12	7	4	4
%	35.71	28.57	16.67	9.52	9.52

จากตาราง 5. แสดงว่าโรงเรียนในภาคศึกษา 12 มีขนาดที่ดินของโรงเรียนไม่เกิน 25 ไร่ เป็นจำนวน 64 % มีมากกว่า 25 ไร่ขึ้นไป 36 % จึงอาจสรุปได้ว่า ขนาดที่ดินของโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษา 12 ประมาณ 3 ใน 5 ของโรงเรียนทั้งหมดมีขนาดคับแคบ ส่วนที่เหลือนั้นว่ามีขนาดพอใช้ได้

ตาราง 6. แสดงการแจกแจงสภาพพื้นที่โรงเรียนทั้งอยู่ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพพื้นที่โรงเรียนทั้งอยู่		
	ที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี	น้ำท่วมบางปี	ที่ดอน
ฉะเชิงเทรา	4	3	1
ปราจีนบุรี	4	2	5
ชลบุรี	2	—	7
จันทบุรี	—	1	2
ระยอง	1	1	2
ตราด	1	—	1
นครนายก	—	4	1
รวม จำนวน	12	11	19
%	28.57	26.19	45.23

จากตาราง 6. แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 อยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึงเป็นส่วนมาก (55 %) กล่าวคือ เป็นบริเวณที่น้ำท่วมทุกปีร้อยละ 29 บริเวณที่น้ำท่วมเป็นบางปีร้อยละ 26 ส่วนที่ดอนซึ่งนับว่าเป็นบริเวณที่เหมาะสมที่สุดที่จะเป็นที่ตั้งของโรงเรียนนั้นมีเพียงร้อยละ 45 จากตัวเลขเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า จำนวนโรงเรียนเกินกว่าครึ่งของภาคศึกษานี้มีสภาพพื้นที่ที่ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 7. แสดงการแจกแจงสภาพสนามกีฬาของโรงเรียน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพสนามกีฬาของโรงเรียน		
	ไม่มีสนาม	สนามใช้ได้บางฤดู	สนามใช้ได้ตลอดปี
ฉะเชิงเทรา	2	5	1
ปราจีนบุรี	1	7	3
ชลบุรี	2	2	5
จันทบุรี	—	1	2
ระยอง	—	1	3
ตราด	2	—	—
นครนายก	—	3	2
รวม จำนวน	7	19	16
%	16.67	45.24	38.10

จากตาราง 7. แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 มีสนามกีฬาเป็นส่วนมาก (83 %) แต่มีสภาพที่ใช้ได้ตลอดปี 38 % ส่วนที่ใช้ได้เพียงบางฤดูมีถึง 45 % ไม่มีสนามกีฬาเลย 17 % จากข้อมูลนี้ บ่งชี้ว่าโรงเรียนในภาคศึกษา 12 ที่มีสนามกีฬาที่ใช้การได้มีไม่ถึงครึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด นอกนั้นจะต้องหาทางปรับปรุงแก้ไข และสร้างสนามกีฬารื้อในโรงเรียนที่ยังขาดสนามกีฬา

ตาราง 8. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพร่มไม้และที่พักผ่อน
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ร่มไม้และที่พักผ่อนของโรงเรียน		
	ไม่มี	มีน้อย	มีพอเพียง
ฉะเชิงเทรา	2	6	—
ปราจีนบุรี	1	6	4
ชลบุรี	1	4	4
จันทบุรี	—	1	2
ระยอง	—	—	4
ตราด	1	1	—
นครนายก	1	—	4
รวม จำนวน	6	18	18
%	14.29	42.86	42.86

จากตาราง 8. แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในภาคศึกษา 12 ส่วนมาก (57 %) ยังไม่มีร่มไม้และที่พักผ่อนอย่างพอเพียง โรงเรียนที่มีร่มไม้และที่พักผ่อนพอเพียงมีอยู่ 43 % นั่นก็ยังมีโรงเรียนกว่าครึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดที่จะต้องได้รับการปรับปรุงในเรื่องร่มไม้และที่พักผ่อน ให้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

ตาราง 9. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและชนิด ของน้ำ		แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในโรงเรียน				
		ประปา	บ่อบาดาล	แม่น้ำ	คูหรือคลอง	น้ำฝน
ฉะเชิงเทรา	น้ำดื่ม	2	—	—	—	6
	น้ำใช้	4	—	1	1	3
ปราจีนบุรี	น้ำดื่ม	3	2	—	1	5
	น้ำใช้	3	4	1	1	3
ชลบุรี	น้ำดื่ม	6	—	—	—	7
	น้ำใช้	7	—	—	—	6
จันทบุรี	น้ำดื่ม	1	—	—	—	3
	น้ำใช้	1	—	—	—	3
ระยอง	น้ำดื่ม	2	1	—	—	1
	น้ำใช้	2	2	—	—	—
ตราด	น้ำดื่ม	2	—	—	—	1
	น้ำใช้	2	—	—	—	1
นครนายก	น้ำดื่ม	2	1	—	—	4
	น้ำใช้	2	1	1	1	3
รวม	น้ำดื่ม	18	4	—	1	27
	%	36.00	8.00	—	2.00	54.00
	น้ำใช้	21	7	3	3	19
	%	39.62	13.21	5.66	5.66	35.85

จากตาราง 9. แสดงว่าแหล่งน้ำค้ำส่วนใหญ่ (90 %) คือน้ำฝนและน้ำประปา
 น้ำใช้ส่วนใหญ่ (76 %) ได้จากน้ำประปาและน้ำฝน จึงสรุปได้ว่าโรงเรียนส่วนมาก
 ในภาคศึกษานี้มีน้ำค้ำและน้ำใช้ที่ถูกหลักอนามัย แต่ก็ยังมีบางโรงเรียนที่ยังค้ำและใช้น้ำ
 ในแม่น้ำลำคลอง ซึ่งควรจะหาทางปรับปรุงต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์จำนวน ลักษณะ สภาพ และสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ

จากการศึกษาคำตอบจากแบบสอบถามของครูใหญ่ ปรากฏผลตามการร่างต่อไปนี้

ตาราง 10. แสดงจำนวนโรงเรียน อาคาร ห้องเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	โรงเรียน		อาคารเรียน		ห้องเรียน	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ฉะเชิงเทรา	8	19.05	18	21.18	111	21.77
ปราจีนบุรี	11	26.19	13	15.29	74	14.51
ชลบุรี	9	21.43	24	28.24	134	26.27
จันทบุรี	3	7.14	6	7.06	38	7.45
ระยอง	4	9.52	10	11.77	49	9.61
ตราด	2	4.76	5	5.88	36	7.06
นครนายก	5	11.91	9	10.59	68	13.33
รวม จำนวน %	42	100.00	85	100.00	510	100.00

จากตาราง 10. แสดงว่าจังหวัดที่มีโรงเรียนมากที่สุดได้แก่ ปราจีนบุรี (26 %) รองลงมาได้แก่ ชลบุรี (21 %) จังหวัดที่มีโรงเรียนน้อยที่สุดได้แก่ตราด (5 %) จังหวัดที่มีอาคารเรียนมากที่สุดได้แก่ ชลบุรี (28 %) รองลงมาได้แก่ ฉะเชิงเทรา (21 %) จังหวัดที่มีอาคารเรียนน้อยที่สุดได้แก่ ตราด (6 %) จังหวัดที่มีจำนวนห้องเรียนมากที่สุดได้แก่ ชลบุรี (26 %) รองลงมาได้แก่ ฉะเชิงเทรา (22 %) จังหวัดที่มีจำนวนห้องเรียนน้อยที่สุดได้แก่ ตราด (7 %)

ตาราง 11. แสดงการแจกแจงลักษณะอาคารเรียน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ลักษณะอาคารเรียน				
	ศาลาวัด	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
ฉะเชิงเทรา	1	—	14	—	3
ปราจีนบุรี	—	1	9	1	2
ชลบุรี	—	3	7	6	8
จันทบุรี	—	—	5	—	1
ระยอง	—	—	10	—	—
ตราด	—	—	5	—	—
นครนายก	—	—	5	1	3
รวม จำนวน	1	4	55	8	17
%	1.18	4.71	64.71	9.41	20.00

จากตาราง 11. แสดงให้เห็นว่า ลักษณะอาคารเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในภาคศึกษา 12 เป็นอาคารไม้ 65 % เป็นตึกครึ่งไม้และตึก 29 % กล่าวโดยสรุปแล้ว ในภาคศึกษานี้มีอาคารที่ใช้การได้ดีถึง 94 % ที่เหลือเป็นอาคารชั่วคราวและศาลาวัด 6 % ซึ่งจัดว่าเป็นส่วนน้อยที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 12. แสดงการแจกแจงอาการเรียน จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อายุอาการเรียน				
	ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
ฉะเชิงเทรา	2	3	1	6	6
ปราจีนบุรี	—	1	4	5	3
ชลบุรี	—	13	5	3	3
จันทบุรี	—	2	2	1	1
ระยอง	—	2	—	4	4
ตราด	—	1	2	—	2
นครนายก	—	1	3	3	2
รวม จำนวน	2	23	17	22	21
%	2.35	27.06	20.00	25.88	24.71

จากตาราง 12. แสดงให้เห็นว่า จำนวนอาการเกือบครึ่งหนึ่ง (49 %) ของจำนวนอาการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคศึกษา 12 มีอายุไม่เกิน 10 ปี ซึ่งนับว่ายังใช้การได้ดี แต่ก็มีส่วนใหญ่ (51 %) ที่อายุเกิน 10 ปี จำนวนนี้เป็นอาการที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี อยู่ 26 % ซึ่งนับว่ายังอยู่ในสภาพที่พอใช้ได้ ส่วนอาการที่มีอายุเกิน 15 ปีมีอยู่ 25 % อาการที่มีอายุเกิน 15 ปีเหล่านี้ นับว่าเป็นอาการที่อยู่ในสภาพทรุดโทรมควรซ่อมแซมหรือรื้อปลูกใหม่

ตาราง 13. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน จำแนกตามสภาพ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพอาคารเรียน			
	ควรรื้อปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียนร่อยคลี่
ฉะเชิงเทรา	5	4	7	2
ปราจีนบุรี	4	2	3	4
ชลบุรี	3	3	5	13
จันทบุรี	—	—	—	6
ระยอง	4	2	—	4
ตราด	—	1	1	3
นครนายก	1	2	2	4
รวม จำนวน	17	14	18	36
%	20.00	16.47	21.18	42.35

จากตาราง 13. แสดงให้เห็นว่า สภาพอาคารเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ของรัฐบาลในภาคศึกษา 12 อยู่ในสภาพใช้การได้เป็นส่วนมาก (64 %) ส่วนอีก 36 %
ของอาคารทั้งหมดอยู่ในสภาพที่ควรรื้อปลูกใหม่และควรซ่อมแซม แสดงว่าอาคารเรียนในภาคนี้
อยู่ในสภาพที่ประมาณ 2 ใน 3 ของอาคารทั้งหมด ส่วนที่เหลือควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ตาราง 14. แสดงค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ของห้องเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สัญลักษณ์ของห้องเรียน $\bar{x}$
ฉะเชิงเทรา	2.426
ปราจีนบุรี	2.468
ชลบุรี	2.532
จันทบุรี	2.917
ระยอง	2.567
ตราด	2.511
นครนายก	2.646
เฉลี่ยทั้งภาค	2.580

หมายเหตุ กานาตัก

- 1 หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดคับแคบ แสงสว่างน้อย การถ่ายเทอากาศไม่ดี มีเสียง กลิ่น ฝุ่น กว้น รบกวนเสมอ
- 2 หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศพอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น กว้น รบกวนเป็นครั้งคราว
- 3 หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงสว่างพอเพียง การถ่ายเทอากาศดี ไม่มีเสียง กลิ่น ฝุ่น กว้น รบกวน

การตีค่าเฉลี่ย

ถือว่าทุก ๆ ลักษณะต่อไปนี้คือ ขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศของห้องเรียน การรบกวนจากกลิ่น ฝุ่น กว้น ที่มีต่อห้องเรียนมีความสำคัญเท่ากัน

จากตาราง 14. แสดงว่า สุธลักษณะของห้องเรียนเมื่อพิจารณาค่ารายเฉลี่ยทั้งภาค
 ประมาณ 2.6 ซึ่งมีความหมายว่า สุธลักษณะโดยทั่วไปของห้องเรียนในภาคศึกษา 12 นี้
 อยู่ในชั้นพอใช้ได้ กล่าวคือ ห้องเรียนมีขนาด แสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศอยู่ในชั้นพอใช้ได้
 มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน รบกวนบ้างเป็นครั้งคราว เป็นที่น่าสังเกตว่า บางจังหวัดเช่น จันทบุรี
 มีค่าเฉลี่ยของสุทธลักษณะของห้องเรียนสูงถึง 2.9 ซึ่งหมายความว่า ห้องเรียนในจังหวัดนี้
 มีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศอยู่ในชั้นเกือบก็ แทบจะไม่มี เสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน
 รบกวนเลย ส่วนห้องเรียนในจังหวัดอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสุทธลักษณะใกล้เคียงกับค่า เฉลี่ยสุทธลักษณะ
 ของห้องเรียนของภาค

ตาราง 15. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีห้องเฉพาะวิชา
จำแนกตามประเภทของห้อง เป็นรายจังหวัด

จังหวัด		ห้องเฉพาะวิชา					
		วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	ภาษาอังกฤษ	ศิลปศึกษา
ฉะเชิงเทรา	มี	4	3	2	1	1	—
	ไม่มี	4	5	6	7	7	8
ปราจีนบุรี	มี	6	1	1	—	1	1
	ไม่มี	5	10	10	11	10	10
ชลบุรี	มี	5	1	—	—	—	1
	ไม่มี	4	8	9	9	9	8
จันทบุรี	มี	3	2	—	—	—	1
	ไม่มี	—	1	3	3	3	2
ระยอง	มี	4	1	—	—	—	1
	ไม่มี	—	3	4	4	4	3
ตราด	มี	2	1	—	—	—	2
	ไม่มี	—	1	2	2	2	—
นครนายก	มี	4	2	1	—	1	1
	ไม่มี	1	3	4	5	4	4
รวม	มี	28	11	4	1	3	7
	%	66.67	26.19	9.52	2.38	7.14	16.67
	ไม่มี	14	31	38	41	39	35
	%	33.33	73.81	90.48	97.62	92.86	83.33

จากตาราง 15. แสดงให้เห็นว่า ในภาคศึกษา 12 นี้ โรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์มีอยู่ร้อยละ 67 โรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชาสังคมศึกษามีอยู่ร้อยละ 26 โรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชาศิลปศึกษามีอยู่ร้อยละ 17 ร้อยละ 10 ของโรงเรียนทั้งหมดในภาคศึกษานี้ มีห้องเฉพาะวิชาภาษาไทย ร้อยละ 7 มีห้องเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ และร้อยละ 2 มีห้องเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์

จากตัวเลขนี้อาจกล่าวได้ว่า จำนวนโรงเรียนเกินกว่าครึ่งของจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในภาคศึกษานี้ มีห้องเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนห้องเฉพาะวิชาอื่น ๆ มีน้อยมาก

ตาราง 16. แสดงค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ของห้องเฉพาะวิชาเป็นรายจังหวัด
จำแนกตามประเภทของห้อง

จังหวัด	สัญลักษณ์ห้องเฉพาะวิชา					
	วิทยาศาสตร์ X	สังคมศึกษา X	ภาษาไทย X	คณิตศาสตร์ X	ภาษาอังกฤษ X	ศิลปศึกษา X
ฉะเชิงเทรา	2.125	2.333	2.833	2.500	2.667	—
ปราจีนบุรี	2.361	3.000	2.833	—	2.833	2.833
ชลบุรี	2.300	2.333	—	—	—	2.500
จันทบุรี	2.833	2.917	—	—	—	2.833
ระยอง	2.667	2.833	—	—	—	2.333
ตราด	2.417	3.000	—	—	—	2.500
นครนายก	2.583	2.750	2.833	—	2.833	2.167
เฉลี่ยทั้งภาค	2.469	2.738	2.833	2.500	2.778	2.528

หมายเหตุ ค่านำหนัก X

- 1 หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดแคบ แสงสว่างน้อย การถ่ายเทอากาศไม่ดี มีเสียง กลิ่น ฝุ่น คว้น รบกวนเสมอ
- 2 หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศพอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น คว้น เป็นครั้งคราว
- 3 หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาด เหมาะสม แสงสว่างพอเพียง การถ่ายเทอากาศก็ ไม่มีเสียง กลิ่น ฝุ่น คว้น รบกวน

การกีดค่าเฉลี่ย

ถือว่าทุก ๆ ลักษณะต่อไปนี้คือ ขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ การรบกวน จากเสียง กลิ่น ฝุ่น คว้น มีความสำคัญเท่ากัน

จากตาราง 16. แสดงให้เห็นว่า จังหวัดะเจียงเทรามีห้องเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ห้องดังกล่าวมีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

จังหวัดปราจีนบุรี มีห้องเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และศิลปะศึกษา ห้องสังคมศึกษามีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์ดี นอกนั้นอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

จังหวัดชลบุรี มีห้องเฉพาะวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และศิลปะศึกษา ห้องดังกล่าวมีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

จังหวัดจันทบุรี มีห้องเฉพาะวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และศิลปะศึกษา ห้องดังกล่าวมีสัญลักษณ์พอใช้ได้

จังหวัดระยอง มีห้องเฉพาะวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และศิลปะศึกษา ห้องเฉพาะวิชาของจังหวัดนี้มีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

จังหวัดตราด มีห้องเฉพาะวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และศิลปะศึกษา ห้องสังคมศึกษามีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์ดี นอกนั้นอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

จังหวัดนครนายก มีห้องเฉพาะวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และศิลปะศึกษา ห้องดังกล่าวมีสัญลักษณ์พอใช้ได้

ทุกจังหวัดในภาคศึกษา 12 นี้ มีห้องเฉพาะวิชา วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ของห้องสังคมสูงกว่า ค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ของห้องวิทยาศาสตร์ นั่นคือ ห้องสังคมศึกษาในภาคศึกษานี้มีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์เกือบดี ส่วนห้องวิทยาศาสตร์มีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

ตาราง 17. แสดงจำนวนโรงเรียนต้นแบบและไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และอาคารกรรมศิลป์
จำแนกเป็นรายจังหวัด

รายการ	ฉะเชิงเทรา	ปราจีนบุรี	ชลบุรี	จันทบุรี	ระยอง	ตราด	นกรนายก	รวม	
								จำนวน	%
โรงเรียนต้นแบบทั้งอาคาร อุตสาหกรรมศิลป์และ เกษตรกรรมศิลป์	5	9	2	2	2	1	2	23	54.76
โรงเรียนต้นแบบเฉพาะการ อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	2	—	—	—	1	4	9.52
โรงเรียนต้นแบบเฉพาะการ เกษตรกรรมศิลป์	—	—	1	1	2	—	2	6	14.29
โรงเรียนต้นแบบทั้งอาคาร อุตสาหกรรมศิลป์และ เกษตรกรรมศิลป์	3	1	4	—	—	1	—	9	21.43

จากการาง 17. แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (55 %) ยังไม่มีทั้งอาคาร
 อุตสาหกรรมศิลป์ และเกษตรกรรมศิลป์ ส่วนโรงเรียนที่อาคารดังกล่าวครบทั้งสองประเภทมีอยู่เพียง
 21 % นอกนั้นเป็นโรงเรียนที่มีอาคารดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงประเภทเดียว จากข้อมูลนี้
 แสดงให้เห็นว่า จำนวนโรงเรียนกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในภาคศึกษา 12
 ยังขาดทั้งอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และเกษตรกรรมศิลป์ ประมาณ 1 ใน 4 ของจำนวนโรงเรียน
 ทั้งหมดมีอาคารดังกล่าวเพียงประเภทเดียว จำนวนโรงเรียนที่มีอาคารดังกล่าวครบทั้งสอง
 ประเภทมีอยู่เพียงประมาณ 1 ใน 5 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในภาคศึกษานี้

ตาราง 18. แสดงการแจกแจง จำนวนอาการอุตสาหกรรมศิลป์ และคนกรรมศิลป์
จำแนกตามลักษณะเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาการ		ลักษณะของอาการอุตสาหกรรมศิลป์ และคนกรรมศิลป์				
		เกลาวัค	ชั่วคราว	ไม้	ตึกกริ่งไม้	ตึก
ฉะเชิงเทรา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	1	1
	คนกรรมศิลป์	—	—	2	1	—
ปราจีนบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	—	1
	คนกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
ชลบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	1	2	2
	คนกรรมศิลป์	—	—	4	—	1
จันทบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	คนกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
ระยอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	คนกรรมศิลป์	—	—	2	—	—
ตราด	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1	—
	คนกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
นครนายก	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	1
	คนกรรมศิลป์	—	—	1	1	—
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	3	4	5
	%	—	7.69	23.08	30.77	38.46
	คนกรรมศิลป์	—	—	12	2	1
	%	—	—	80.00	13.33	6.67

จากตาราง 18. แสดงว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (38 %) เป็นคึก
ส่วนที่เป็นศาลาวัด ไม่มี

อาคารคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (80 %) เป็นอาคารไม้ ส่วนที่เป็นศาลาวัด ไม่มี
จากข้อมูลนี้ แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ของโรงเรียน
ในภาคศึกษานี้ เท่าที่มีอยู่มีสภาพค่อนข้างดี แต่อย่างไรก็ยังมีอาคารชั่วคราว ประมาณ 8 %
ที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขได้เป็นอาคารถาวรต่อไป

ตาราง 19. แสดงการแจกแจงจำนวน อาการอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์
จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาการ		อายุอาการอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์				
		ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
ฉะเชิงเทรา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	2	—	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	1	—	1	1
ปราจีนบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	1	—	—
	คหกรรมศิลป์	1	—	—	—	—
ชลบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	6	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	1	3	1	—	—
จันทบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
ระยอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	2	—	—	—
ตราด	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
นครนายก	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	2	—	—	—
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์	—	11	1	1	—
	%	—	84.62	7.69	7.69	—
	คหกรรมศิลป์	2	10	1	1	1
	%	13.33	66.67	6.67	6.67	6.67

จกตาราง 19. แสดงว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (85 %) มีอายุไม่เกิน 5 ปี ที่มีอายุเกิน 5 ปีขึ้นไปมีเป็นส่วนน้อย (15 %)

ส่วนอาคารหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (80 %) มีอายุไม่เกิน 5 ปี จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า อาคารทั้งสองประเภทเพิ่งสร้างขึ้นใหม่ ย่อมจะคงอยู่ในสภาพดีและใช้ประโยชน์ได้อีกนาน

ตาราง 20. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์
จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		สภาพอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์			
		ควรรื้อปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
ฉะเชิงเทรา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	2
	คหกรรมศิลป์	1	1	—	1
ปราจีนบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	1
ชลบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	1	—	2	3
	คหกรรมศิลป์	—	—	2	3
จันทบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	1
ระยอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	2
ตราด	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	1
นครนายก	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	2
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์	1	1	4	7
	Σ	7.69	7.69	30.77	53.85
	คหกรรมศิลป์	1	1	2	11
	Σ	6.67	6.67	13.33	73.33

จากการวาง 20. แสดงว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (85 %) อยู่ในสภาพที่ ส่วนอาคารที่อยู่ในสภาพที่ควรรื้อปลูกใหม่และซ่อมแซมมีอยู่ร้อยละ 15

ส่วนอาคารคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (86 %) อยู่ในสภาพที่ดี มีส่วนน้อย (14 %) อยู่ในสภาพที่ควรรื้อปลูกใหม่และซ่อมแซม

จากข้อมูลนี้ แสดงว่าอาคารทั้งสองประเภทที่มีอยู่ในภาคศึกษานี้ มีส่วนหนึ่งประมาณ ร้อยละ 15 อยู่ในสภาพที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 21. แดงค่าเฉลี่ยสุัลักษณะองอาการอุตสาหกรรณคิลป์ และคณกรรณคิลป์
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สุัลักษณะ	
	อาการอุตสาหกรรณคิลป์ $\bar{x}$	อาการคณกรรณคิลป์ $\bar{x}$
ฉะเชิงเทรา	2.389	2.000
ปราจีนบุรี	2.667	2.667
ชลบุรี	2.400	2.333
จันทบุรี	—	2.333
ระยอง	—	2.583
ตราด	3.000	3.000
นกรนายก	1.833	2.667
รายเฉลี่ยทั้งภาค	2.458	2.512

หมายเหตุ กาน้ำฉนัค $\bar{x}$

- 1 หมายความว่า อาการมีขนาดแคบ แสงสว่างน้อย การถ่ายเทอากาศไม่ดี มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน รบกวนเสมอ
- 2 หมายความว่า อาการมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ พอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน เป็นครั้งคราว
- 3 หมายความว่า อาการมีขนาด เหมาะสม แสงสว่างพอเพียง การถ่ายเทอากาศดี ไม่มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน รบกวน

การคึกคาคาเฉลี่ย

ถือว่าทุก ๆ ลักษณะต่อไปนี้ ก่อ ขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ เสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน รบกวน มีความสำคัญเท่ากัน

จากตาราง 21. แสดงว่า ค่ารายเฉลี่ยสุลัลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ ทั้งภาคประมาณ 2.5 ซึ่งหมายความว่า อาคารมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเท อากาศ พอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน เป็นครั้งคราว เฉพาะจังหวัดตรังมีค่าเฉลี่ย สุลัลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์สูงที่สุด ซึ่งหมายความว่า อาคารมีขนาด เหมาะสม แสงสว่างพอเพียง การถ่ายเทอากาศดี ไม่มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน รบกวน

จังหวัดปราจีนบุรี มีค่ารายเฉลี่ยสุลัลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ ประมาณ 2.7 ซึ่งหมายความว่า ห้องมีขนาดเกือบเหมาะสม แสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศดี มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน รบกวนเพียงน้อยครั้ง

จังหวัดชลบุรี มีค่ารายเฉลี่ยสุลัลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ ประมาณ 2.4 และ 2.3 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า อาคารมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเท อากาศ พอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน รบกวนเป็นครั้งคราว

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่ารายเฉลี่ยของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ ประมาณ 2.4 และ 2.0 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า อาคารทั้งสองประเภทมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ พอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน เป็นครั้งคราว

จังหวัดจันทบุรี มีค่าเฉลี่ยสุลัลักษณะของอาคารคหกรรมศิลป์ ประมาณ 2.3 ซึ่งหมายความว่า อาคารมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ พอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน เป็นครั้งคราว

จังหวัดระยอง มีค่าเฉลี่ยสุลัลักษณะของอาคารคหกรรมศิลป์ ประมาณ 2.6 ซึ่งหมายความว่า อาคารมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ พอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น ควัน เป็นครั้งคราว

จังหวัดนครนายก มีค่าเฉลี่ยสุลัลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์ ประมาณ 1.8 และ 2.7 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ มีสุลัลักษณะ อยู่ในเกณฑ์เกือบพอใช้ ส่วนอาคารคหกรรมศิลป์ มีสุลัลักษณะอยู่ในเกณฑ์เกือบดี

ตาราง 22. แสดงความถี่ ของจำนวนโรงเรียนที่มีโรงเรียนหอประชุม โรงเรียนและหอประชุม
รวมในรายการเดียว แยกเป็นรายจังหวัด

รายการ	ละแวกเขต	ปราจีนบุรี	ชลบุรี	จันทบุรี	ระยอง	ตราด	นครนายก	รวม	
								จำนวน	%
โรงเรียนที่ไม่มีทั้งโรง อาหารและหอประชุม	4	9	—	—	—	—	—	13	30.95
โรงเรียนที่มีแต่โรง อาหารอย่างเดียว	—	—	1	—	1	—	1	3	7.14
โรงเรียนที่มีแต่หอประชุม อย่างเดียว	—	—	—	3	—	—	—	3	7.14
โรงเรียนที่มีโรงอาหาร และหอประชุมแยกกัน	—	—	2	—	1	—	—	3	7.14
โรงเรียนที่มีโรงอาหาร รวมกับหอประชุม	4	2	6	—	2	2	4	20	47.62

จากการาง 22. แสดงว่า โรงเรียนในภาคศึกษา 12 ที่ไม่มีทั้งโรงอาหาร และหอประชุม มีอยู่ถึง 31 % โรงเรียนที่มีแต่โรงอาหารเพียงอย่างเดียว มีอยู่ 7 % โรงเรียนที่มีแต่หอประชุมอย่างเดียว มีอยู่ 7 % ส่วนโรงเรียนที่มีพร้อมทั้งโรงอาหาร และหอประชุม มีอยู่ 55 % จากข้อมูลนี้ ชี้ให้เห็นว่าในภาคศึกษานี้ ยังมีโรงเรียนส่วนใหญ่ ประมาณ 1 ใน 3 ของโรงเรียนทั้งหมดยังขาดอาคารทั้งสองประเภท และโรงเรียนประมาณ 1 ใน 7 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ยังมีอาคารไม่ครบทั้งสองประเภท ซึ่งควรจะได้รับการพิจารณาแก้ไขต่อไป

ตาราง 23. แสดงความถี่ ของจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารและ
หอประชุมรวมในอาคาร เคี้ยว จำแนกตามลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		ลักษณะโรงอาหาร, หอประชุม, โรงอาหารรวมหอประชุม				
		ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
ฉะเชิงเทรา	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	2	1	—
ปราจีนบุรี	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	4	1
ชลบุรี	โรงอาหาร	—	3	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	2
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	3	1	1
จันทบุรี	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	2	—	1
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	—	—
ระยอง	โรงอาหาร	—	—	2	—	—
	หอประชุม	—	—	1	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	2	—	—
ตราด	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	1	—	1
นครนายก	โรงอาหาร	—	—	1	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	3	—	1
รวม	โรงอาหาร	—	3	3	—	—
	%	—	50.00	50.00	—	—
	หอประชุม	—	—	3	—	3
	%	—	—	50.00	—	50.00
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	2	11	3	4
	%	—	10.00	55.00	15.00	20.00

จากตาราง 23. แสดงว่า โรงอาหารของภาคศึกษานี้ เป็นอาคารชั่วคราวถึง 50 % และเป็นอาคารไม้ซึ่งวัดว่าเป็นอาคารถาวรเสีย 50 %

ส่วนหอประชุมที่เป็นอาคารไม้ 50 % และเป็นตึก 50 % โรงอาหารรวมกับหอประชุม ในอาคารเดียวส่วนใหญ่ (55 %) เป็นอาคารไม้ มีอาคารที่เป็นตึกอยู่ 20 % ตึกครึ่งไม้ 15 % และเป็นอาคารชั่วคราวอยู่ 10 %

จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า อาคารโรงอาหารที่มีอยู่ในภาคศึกษานี้ ครึ่งหนึ่งของอาคารโรงอาหารทั้งหมดเป็นอาคารชั่วคราว ซึ่งควรจะได้รับการพิจารณาแก้ไขต่อไป ส่วนอาคารหอประชุมที่มีอยู่นั้น ครึ่งหนึ่งของจำนวนอาคารทั้งหมดเป็นไม้ และอีกครึ่งหนึ่งเป็นตึก ซึ่งจัดว่าเป็นที่น่าพอใจ

ส่วนโรงอาหารรวมหอประชุมในอาคารเดียวโดยสรุปแล้ว อยู่ในเกณฑ์ที่ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ (90 %) เป็นอาคารถาวร มีเพียง 10 % หรือ 1 ใน 10 ของจำนวนอาคารทั้งหมดเป็นอาคารชั่วคราว ซึ่งควรได้รับการพิจารณาแก้ไขต่อไป

เพื่อให้เห็นภาพการเปรียบเทียบลักษณะของอาคารต่าง ๆ ขอดีได้สังเกตรูปดังต่อไปนี้

ตาราง 24. แสดงการแจกแจงความถี่ ของอาคารโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหาร และหอประชุมรวมในอาคารเดี่ยว จากแผนกงานช่วงอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร	อายุของโรงอาหาร, หอประชุม, โรงอาหารรวมหอประชุม				
	ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
ฉะเชิงเทรา หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	1	3
ปราจีนบุรี โรงอาหาร	—	—	—	—	—
หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	1	1	—
ชลบุรี โรงอาหาร	—	1	1	—	1
หอประชุม	—	2	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	1	2	2	1	—
จันทบุรี โรงอาหาร	—	—	—	—	—
หอประชุม	—	2	1	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	—	—
ระยอง โรงอาหาร	—	1	—	1	—
หอประชุม	—	—	—	1	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	2	—
ตราด โรงอาหาร	—	—	—	—	—
หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	1	—	—
นครนายก โรงอาหาร	1	—	—	—	—
หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	1	1	—	2	—
รวม โรงอาหาร	1	2	1	1	1
%	16.67	33.33	16.67	16.67	16.67
หอประชุม	—	4	1	1	—
%	—	66.67	16.67	16.67	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	2	4	4	7	3
%	10.00	20.00	20.00	35.00	15.00

จากตาราง 24. ซึ่งเห็นว่า โรงอาหารในภาคศึกษา 12 จำนวนครึ่งหนึ่งมีอายุไม่เกิน 5 ปี โรงอาหารที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี มีประมาณ 33 % ส่วนโรงอาหารที่มีอายุเกิน 15 ปี มีอยู่ 17 %

หอประชุมส่วนใหญ่ (67 %) มีอายุไม่เกิน 5 ปี นอกนั้นมีอายุไม่เกิน 15 ปี

โรงอาหารรวมหอประชุมในอาคารเดี่ยว ส่วนใหญ่ (55 %) มีอายุระหว่าง 6 - 15 ปี ที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี มีอยู่ 30 % และที่มีอายุเกิน 15 ปี มีอยู่ 15 %

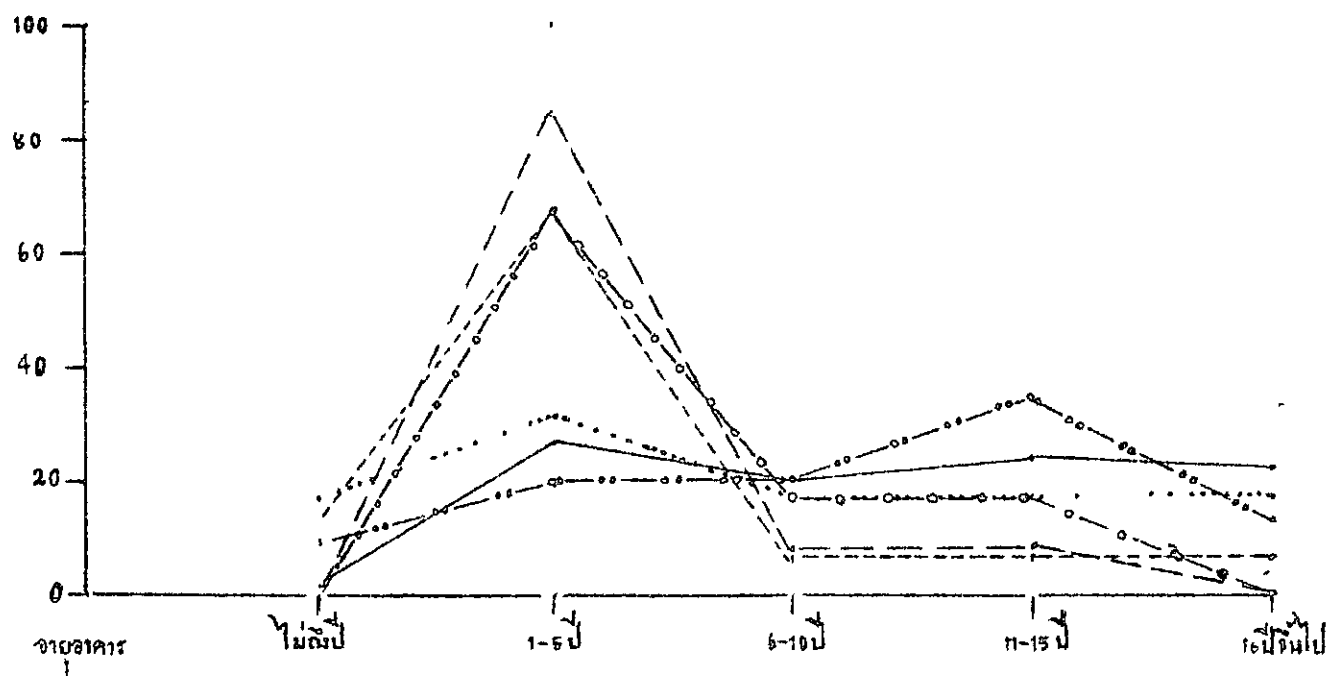
จากข้อมูลนี้ แสดงว่า โรงอาหารจำนวนครึ่งหนึ่งเพิ่งสร้างขึ้นใหม่เร็ว ๆ นี้ ย่อมมีสภาพดีและใช้ประโยชน์ได้อีกนาน ส่วนโรงอาหารอีกประมาณหนึ่งในสามของจำนวน โรงอาหารในภาคศึกษานี้ มีอายุปานกลาง ยังใช้ประโยชน์ได้ดี โรงอาหารที่จัดว่าอยู่ในสภาพเก่า มีอยู่ประมาณ 1 ใน 6 ของจำนวนโรงอาหารทั้งหมด ซึ่งควรจะได้รับการพิจารณาแก้ไข

อาคารหอประชุมกว่าครึ่งหนึ่งของอาคารหอประชุมทั้งหมด จัดว่าเป็นอาคารใหม่ ย่อมอยู่ในสภาพดีและใช้ประโยชน์ได้อีกนาน ส่วนหอประชุมที่เหลือจัดว่ามีอายุการก่อสร้างปานกลาง ยังคงใช้ประโยชน์ได้ดี

โรงอาหารและหอประชุมรวมในอาคารเดี่ยว ประมาณ 1 ใน 4 ของจำนวนอาคารที่มีอยู่ จัดว่าอยู่ในสภาพดี เพราะสร้างขึ้นใหม่ ส่วนอาคารประมาณ 1 ใน 2 ของจำนวนอาคารที่มีอยู่ จัดว่ามีอายุปานกลาง ยังใช้ประโยชน์ได้ดี ส่วนอาคารที่เหลือประมาณ 1 ใน 7 ของอาคารที่มีอยู่ มีอายุสูง คงจะอยู่ในสภาพทรุดโทรมควรหาทางแก้ไขต่อไป

เพื่อให้เห็นภาพการเปรียบเทียบอายุของอาคารต่าง ๆ ขอให้สังเกตรูปภาพดังต่อไปนี้

จำนวนอาคารเป็นร้อยละ

- อาคารเรียน
- อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
- อาคารคหกรรมศิลป์
- โรงอาหาร
- หอประชุม
- △—△— โรงอาหารรวมกับหอประชุม

ที่มา จากตาราง 12, 14 และ 24

ภาพที่ 2 แสดงแผนภาพเปรียบเทียบอายุอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์
โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมกับหอประชุม

ตาราง 25. แสดงการแจกแจงสภาพของโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารและ
หอประชุมรวมในอาคารเขียว จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		สภาพโรงอาหาร, หอประชุม, โรงอาหารรวมหอประชุม			
		การรื้อปลูกใหม่	การซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
ฉะเชิงเทรา	โรงอาหาร	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	1	1	2	—
ปราจีนบุรี	โรงอาหาร	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	2	—	—
ชลบุรี	โรงอาหาร	3	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	2
	โรงอาหารรวมหอประชุม	3	1	2	—
จันทบุรี	โรงอาหาร	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	3
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	—
ระยอง	โรงอาหาร	1	—	1	—
	หอประชุม	1	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	2	—	—	—
ตราด	โรงอาหาร	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	—	1
นครนายก	โรงอาหาร	—	—	1	—
	หอประชุม	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	1	2	—	1
รวม	โรงอาหาร				—
	%				—
	หอประชุม				5
	%				83.33
	โรงอาหารรวมหอประชุม				2
	%				10.00

จากตาราง 25. แสดงให้เห็นว่า โรงอาหารของภาคศึกษานี้อยู่ในสภาพควรรื้อปลูกใหม่ถึง 67 % และที่อยู่ในสภาพพอใช้ได้เพียง 33 %

ส่วนหอประชุมอยู่ในสภาพควรรื้อปลูกใหม่ 17 % และที่อยู่ในสภาพก็มีถึง 83 %

โรงอาหารรวมหอประชุมในอาคารเก่า ที่อยู่ในสภาพควรรื้อปลูกใหม่ 35 % ควรซ่อมแซม 35 % อยู่ในสภาพพอใช้ได้ 20 % และอยู่ในสภาพที่เริ่มร่อยคลำ 10 %

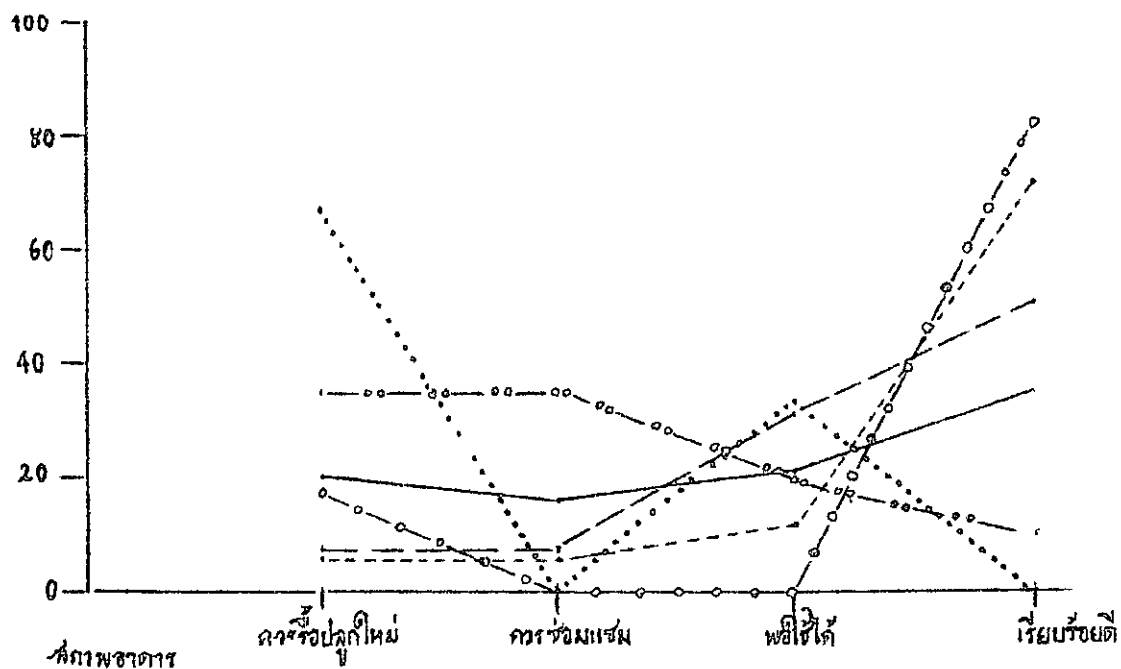
จากข้อมูลนี้ ชี้ให้เห็นว่าจำนวนโรงอาหาร 2 ใน 3 ของที่มีอยู่อยู่ในสภาพทรุดโทรม ต้องแก้ไขโดยด่วน นอกนั้นอยู่ในสภาพพอใช้ได้

หอประชุมจำนวน 1 ใน 6 ของจำนวนอาคารที่มีอยู่อยู่ในสภาพที่ควรก่อสร้างใหม่ นอกนั้นอยู่ในสภาพดี

โรงอาหารรวมหอประชุมในอาคารเก่า จำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของอาคารประเภทนี้ ควรซ่อมแซมและรื้อปลูกใหม่ อาคารจำนวน 1 ใน 5 ของที่มีอยู่อยู่ในสภาพพอใช้ได้ ยังคงใช้ประโยชน์ได้อีกชั่วระยะเวลาหนึ่ง อาคารที่อยู่ในสภาพดีและใช้ประโยชน์ได้อีกนานนั้นมีอยู่ครึ่งหนึ่งของอาคารทั้งหมด

เพื่อให้เห็นภาพการเปรียบเทียบสภาพอาคารต่าง ๆ โปรดสังเกตกราฟดังต่อไปนี้

อำนาจอากาศเป็นร้อยละ

- _____ อากาศเย็น
- อากาศอุตสาหกรรมศิลป์
- อากาศนครศิลป์
- อากาศโมอาหาร
- อากาศห่อประมุ
- อากาศโรงอาหารรวมกับห่อประมุ

ที่มา จากตาราง 13, 20, 25

ภาพที่ 3 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพอากาศเย็น อากาศอุตสาหกรรมศิลป์ อากาศนครศิลป์
โมอาหาร ห่อประมุ อากาศโรงอาหารรวมกับห่อประมุ

ตาราง 26. แสดงสัญลักษณ์ของโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารรวมหอประชุม
ในอาคารเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การายเฉลี่ยของสัญลักษณ์จำแนกตามประเภทอาคาร		
	โรงอาหาร	หอประชุม	โรงอาหารรวมหอประชุม
ฉะเชิงเทรา	— *	—	2.042
ปราจีนบุรี	—	—	2.667
ชลบุรี	2.111	2.250	2.306
จันทบุรี	—	2.778	—
ระยอง	2.167	2.167	2.250
ตราด	—	—	2.500
นครนายก	2.000	—	2.625
เฉลี่ยทั้งภาค	2.092 **	2.398	2.398

หมายเหตุ ค่าน้ำหนัก * เช่นเดียวกับตาราง 14.

การกิคการายเฉลี่ย ** เช่นเดียวกับตาราง 14.

จากตาราง 26. แสดงว่า โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมหอประชุม
ในภาคศึกษา 12 มีค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ 2.1 และ 2.4 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า
อาคารดังกล่าว มีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ กล่าวคือ มีขนาด แสง และการถ่ายเทอากาศ
อยู่ในเกณฑ์พอใช้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น คิว้น รบกวนเป็นครั้งคราว

ตาราง 27. แสดงจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนต่อส้วมและที่ปัสสาวะ 1 ที่
จาแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ประเภทของส้วม		
	ส้วมหญิง	ส้วมชาย	ที่ปัสสาวะ
ฉะเชิงเทรา	53.815	94.550	145.462
ปราจีนบุรี	32.375	50.286	82.824
ชลบุรี	48.644	64.170	88.706
จันทบุรี	49.100	58.818	30.308
ระยอง	42.706	57.176	54.000
ตราด	97.600	78.500	148.200
นครนายก	83.556	100.100	111.222
เฉลี่ยทั้งภาค 1 ที่ต่อนักเรียน	58.257	69.086	94.389

จากตาราง 27. แสดงให้เห็นว่า ในภาคีศึกษา 12 ส้วมของนักเรียนหญิง 1 ที่
ต่อ 58 คน ของนักเรียนชาย 1 ที่ต่อ 69 คน และที่ปัสสาวะของนักเรียนชาย 1 ที่ต่อ 94 คน
ซึ่งหมายความว่า ยังขาดแคลนส้วมหญิงเป็นจำนวนไม่มากนัก ส่วนส้วมชายมีมากกว่าเกณฑ์
มาตรฐาน ที่ปัสสาวะยังขาดอยู่เป็นจำนวนมาก

โดยสรุปแล้วพบว่า จังหวัดที่มีส้วมหญิงไม่พอเพียงคือ ตราด และนครนายก
เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่มีจังหวัดใดขาดแคลนส้วมชายเลย แต่แทบทุกจังหวัดยังขาดแคลนที่ปัสสาวะ
อยู่เป็นจำนวนมาก จังหวัดที่มีส้วมหญิง ส้วมชาย และที่ปัสสาวะพอเพียงคือ จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 28. แสดงลักษณะที่ตั้งของส้วม และที่มีส้วมของโรงเรียน
ในภาคศึกษา 12

ที่ตั้งของส้วม	จำนวน	%
อยู่ในอาคาร	13	23.64
อยู่ติดอาคาร	7	12.73
อยู่นอกอาคาร	35	63.63
รวม	55 *	100.00

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 28. แสดงให้เห็นว่า ส้วมส่วนใหญ่ (64 %) อยู่นอกอาคารเรียน
ที่อยู่ติดอาคารมีอยู่ 13 % และที่อยู่ในอาคารมีอยู่ 23 %

ตาราง 29. แสดงชนิดของส้วมในภาคศึกษา 12

ชนิดส้วม	จำนวน	%
ส้วมหลุม	—	—
ส้วมซึม	39	88.64
ส้วมชักโครก	5	11.36
รวม	44 *	100.00

หมายเหตุ * ตอบไ้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 29. แสดงว่า ส้วมส่วนใหญ่ (89 %) เป็นส้วมซึม ส่วนที่เหลือเป็นส้วมชักโครก จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนในภาคศึกษา 12 มีส้วมชนิดที่ถูกหลักอนามัยเป็นอย่างดี

ตาราง 30. แสดงการแจกแจงจำนวนส้วมและที่ปัสสาวะ จำแนกตามสภาพ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทส้วม		สภาพของส้วมหญิง ส้วมชาย และที่ปัสสาวะ			
		การรื้อปลูกใหม่	การซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อย
ฉะเชิงเทรา	ส้วมหญิง	3	—	2	2
	ส้วมชาย	4	—	2	1
	ที่ปัสสาวะ	2	1	—	1
ปราจีนบุรี	ส้วมหญิง	2	2	2	3
	ส้วมชาย	3	2	2	2
	ที่ปัสสาวะ	3	1	1	2
ชลบุรี	ส้วมหญิง	2	1	3	3
	ส้วมชาย	2	1	3	3
	ที่ปัสสาวะ	3	1	2	2
จันทบุรี	ส้วมหญิง	1	—	1	1
	ส้วมชาย	—	1	1	1
	ที่ปัสสาวะ	—	1	2	—
ระยอง	ส้วมหญิง	1	1	—	1
	ส้วมชาย	2	—	—	1
	ที่ปัสสาวะ	2	—	—	1
ตราด	ส้วมหญิง	1	—	1	—
	ส้วมชาย	1	—	—	—
	ที่ปัสสาวะ	1	—	—	—
นครนายก	ส้วมหญิง	—	—	3	1
	ส้วมชาย	—	—	3	—
	ที่ปัสสาวะ	—	—	2	1
รวม	ส้วมหญิง	10	4	12	11
	%	27.03	10.81	32.43	29.73
	ส้วมชาย	12	4	11	8
	%	34.29	11.43	31.43	22.86
	ที่ปัสสาวะ	11	4	7	7
	%	37.93	13.79	24.14	24.14

จากการาง 30. แสดงให้เห็นว่า ในภาคกึกษา 12 มีสั้มหญิงส่วนใหญ่ (32 %) อยู่ในสภาพพอใช้ไ้ ที่อยู่ในสภาพเรียบร้อยก็มีอยู่ 30 % การซ่อมแซม 11 % และอยู่ในสภาพการรื้อปลุกใหม่ 27 %

สั้มชาย ส่วนใหญ่ (31 %) อยู่ในสภาพพอใช้ไ้ ที่อยู่ในสภาพเรียบร้อยก็ มีอยู่ 23 % การซ่อมแซม 11 % และอยู่ในสภาพการรื้อปลุกใหม่ 34 %

ที่ปัสสาวะ ส่วนใหญ่ (38 %) อยู่ในสภาพการรื้อปลุกใหม่ ส่วนที่อยู่ในสภาพการซ่อมแซม มีอยู่ 14 % อยู่ในสภาพพอใช้ไ้ 24 % และอยู่ในสภาพเรียบร้อยก็ 24 %

จากข้อมูลนี้ให้้เห็นว่า สั้มหญิงอยู่ในสภาพทรุคโทรม ซึ่งควรแก้ไขถึง 38 % นอกนั้น อยู่ในสภาพที่ยังใช้ประโยชน์ไ้ สั้มชายอยู่ในสภาพที่ทรุคโทรมถึง 45 % และที่ปัสสาวะ เกินกว่าครึ่ง (52 %) ของจำนวนที่มีอยู่ อยู่ในสภาพที่จำต้องไ้รับการแก้ไขโดยด่วน ส่วนนอกนั้น ยังพอใช้ไ้

ตาราง 31. แสดงสัญลักษณ์ของส้มและที่ปัสสาวะ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ของส้มและที่ปัสสาวะ		
	ส้มหญิง $\bar{X}$	ส้มชาย $\bar{X}$	ที่ปัสสาวะ $\bar{X}$
ฉะเชิงเทรา	1.429	1.714	1.750
ปราจีนบุรี	1.889	1.778	1.857
ชลบุรี	1.667	1.667	1.875
จันทบุรี	1.333	1.667	2.000
ระยอง	1.250	1.333	1.333
ตราด	1.000	1.000	1.000
นครนายก	2.000	2.000	2.333
ค่าเฉลี่ยทั้งภาค	1.510	1.594	1.735

หมายเหตุ คำนำหน้า $\bar{X}$

- 1 หมายความว่า สกปรก ขาดอุปกรณ์ เช่น กระดาษชำระ ที่ล้างมือ
- 2 หมายความว่า ไม่สู้สะดวก มีอุปกรณ์น้อย
- 3 หมายความว่า สะอาด มีอุปกรณ์เพียงพอ

จากตาราง 31. แสดงให้เห็นว่า ส้มหญิง ส้มชาย และที่ปัสสาวะ ของภาคก็บนา 12 มีค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งหมายความว่า มีสัญลักษณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะจังหวัดตรากมีค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ของส้มหญิง ส้มชาย และที่ปัสสาวะต่ำสุด ซึ่งควรได้รับการแก้ไขโดยด่วน ส่วนจังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยสัญลักษณ์ของส้มหญิง ส้มชาย และที่ปัสสาวะสูงสุดคือ จังหวัดนครนายก ซึ่งหมายความว่า มีสัญลักษณ์ดีกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภาคศึกษานี้

3. ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร

จากการศึกษาคำตอบจากแบบสอบถามของครูใหญ่ ปรากฏผลตามการวาง
 ดังต่อไปนี้

ตาราง 32. แสดงจำนวนความถี่ของจำนวนอาคารเรียนที่สามารถดัดแปลง
 ห้องเรียนเพื่อใช้ทำประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความถี่ของอาคารที่สามารถดัดแปลงห้องเรียน					
	ไม่ได้เลย		พอทำได้		ทำได้ดี	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ฉะเชิงเทรา	2	11.11	11	61.11	5	31.17
ปราจีนบุรี	1	7.69	9	69.23	3	23.08
ชลบุรี	5	20.83	11	45.83	8	33.33
จันทบุรี	1	16.67	5	83.33	—	—
ระยอง	2	20.00	8	80.00	—	—
ตราด	—	—	4	80.00	1	20.00
นครนายก	—	—	6	66.67	3	33.33
รวมยอด	11	12.94	54	63.53	20	23.53

จากตาราง 32. แสดงว่า อาคารเรียนส่วนใหญ่ (87 %) สามารถดัดแปลง
 เพื่อใช้ประโยชน์อื่นได้ อาคารเรียนที่เหลือประมาณ 13 % ไม่สามารถดัดแปลงห้องเรียน
 เพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น จังหวัดที่มีจำนวนอาคารดัดแปลงได้มากที่สุดคือ จังหวัดตราด
 และนครนายก จังหวัดที่มีจำนวนอาคารดัดแปลงได้น้อยที่สุดได้แก่ จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 33. แสดงการแจกแจงความถี่ของอาการเรื้อรังที่ใช้ห้องเรียนโดยเฉลี่ย
ใน 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การใช้ห้องเรียนโดยเฉลี่ยใน 1 วัน				
	ไม่ไ้ใช้	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	ใช้มากกว่า 6 ชม.
ฉะเชิงเทรา	—	1	1	12	4
ปราจีนบุรี	—	—	—	10	3
ชลบุรี	—	1	—	17	6
จันทบุรี	—	—	—	4	2
ระยอง	—	—	1	6	3
ตราด	—	—	—	5	—
นครนายก	1	—	—	6	2
รวม จำนวน	1	2	2	60	20
%	1.18	2.35	2.35	70.59	23.53

จากตาราง 33. แสดงว่า อาการเรื้อรังส่วนใหญ่ (71 %) มีห้องเรียนไ้ใช้โดยเฉลี่ย 5 – 6 ชั่วโมงใน 1 วัน ใช้มากกว่า 6 ชั่วโมงมี 23 % ที่ใช้น้อยกว่า 5 ชั่วโมงมีเป็นจำนวนน้อย (6 %) จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า อาการเรื้อรังส่วนใหญ่ไ้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ตาราง 34. แสดงการแจกแจงในการใช้ที่เรียนซึ่งมีอยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนด
กับจำนวนที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
จังหวัด	จำนวนที่เรียน ซึ่งมีอยู่	กำหนดการใช้ ห้องเรียนสูงสุด	จำนวนที่เรียน การใช้สูงสุด	จำนวนนักเรียน ที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ร้อยละของการ ใช้ที่เรียน
ฉะเชิงเทรา	3885	0.80	3108.00	3344	107.593
ปราจีนบุรี	2590	0.80	2072.00	2780	134.170
ชลบุรี	4690	0.80	3752.00	5205	138.726
จันทบุรี	1330	0.80	1064.00	1376	129.323
ระยอง	1715	0.80	1372.00	1698	123.770
ตราด	1260	0.80	1008.00	959	95.139
นครนายก	2380	0.80	1904.00	2068	108.613
รวมทั้งภาค	17850	0.80	14280.00	17430	119.619

- หมายเหตุ
- ช่องที่ 2 หมายถึงผลคูณระหว่าง จำนวนห้องเรียนกับจำนวนนักเรียน 35 คน
โดยถือว่า ห้องหนึ่ง ๆ บรรจุนักเรียน 35 คน
- ช่องที่ 3 ผู้เขียนเห็นว่า ถ้ามีที่เรียน 5 ที่ เกิดการจะใช้ที่เรียนเต็ม 4 ที่
ทุกชั่วโมงตลอดเวลาเรียน
- ช่องที่ 4 หมายถึงผลคูณของ (2) กับช่อง (3)
- ช่องที่ 6 หมายถึงช่อง (5) คูณ 100หารด้วยช่อง (4)

จากตาราง 34. แสดงว่า การใช้ที่เรียนในภาคศึกษา 12 ได้ผลคือ ถือใช้ได้ถึง 120 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษานี้ ได้พยายามใช้ห้องเรียนที่มีอยู่ รับนักเรียนเข้าเรียนมากกว่าอัตราที่กำหนดไว้คือ 1 ห้องเรียน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ห้องเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษานี้ ส่วนมากเป็นห้องเรียนขนาดใหญ่ สามารถรับนักเรียนได้ถึง 40 – 45 คน จึงรับนักเรียนได้มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงอาจสรุปได้ว่า ในภาคศึกษา 12 ไม่มีความสูญเสียเปล่าไปเรื่องการใช้ที่เรียน

ตาราง 35. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่ใช้ห้องเฉพาะวิชา
โดยเฉลี่ย จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้

ประเภทห้องเฉพาะวิชา	การใช้ห้องเฉพาะวิชาโดยเฉลี่ยใน 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ห้องวิทยาศาสตร์	2	9	8	8	1
ห้องสังคมศึกษา	—	5	1	5	—
ห้องภาษาไทย	—	3	—	1	—
ห้องภาษาอังกฤษ	1	1	—	1	—
ห้องคณิตศาสตร์	—	—	—	1	—
ห้องศิลปศึกษา	—	1	4	2	—
รวม จำนวน	3	19	13	18	1
%	5.56	35.19	24.07	33.33	1.85

จากตาราง 35. แสดงว่า ห้องเฉพาะวิชาส่วนใหญ่ (65 %) ใช้้น้อยกว่า 5 ชั่วโมง ส่วนที่ใช้ตั้งแต่ 5 ชั่วโมงขึ้นไปมี 35 % จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า ห้องเฉพาะวิชายังใช้ประโยชน์น้อยเกินไป

ตาราง 36. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามประโยชน์ใช้สอย

รายการที่ใช้	อาคารอุตสาหกรรมศิลป์		อาคารคหกรรมศิลป์	
	จำนวน	%	จำนวน	%
เรียนและปฏิบัติการวิชาศิลปปฏิบัติ	12	46.15	16	51.61
เรียนวิชาอื่น	2	7.69	3	9.68
เก็บเครื่องอุปกรณ์	11	42.31	12	38.71
ใช้เป็นที่รับประทานอาหาร	1	3.85	—	—
รวม	26 *	100.00	31 *	100.00

หมายเหตุ * คอมน้อยกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 36. แสดงว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (46 %) ใช้เรียนและปฏิบัติการวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ รองลงมา (42 %) ใช้เก็บเครื่องอุปกรณ์ ใช้เรียนวิชาอื่น 8 % และใช้เป็นที่รับประทานอาหาร 4 %

อาคารคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (52 %) ใช้เรียนและปฏิบัติการวิชาคหกรรมศิลป์ ใช้เป็นที่เก็บเครื่องอุปกรณ์ 39 % และใช้เป็นที่เรียนวิชาอื่น 10 %

สรุปได้ว่า โรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษานี้ ใช้อาคารทั้งสองประเภทตรงตามความมุ่งหมายของอาคาร

ตาราง 37. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
และคหกรรมศิลป์โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จาแนกตามชั่วโมงที่ใช้ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		การใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และคหกรรมศิลป์เฉลี่ยใน 1 วัน				
		ไม่ก้ใช้เลย	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	ใช้มากกว่า 6 ชม.
ฉะเชิงเทรา	อุตสาหกรรมศิลป์	1	—	—	2	—
	คหกรรมศิลป์	1	—	1	1	—
ปราจีนบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	2	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
ชลบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	3	2	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	5	—	—
จันทบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
ระยอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	2	—
ตราด	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	1	—
นครนายก	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	2	—
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์	1	2	5	5	—
	%	7.69	15.38	38.46	38.46	—
	คหกรรมศิลป์	1	—	8	6	—
	%	6.67	—	53.33	40.00	—

จากตาราง 37. แสดงว่า อาการอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (77 %) ใ้ใช้วันละ 3 – 6 ชั่วโมงมีเพียงส่วนน้อย (15 %) ใ้ใช้วันละ 1 – 2 ชั่วโมง นอกนั้น (8 %) ยังไม่ใ้ใช้เลย

อาการคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (93 %) ใ้ใช้วันละ 3 – 6 ชั่วโมง นอกนั้น (7 %) ยังไม่ใ้ใช้เลย

จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า อาการทั้งสองประเภทในภาคศึกษา 12 ใ้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่มีความสูญเปล่าน้อย

ตาราง 39. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม
โรงอาหารรวมหอประชุมโดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้ เป็นรายจังหวัด

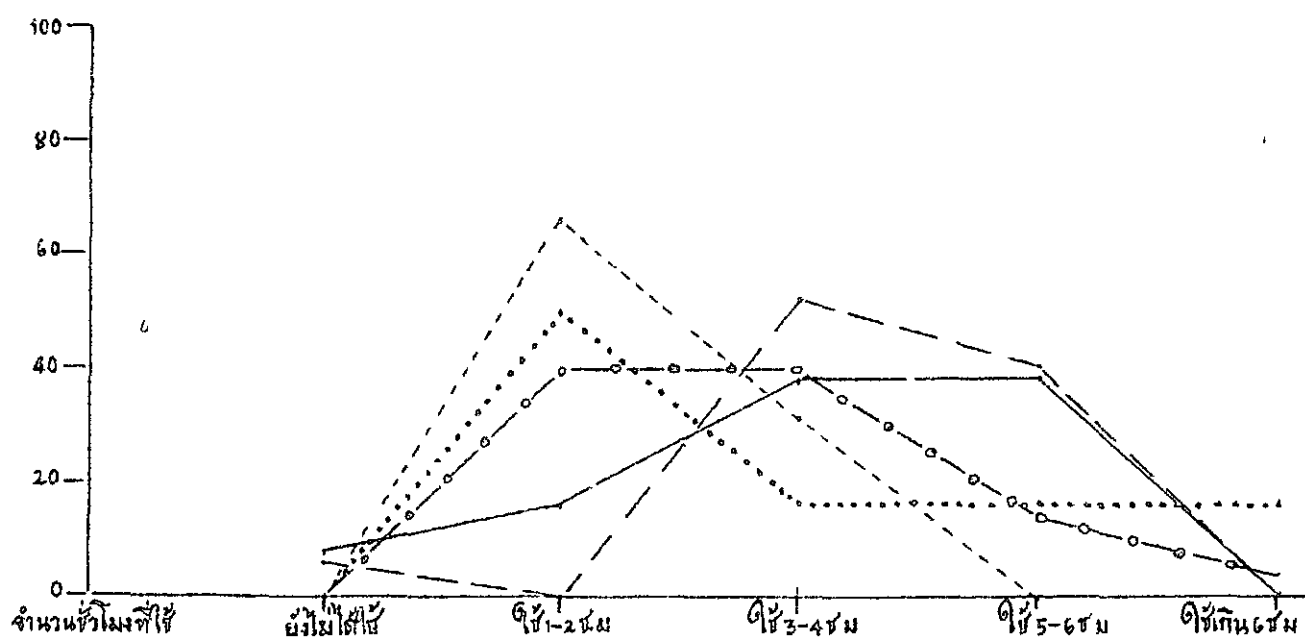
จังหวัดและประเภทอาคาร		จำนวนชั่วโมงที่ใช้โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารรวมหอประชุม เฉลี่ยใน 1 วัน				
		ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	ใช้มากกว่า 6 ชม.
ฉะเชิงเทรา	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	2	2	—
ปราจีนบุรี	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	1	—	—
ชลบุรี	โรงอาหาร	—	3	—	—	—
	หอประชุม	—	2	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	3	2	1	—
จันทบุรี	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	1	1	1	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	—	—
ระยอง	โรงอาหาร	—	1	1	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	1
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	1	—	—
ตราด	โรงอาหาร	—	—	—	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	2	—	—
นครนายก	โรงอาหาร	—	—	1	—	—
	หอประชุม	—	—	—	—	—
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	2	—	1	1
รวม	โรงอาหาร	—	4	2	—	—
	%	—	66.67	33.33	—	—
	หอประชุม	—	3	1	1	1
	%	—	50.00	16.67	16.67	16.67
	โรงอาหารรวมหอประชุม	—	8	8	3	1
	%	—	40.00	40.00	15.00	5.00

จากตาราง 39. ซึ่งให้เห็นว่า โรงอาหารส่วนใหญ่ (67 %) ใช้วันละ 1 – 2 ชั่วโมง ส่วนที่เหลือ (33 %) ใช้วันละ 3 – 4 ชั่วโมง หอประชุมส่วนใหญ่ (50 %) ใช้วันละ 1 – 2 ชั่วโมง ส่วนที่เหลือ (50 %) ใช้ตั้งแต่ 3 ชั่วโมงขึ้นไป โรงอาหารรวมหอประชุมในอาคาร เกียว ส่วนใหญ่ (60 %) ใช้ตั้งแต่ 3 ชั่วโมงขึ้นไป ส่วนที่เหลือ (40 %) ใช้วันละ 1 – 2 ชั่วโมง

จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า หอประชุม และโรงอาหารรวมหอประชุมส่วนใหญ่ ได้ใช้ประโยชน์เป็นที่น่าพอใจ ส่วนโรงอาหารนั้นยังใช้ประโยชน์ได้น้อยเกินไป ควรหาทางใช้ประโยชน์ให้ได้มากขึ้น

เพื่อให้เห็นภาพการเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมกับหอประชุม ขอได้สังเกตกราฟต่อไปนี้

จำนวนความถี่ของกาใช้ประโยชน์

- อาคารอดตส์นกรรมศิลป์
 - - - - - ดนกรรมศิลป์
 โรงอาหาร
 หอประชุม
 - - - - - โรงอาหารรวมกับหอประชุม

ที่มา จากตาราง 37, 39

ภาพที่ 4 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ อาคารอดตส์นกรรมศิลป์ ดนกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมกับหอประชุม

ตาราง 38. แสดงการแจกแจงความถี่การใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมกับหอประชุมในอาคาร เกียว จำแนกตามที่ใช้

การใช้	โรงอาหาร		หอประชุม		โรงอาหารรวมหอประชุม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ประชุม	7	50.00	3	37.50	20	27.03
รับประทานอาหาร	2	14.29	—	—	22	29.73
เรียน	2	14.29	2	25.00	17	22.97
จัดกิจกรรม	3	21.42	3	37.50	15	20.27
รวม	14 *	100.00	8	100.00	74	100.00

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 38. แสดงว่า โรงอาหารส่วนใหญ่ (50 %) ใช้ประชุม ใช้จัดกิจกรรม 21 % ใช้เรียนและใช้รับประทานอาหารเท่า ๆ กันคือ 14 %

หอประชุมส่วนใหญ่ ใช้ประชุมและใช้จัดกิจกรรมเท่า ๆ กัน คือ 37 % ใช้เรียน 25 %

โรงอาหารรวมหอประชุมส่วนใหญ่ (30 %) ใช้รับประทานอาหาร ใช้ประชุม 27 % ใช้เรียน 23 % และใช้จัดกิจกรรม 20 %

จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า อาคารประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ใช้ประโยชน์ได้หลายประการ ข้อที่น่าสังเกตคือ โรงอาหารใช้ประโยชน์ได้มากกว่าหอประชุม และติดเทียมกับโรงอาหารและหอประชุมรวมกันในอาคาร เกียว

ตาราง 40. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุด เกี่ยวกับความสะดวกในการที่จะเข้าไปใช้ของครูและนักเรียน จำแนกตามระดับความสะดวก เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกในการใช้ห้องสมุด		
	ไม่สะดวก	ปานกลาง	สะดวก
ฉะเชิงเทรา	—	2	1
ปราจีนบุรี	—	2	5
ชลบุรี	—	3	2
จันทบุรี	—	—	3
ระยอง	1	2	1
ตราด	—	1	1
นครนายก	—	2	2
รวม จำนวน	1	12	15
%	3.57	42.86	53.57

จากตาราง 10. แสดงว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (96 %) ตั้งอยู่ในที่ที่สะดวกแก่ครูและนักเรียนซึ่งจะเข้าไปใช้ นั่นคือ ห้องสมุดส่วนใหญ่ของโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษา 12 ตั้งอยู่ในบริเวณอันเหมาะสม มีเป็นส่วนน้อยมากที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่เหมาะสม ซึ่งควรจะหาทางแก้ไขเสีย

ตาราง 41. แสดงความถี่ของจำนวนห้องสมุด จำแนกตามความจุณักเรียนที่ใช้
พร้อมกัน แยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดของห้องสมุดที่สามารถจุณักเรียน				
	น้อยกว่า 25 คน	25-50 คน	51-75 คน	76-100 คน	มากกว่า 100 คน
ฉะเชิงเทรา	1	2	—	—	—
ปราจีนบุรี	1	5	1	—	—
ชลบุรี	1	3	1	—	—
จันทบุรี	—	2	1	—	—
ระยอง	1	1	2	—	—
ตราด	—	1	1	—	—
นครนายก	1	2	—	1	—
รวม จำนวน	5	16	6	1	—
%	17.86	57.14	21.43	3.57	—

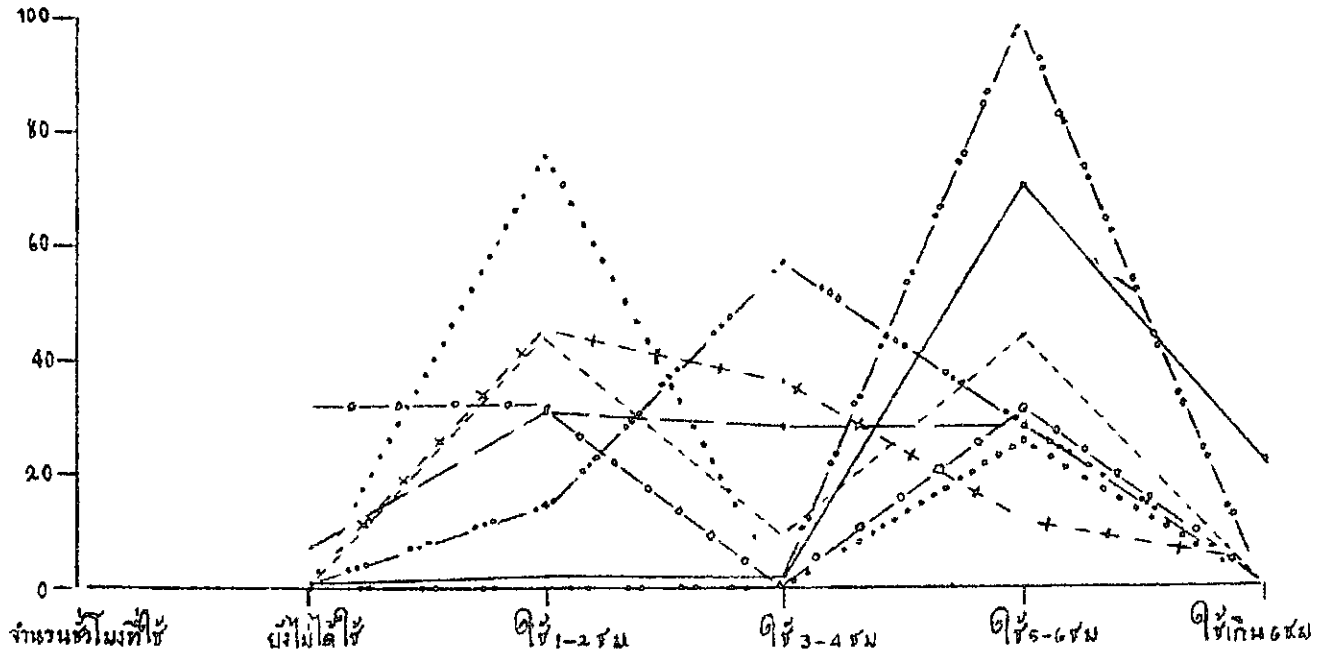
จากตาราง 41. แสดงว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (57 %) สามารถจุณักเรียนได้ 25 – 50 คน ห้องสมุดที่จุณักเรียนได้ 51 – 100 คนมีอยู่ 25 % ที่จุณักเรียนได้น้อยกว่า 25 คนมีอยู่ 18 % จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ในภาคศึกษา 12 มีขนาดเล็กเกินไป กล่าวคือ มีขนาดเท่ากับห้องเรียนขนาดใหญ่ 1 ห้องเท่านั้น

ตาราง 42. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้ห้องสมุด จำแนกตามจำนวนชั่วโมง
ที่นักเรียนเข้าใช้โดยเฉลี่ยใน 1 วัน แยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องสมุดใน 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ฉะเชิงเทรา	—	2	1	—	—
ปราจีนบุรี	—	2	3	2	—
ชลบุรี	—	4	1	—	—
จันทบุรี	—	1	1	1	—
ระยอง	—	1	1	1	1
ตราด	—	1	1	—	—
นครนายก	—	2	2	—	—
รวม จำนวน	—	13	10	4	1
%	—	46.43	35.71	14.29	3.57

จากตาราง 42. แสดงว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (46 %) ได้ใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง ส่วนห้องสมุดที่ใช้วันละ 3 - 4 ชั่วโมงมีอยู่ 36 % และจำนวนที่เหลืออีก 18 % ได้ใช้วันละ 5 ชั่วโมงขึ้นไป จึงสรุปได้ว่า ห้องสมุดในภาคศึกษา 12 นี้ ส่วนใหญ่ได้ใช้วันละ 3 ชั่วโมงขึ้นไป เพื่อให้เห็นภาพการเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชา และห้องสมุด ขอให้สังเกตกราฟ ดังต่อไปนี้

จำนวนคำที่นิยมการใช้เป็นร้อยละ

- _____ ห้องเรียน
 - - - - - ห้องวิทยาศาสตร์
 - - - - - ห้องสังคมศึกษา
 ห้องภาษาไทย
 - o - o - o - o - ห้องภาษาอังกฤษ
 - o o - o o - o o - ห้องคณิตศาสตร์
 - o o o - o o o - o o o - ห้องศิลปศึกษา
 - + - + - + - + - ห้องสมุด

ที่มา จากตาราง 33, 35, 42

ภาพที่ 5 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชาต่างๆ และห้องสมุด
โดยเฉลี่ยใน 1 วัน

4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดูแลรักษา อาคารสถานที่ และความต้องการ
อาคารเพิ่ม

จากการศึกษาคำตอบจากแบบสอบถามของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ปรากฏผล
ดังต่อไปนี้

ตาราง 43. แสดงการแจกแจงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ปัญหาในการดูแล อาคารสถานที่ *			
	การโรงน้อย	ปลวกมาก	ขาดเงินซ่อมแซม	ไม่มีรั้ว
ฉะเชิงเทรา	4	2	1	3
ปราจีนบุรี	5	2	3	7
ชลบุรี	6	2	2	7
จันทบุรี	1	1	—	2
ระยอง	3	—	3	2
ตราด	1	1	—	1
นครนายก	3	1	—	2
รวม จำนวน	23	9	9	24
%	35.38	13.85	13.85	36.92

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 43. แสดงว่า ปัญหาเรื่องไม่มีรั้ว เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด (37 %) ในจำนวนปัญหาของการดูแลอาคารสถานที่ ปัญหารองลงมา (35 %) คือการโรงไม่พอ จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ในภาคศึกษา 12 ยังขาดรั้วรอบบริเวณ และไม่มีโรงเพียงพอที่จะดูแลรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน

ตาราง 44. แสดงหลักกับความต้องการเพิ่ม จำนวนตามประเภทอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความต้องการอาคารต่าง ๆ											
	อาคารเรียน		โรงฝึกงาน		โรงอาหาร		หอประชุม		บ้านพักครู และภารโรง		ส้วม	
	จำ นวน	น.น.	จำ นวน	น.น.	จำ นวน	น.น.	จำ นวน	น.น.	จำ นวน	น.น.	จำ นวน	น.น.
ฉะเชิงเทรา	5	26.25	2	10.50	3	15.75	4	21.00	1	5.25	3	15.75
ปราจีนบุรี	6	22.91	7	26.73	5	19.09	6	22.91	6	22.91	4	15.27
ชลบุรี	7	32.67	4	18.67	6	28.00	6	28.00	3	11.00	4	18.67
จันทบุรี	2	28.00	2	28.00	—	—	—	—	3	42.00	2	28.00
ระยอง	4	42.00	3	31.50	1	10.50	3	31.50	1	10.50	1	10.50
ตราด	2	42.00	—	—	—	—	1	21.00	2	42.00	—	—
นครนายก	2	16.80	1	8.40	1	8.40	3	25.20	3	25.20	1	8.40
รวมทั้งภาค	28		19		16		23		19		15	
											5	
											5	

หมายเหตุ: คำนวณหลักความต้องการอาคาร เท่ากับจำนวนโรงเรียนที่ต้องทำการอาคารเรียนเพิ่ม คูณกับจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ทหารค่ายจำนวนโรงเรียนภายในจังหวัด

จากตาราง 44. แสดงว่า จังหวัดที่ต้องการอาคารเรียนสูงสุดคือ ระยอง และตราด (น.น. 42) จังหวัดที่ต้องการโรงฝึกงานสูงสุดคือ ระยอง (น.น.32) จังหวัดที่ต้องการ
 โรงอาหารสูงสุดคือ ชลบุรี (น.น.28) จังหวัดที่ต้องการหอประชุมสูงสุดคือ ระยอง (น.น.32)
 จังหวัดที่ต้องการบ้านพักครูและบ้านพักภารโรงสูงสุดคือ จันทบุรี และตราด (น.น.42) จังหวัด
 ที่ต้องการส้วมสูงสุดคือ จันทบุรี (น.น.28) จังหวัดที่ต้องการห้องสมุดสูงสุดคือ ระยอง (น.น.11)
 จังหวัดที่ต้องการโรงพลศึกษาสูงสุดคือ ฉะเชิงเทรา (น.น.11)

เมื่อพิจารณารวมทั้งภาคแล้ว อาจสรุปความต้องการอาคารตามลำดับจากมากไปหาน้อย
 ได้ดังนี้ อาคารเรียน บ้านพักครูและบ้านพักภารโรง หอประชุม โรงอาหาร ส้วม
 ห้องสมุด และโรงพลศึกษา

กำลังครู

1 ผลการวิเคราะห์จำนวนครู วุฒิ และประสบการณ์ของครู

จากการที่เก็บคำตอบจากแบบสอบถามของครู และครูใหญ่ ปรากฏผลดังตาราง
ต่อไปนี้

ตาราง 45. แสดงจำนวนครู แยกแยะตามเพศ วุฒิ และอายุจริง เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เพศ		วุฒิ		อายุจริง	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 40 ปี	41 ปี ขึ้นไป
ฉะเชิงเทรา	62	87	66	83	134	15
ปราจีนบุรี	50	58	72	36	95	13
ชลบุรี	90	113	86	117	186	17
จันทบุรี	33	41	51	23	62	12
ระยอง	30	28	43	15	49	9
ตราด	21	18	26	13	27	12
นครนายก	41	28	46	23	64	5
รวม จำนวน	327	373	390	310	617	83
%	46.71	53.29	55.71	44.29	88.14	11.86

จากตาราง 45. แสดงว่า ครูหญิง (53 %) มากกว่าครูชาย (47 %) ครูมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี (56 %) มีมากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป (44 %) ครูมีอายุ 40 ปีลงมา (88 %) มีมากกว่าครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป (12 %) นั่นคือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคศึกษา 12 นี้ มีครูหญิงมากกว่าครูชายเล็กน้อย ครูมากกว่าครึ่งหนึ่งของครูทั้งหมดมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และครูมากกว่า 4 ใน 5 ของจำนวนครูทั้งภาค เป็นครูที่อยู่ในวัย 40 ปีลงมา

ตาราง 46. แสดงจำนวนครู แจกแจงตามอายุราชการ และเงินเดือน
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อายุราชการ		เงินเดือน		
	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปีขึ้นไป	ไม่เกิน 1300 บาท	1400-2750 บาท	2900 บาท ขึ้นไป
ฉะเชิงเทรา	71	78	102	45	2
ปราจีนบุรี	43	65	73	35	—
ชลบุรี	59	144	108	94	1
จันทบุรี	20	54	38	35	1
ระยอง	16	42	25	33	—
ตราด	14	25	17	22	—
นครนายก	28	41	44	25	—
รวม จำนวน	251	449	417	279	4
%	35.86	64.14	59.57	39.86	.57

จากตาราง 46. แสดงว่าครูเก่า (64 %) มีมากกว่าครูใหม่ (36 %) ครูที่มีเงินเดือนน้อย (59 %) มีมากที่สุด รองลงไปคือ ครูที่มีเงินเดือนปานกลาง (40 %) ส่วนครูที่มีเงินเดือนสูง (1 %) มีน้อยที่สุด จึงกล่าวได้ว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคศึกษา 12 มากกว่าครึ่ง มีประสบการณ์ในการเป็นครูมานาน และ 99 % ของครูทั้งหมดในภาคศึกษานี้ มีเงินเดือนไม่เกิน 2,750 บาท

ตาราง 47. แสดงจำนวนครูใหญ่ แจกแจงตามเพศ วุฒิ และอายุจริง เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เพศ		วุฒิ		อายุจริง	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 40 ปี	41 ปี ขึ้นไป
ฉะเชิงเทรา	7	1	2	6	3	5
ปราจีนบุรี	10	1	6	5	5	6
ชลบุรี	8	1	1	8	5	4
จันทบุรี	2	1	2	1	1	2
ระยอง	3	1	3	1	1	3
ตราด	1	1	2	—	—	2
นครนายก	4	1	3	2	1	4
รวม จำนวน	35	7	19	23	16	26
%	83.33	16.67	45.24	54.76	38.10	61.90

จากตาราง 42. แสดงว่า ในภาคศึกษานี้มีครูใหญ่ชาย (83 %) มากกว่าครูใหญ่หญิง (17 %) ครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป (55 %) มีมากกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี (45 %) ครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป (62 %) มีมากกว่าครูใหญ่ที่มีอายุ 40 ปีลงมา (38 %) นั่นคือผู้บริหารโรงเรียนในภาคศึกษา 12 นี้ เป็นชายถึง 4 ใน 5 ของจำนวนทั้งหมด ครูใหญ่เกินกว่าครึ่งมีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และครูใหญ่เกินกว่าครึ่งของครูใหญ่ทั้งหมดมีอายุเกิน 40 ปี

ตาราง 48. แสดงจำนวนครูใหญ่ แจกแจงตามอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ และเงินเดือน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่		เงินเดือน		
	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปีขึ้นไป	ไม่เกิน 1300 บาท	1400-2750 บาท	2900 บาท ขึ้นไป
ฉะเชิงเทรา	3	5	—	4	4
ปราจีนบุรี	7	4	—	9	2
ชลบุรี	3	6	—	6	3
จันทบุรี	—	3	—	3	—
ระยอง	1	3	—	2	2
ตราด	2	—	—	1	1
นครนายก	2	3	—	3	2
รวม จำนวน	18	24	—	28	14
%	42.86	57.14	—	66.67	33.33

จากตาราง 48. แสดงว่า ครูใหญ่ที่มีอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ 6 ปีขึ้นไป (57 %) มีมากกว่าครูใหญ่ที่มีอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ 5 ปีลงมา (43 %) ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนปานกลาง (67 %) มีมากกว่าครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูง (33 %) ส่วนครูใหญ่ที่มีเงินเดือนค่านั้นไม่มีเลย นั่นคือ ในภาคศึกษา 12 นี้ ครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูใหญ่มานานมีมากกว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูใหญ่น้อย และ 2 ใน 3 ของจำนวนครูใหญ่ทั้งหมดมีเงินเดือนอยู่ในระดับปานกลาง (1,400 - 2,750 บาท)

ตาราง 49. แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครู ในทัศนะของครู
โรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสนใจแสวงหาความรู้ของครู				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ฉะเชิงเทรา	1	6	60	68	24
ปราจีนบุรี	—	3	41	58	6
ชลบุรี	—	2	72	101	28
จันทบุรี	—	3	44	24	3
ระยอง	—	3	37	17	1
ตราด	—	3	17	18	1
นครนายก	—	—	39	28	2
รวม จำนวน	1	20	310	314	55
%	0.14	2.86	41.29	44.86	7.86

จากตาราง 49. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (97 %) สนใจในการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ
จึงกล่าวได้ว่า ครูส่วนมากในภาคศึกษานี้มีนิสัยเหมาะสมในการประกอบอาชีพครู

ตาราง 50. แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครูในทัศนะ
ของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

รวมทั้งภาค	ความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครูในโรงเรียน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	—	4	20	15	3
%	—	9.52	47.62	35.71	7.14

จากตาราง 50. แสดงว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (90 %) เห็นว่าครูในภาคศึกษา 12 นี้
สนใจในการแสวงหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลในตาราง 49. ที่ว่า ครูในภาคศึกษานี้สนใจ
ในการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

ตาราง 51. แสดงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยได้รับการอบรม และการนำความรู้จากการอบรมมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงาน จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	เกี่ยวกับการอบรม		ผู้ที่เคยอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปใช้				
	เคย	ไม่เคย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ฉะเชิงเทรา	105	44	2	2	49	45	7
ปราจีนบุรี	73	35	1	5	28	34	5
ชลบุรี	146	57	3	7	60	59	17
จันทบุรี	53	21	1	2	20	22	8
ระยอง	45	13	1	1	23	20	—
ตราด	25	14	2	2	10	9	2
นครนายก	54	15	1	1	17	30	5
รวม จำนวน	501	199	11	20	207	219	44
%	71.57	28.43	2.20	4.00	41.31	43.71	8.78

จากตาราง 51. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (72 %) เคยได้รับการอบรม และครูที่ได้รับการอบรมส่วนใหญ่ (94 %) นำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงาน จึงจัดได้ว่า การอบรมนั้นมีประโยชน์มีคุณค่า ควรให้การสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง

ตาราง 52. แสดงจำนวนครูใหญ่ที่เคย และไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และการนำความรู้ไปใช้ได้เป็นประโยชน์ในการทำงาน

รวมทั้งภาค	ไม่เคย	เคย	ผู้ที่เคยอบรมและนำความรู้ไปใช้				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	18	24	—	—	7	13	4
%	42.86	57.14	—	—	29.17	54.17	16.66

จากตาราง 52. แสดงว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (57 %) เคยรับการอบรม และจำนวนนี้ทั้งหมดได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงาน จึงกล่าวได้ว่าการอบรมครูใหญ่ในภาคศึกษา 12 ได้ผลเป็นที่น่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง

2. ผลการวิเคราะห์การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู

จากการศึกษากำหนดจากแบบสอบถามของครู อาจารย์ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่
ปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 53. แสดงจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนครู			จำนวนนักเรียน			จำนวนนักเรียน ต่อครู 1 คน
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
ฉะเชิงเทรา	88	100	188	1891	1453	3344	18
ปราจีนบุรี	60	65	125	1408	1036	2444	22
ชลบุรี	86	110	196	3016	2189	5205	20
วันพบุรี	25	39	64	391	982	1376	22
ระยอง	34	31	65	972	726	1698	26
ตราด	25	21	46	471	488	959	21
นครนายก	58	34	92	1001	752	1753	23
รวมยอดทั้งภาค	376	400	776	9153	7626	16779	22

จากตาราง 53. แสดงว่า ในภาคศึกษา 12 มีจำนวนเฉลี่ยของนักเรียน 22 คน
ต่อครู 1 คน ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราส่วนที่ยูเนสโกเคยให้ข้อเสนอแนะว่า อัตราส่วนระหว่างครู
ต่อนักเรียนสำหรับระดับมัธยมศึกษาสามัญ ควรจะเป็น 1 : 25

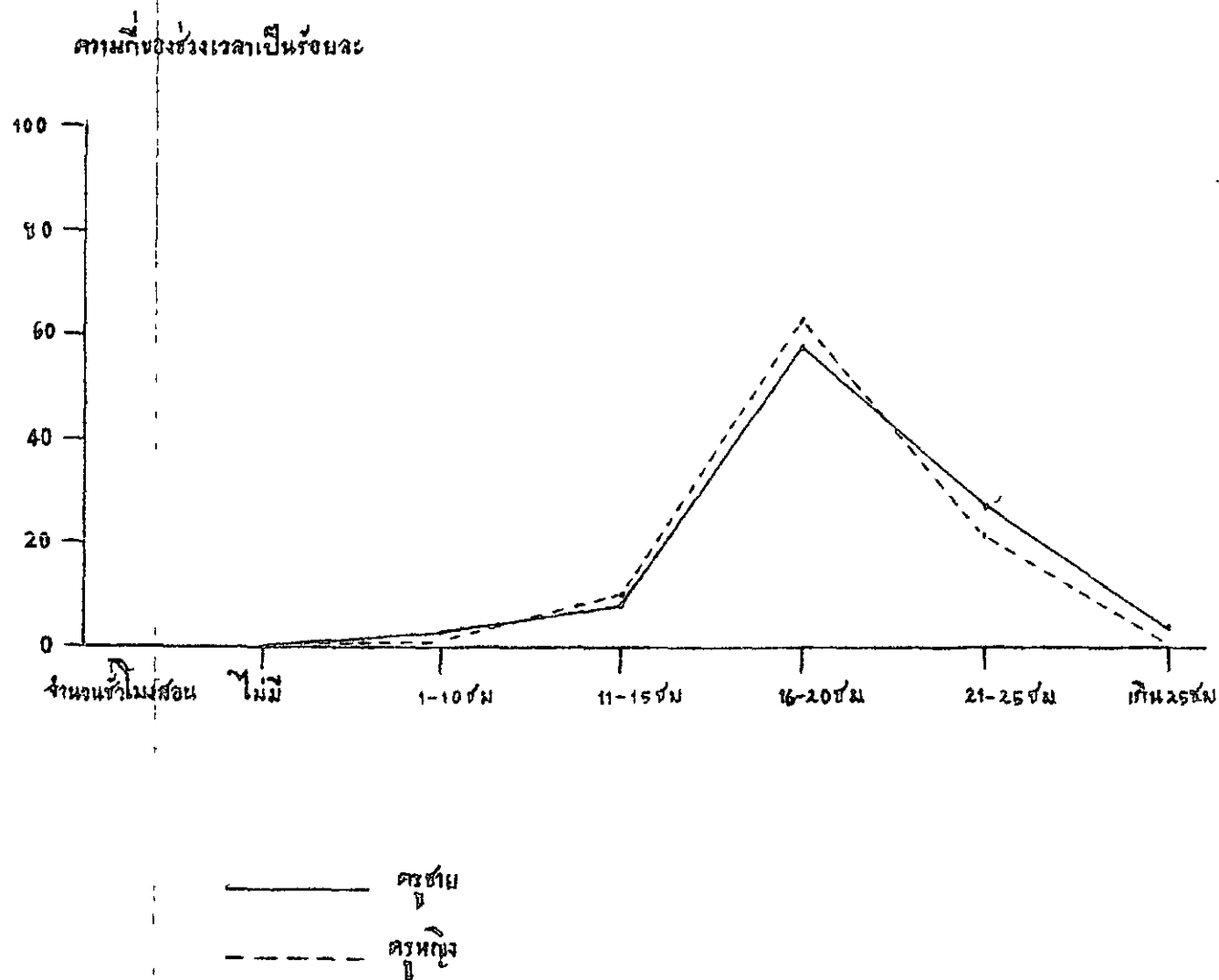
ถ้าเปรียบเทียบจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนต่อครูของแต่ละจังหวัดแล้ว จะพบว่า จังหวัด
ฉะเชิงเทรามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และจังหวัดระยองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ตาราง 5.1. แสดงจำนวนความถี่ของครูชาย ครูหญิง จำแนกตามชั่วโมงสอน
ใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด

		จำนวนชั่วโมงสอนของครู ใน 1 สัปดาห์					
เพศ		ไม่มีชั่วโมงสอน	สอน 1-10 ชม.	สอน 11-15 ชม.	สอน 16-20 ชม.	สอน 21-25 ชม.	สอนมากกว่า 25 ชม.
ฉะเชิงเทรา	ชาย	—	—	7	39	13	3
	หญิง	—	4	8	51	22	2
ปราจีนบุรี	ชาย	—	1	3	28	16	2
	หญิง	—	—	13	33	12	—
ชลบุรี	ชาย	—	7	4	51	25	3
	หญิง	1	3	11	76	20	2
จันทบุรี	ชาย	—	1	4	23	5	—
	หญิง	—	1	1	30	9	—
ระยอง	ชาย	—	—	—	13	15	2
	หญิง	—	—	2	15	11	—
ตราด	ชาย	—	1	3	11	6	—
	หญิง	—	—	—	12	4	2
กรรณายก	ชาย	—	—	4	24	8	5
	หญิง	—	—	1	22	3	2
รวม	ชาย	—	10	25	189	88	15
	%	—	3.06	7.65	57.80	26.91	4.58
	หญิง	1	8	36	239	81	8
	%	0.27	2.15	9.65	64.08	21.71	2.15

จากตาราง 54. แสดงว่า ครูชายส่วนมาก (58 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมง ส่วนที่ไม่มีชั่วโมงสอนนั้นไม่มีเลย

ครูหญิงส่วนมาก (64 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมงเช่นเดียวกับครูชาย ส่วนที่ไม่มีชั่วโมงสอนเลยนั้นมีน้อยมาก เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วจะพบว่า เกือบร้อยละ 90 ของครูชายและครูหญิง มีจำนวนชั่วโมงสอนตั้งแต่ 16 ชั่วโมงขึ้นไป ต่อ 1 สัปดาห์ ดังจะพบในกราฟต่อไปนี้

ที่มา จากตาราง 54

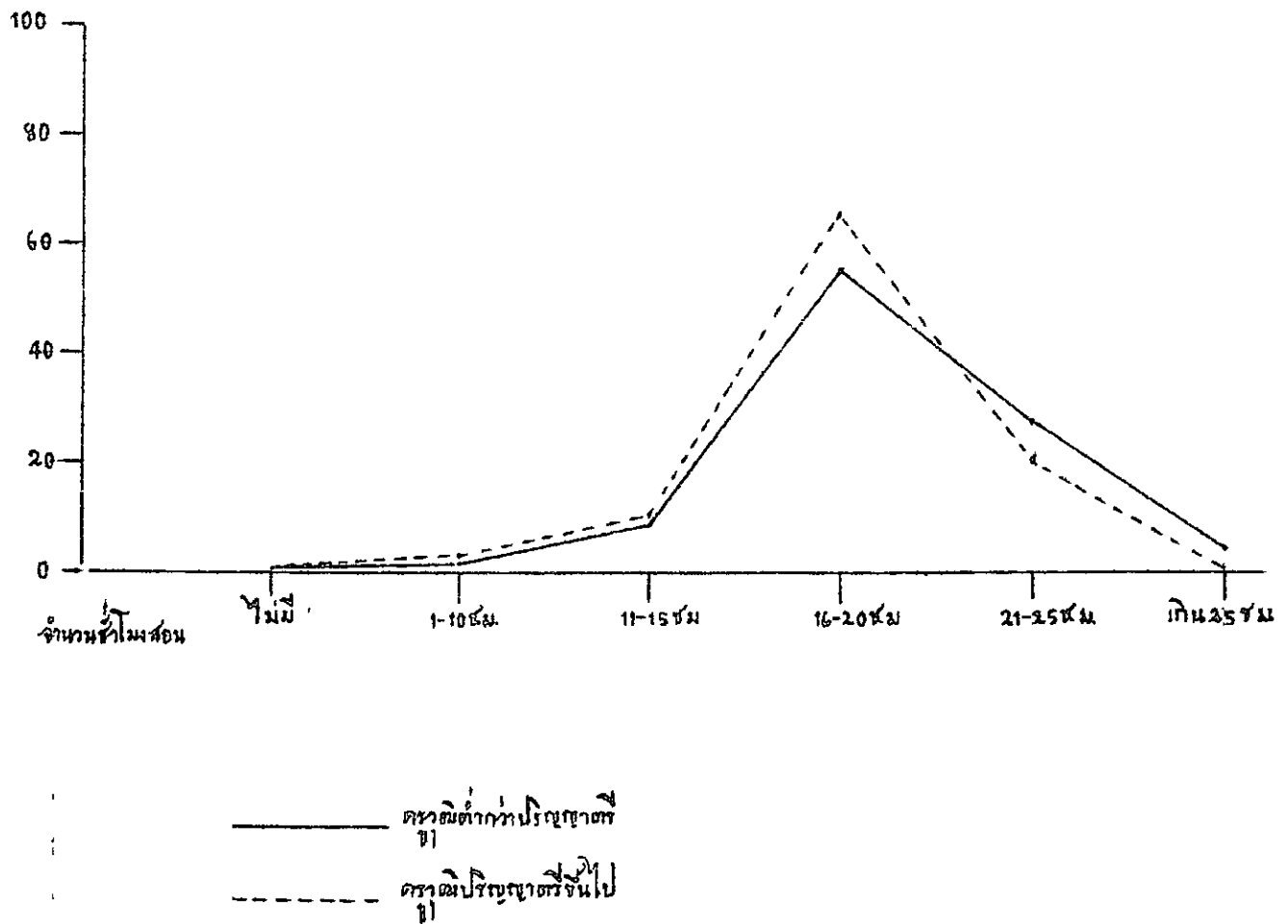
ภาพที่ 6 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน สัปดาห์ของครูชายและครูหญิง

ตาราง 55. แสลงจำนวนครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป
จำแนกตามชั่วโมงสอน ใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	วุฒิ	จำนวนชั่วโมงสอนของครู ใน 1 สัปดาห์					
		ไม่มีชั่วโมงสอน	สอน 1-10 ชม.	สอน 11-15 ชม.	สอน 16-20 ชม.	สอน 21-25 ชม.	สอนมากกว่า 25 ชม.
ฉะเชิงเทรา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	3	7	36	16	4
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	8	54	19	1
ปราจีนบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	1	14	37	19	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	4	22	9	1
ชลบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	2	2	51	25	5
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	8	13	76	20	—
จันทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	2	3	37	9	—
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	2	16	5	—
ระยอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	1	18	22	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	1	8	6	—
ตราด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	3	14	7	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	—	9	3	—
นครนายก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	4	24	12	6
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	1	20	1	1
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	8	34	217	110	20
	%	0.26	2.05	8.72	55.64	28.21	5.13
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	10	29	205	63	3
	%	—	3.23	9.35	66.13	20.32	0.97

จากตาราง 55. แสดงว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ (56 %) มีจำนวน ชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมง ส่วนที่ไม่มีชั่วโมงสอนเลยมีน้อยมาก ครูที่มีวุฒิ ปริญญาตรีขึ้นไปส่วนใหญ่ (66 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมง ส่วนที่ไม่มี ชั่วโมงสอนเลยนั้นไม่มี กล่าวโดยส่วนรวมแล้ว ครูทั้งสองประเภทนี้มีจำนวนชั่วโมงสอน ไม่แตกต่างกันมากนัก นั่นคือ มีการรับผิดชอบงานในด้านการสอนพอ ๆ กัน ดังปรากฏในกราฟ ที่ 7 นี้

ความถี่ของช่วงเวลาเป็นร้อยละ

ที่มา จากตาราง 55

ภาพที่ ๖ แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน ๑ สัปดาห์ของ ความถี่ต่ำกว่าปริมาตรที่ ๖ และปริมาตรที่ ๖ ขึ้นไป

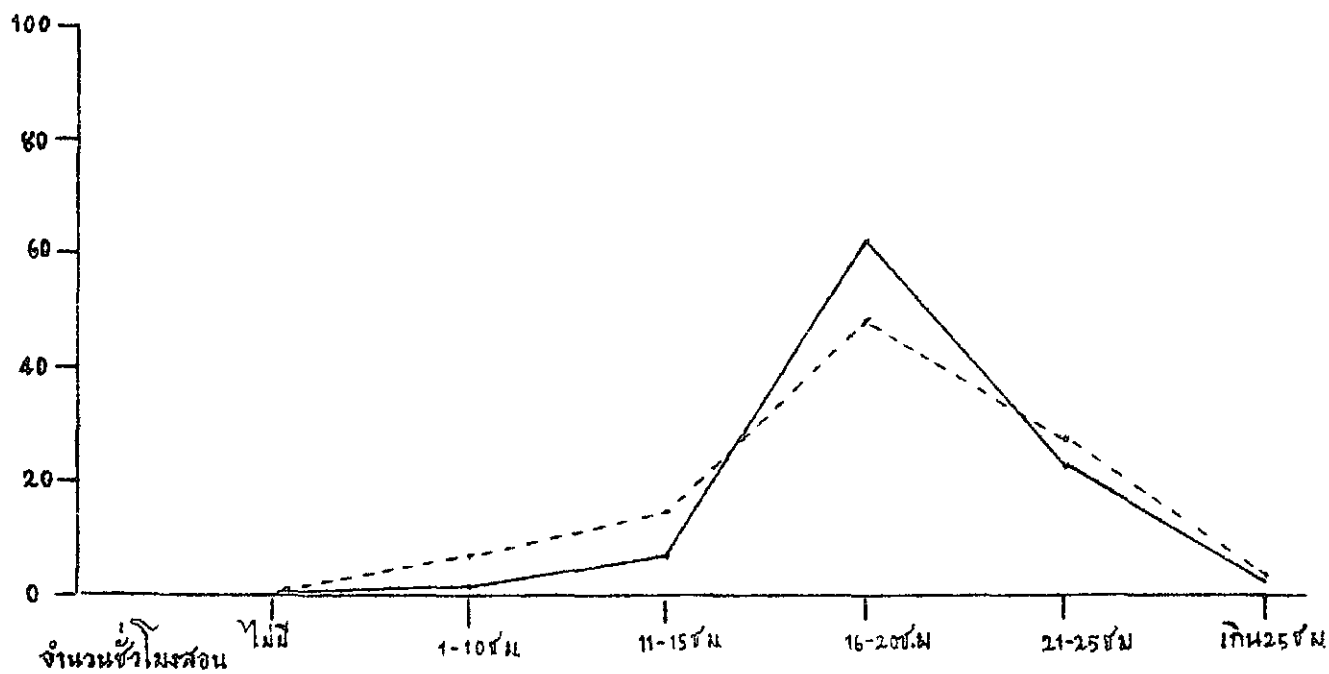
ตาราง 56. แสดงจำนวนครูที่อายุไม่เกิน 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป จำแนกตาม
ชั่วโมงสอน ใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อายุจริง	จำนวนชั่วโมงสอนของครู ใน 1 สัปดาห์					
		ไม่มีชั่วโมงสอน	สอน1-10 ชม.	สอน11-15 ชม.	สอน16-20 ชม.	สอน21-25 ชม.	สอนมากกว่า 25 ชม.
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 40 ปี	—	2	13	84	32	3
	41 ปีขึ้นไป	—	2	2	6	3	2
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	14	52	27	2
	41 ปีขึ้นไป	—	1	2	9	1	—
ชลบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	1	8	12	121	39	5
	41 ปีขึ้นไป	—	2	3	6	6	—
จันทบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	—	1	3	45	13	—
	41 ปีขึ้นไป	—	1	2	8	1	—
ระยอง	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	2	26	20	1
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	2	7	—
ตราด	ไม่เกิน 40 ปี	—	1	2	16	7	1
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	7	3	1
นครนายก	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	3	44	10	7
	41 ปีขึ้นไป	—	—	2	2	1	—
รวม	ไม่เกิน 40 ปี	1	12	49	388	148	19
	%	0.16	1.95	7.94	62.89	23.99	3.08
	41 ปีขึ้นไป	—	6	12	40	22	3
	%	—	7.23	14.46	48.19	26.51	3.61

จากตาราง 56. แสดงว่า ครูอายุไม่เกิน 40 ปีส่วนใหญ่ (63 %) มีจำนวนชั่วโมงสอน สัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมง ส่วนที่ไม่มีชั่วโมงสอนเลยนั้นมีน้อยมาก ครูอายุ 41 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ (48 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมง ส่วนที่ไม่มีชั่วโมงสอนนั้นไม่มีเลย จากตัวเลขนี้จึงพอสรุปได้ว่า ในภาคศึกษา 12 นี้ ครูที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะรับผิดชอบในงาน การสอนมากกว่าครูอายุมาก

เพื่อให้เห็นภาพการเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงสอนของครูอายุน้อยและครูสูงอายุ ขอให้สังเกตกราฟ ดังต่อไปนี้

ความถี่ของช่วงเวลาเป็นร้อยละ

— ครอายุ 40 ปี ลงมา
 - - - ครอายุ 41 ปี ขึ้นไป

ที่มา จากตาราง 56

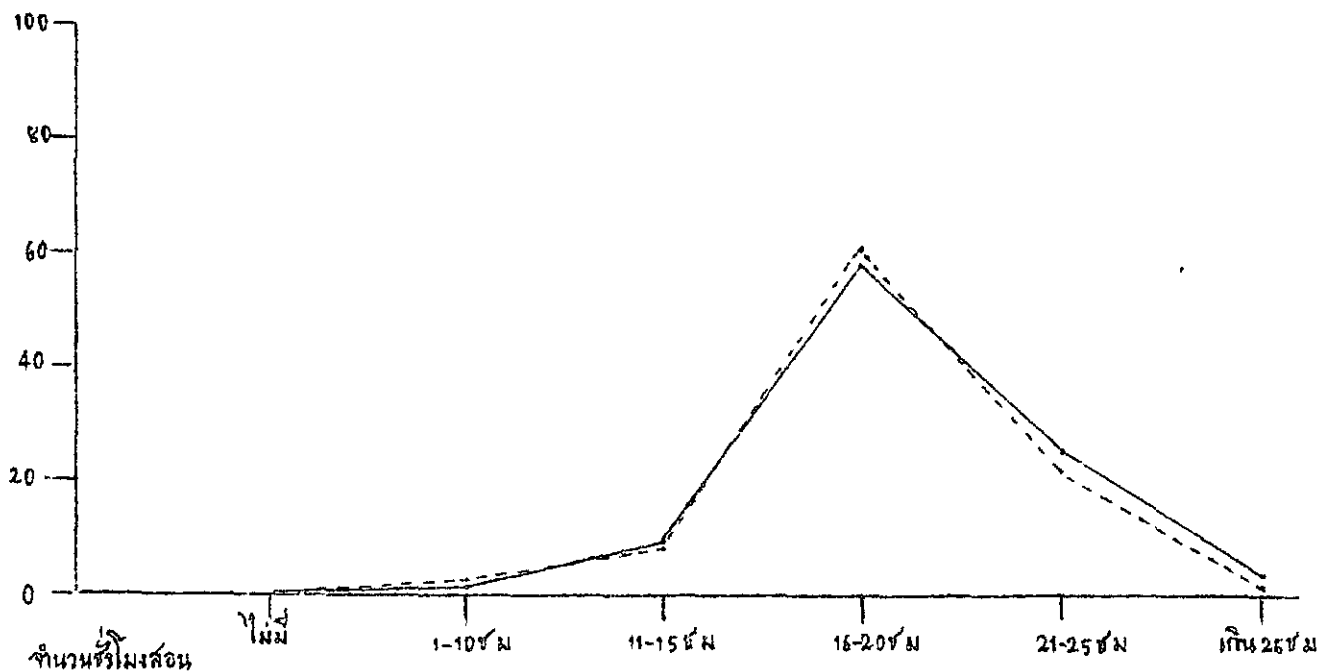
ภาพที่ 8 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน สัปดาห์ของครอายุ 40 ปี ลงมา และครอายุ 41 ปี ขึ้นไป

ตาราง 57. แสดงจำนวนครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป
จำแนกตามชั่วโมงสอน ใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อายุราชการ	จำนวนชั่วโมงสอนของครูน้อย ใน 1 สัปดาห์					
		ไม่มีชั่วโมงสอน	สอน1-10 ชม	สอน11-15 ชม.	สอน16-20 ชม.	สอน21-25 ชม.	สอนมากกว่า 25 ชม.
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 5 ปี	—	1	6	43	20	1
	6 ปีขึ้นไป	—	3	9	47	15	4
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	7	21	14	1
	6 ปีขึ้นไป	—	1	9	40	14	1
ชลบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	—	1	6	35	14	3
	6 ปีขึ้นไป	1	9	9	92	31	2
จันทบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	1	15	4	—
	6 ปีขึ้นไป	—	2	4	38	10	—
ระยอง	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	—	6	8	2
	6 ปีขึ้นไป	—	—	2	22	18	—
ตราด	ไม่เกิน 5 ปี	—	1	1	9	3	—
	6 ปีขึ้นไป	—	—	2	14	7	2
นครนายก	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	2	20	2	4
	6 ปีขึ้นไป	—	—	3	26	9	3
รวม	ไม่เกิน 5 ปี	—	3	23	149	65	11
	%	—	1.20	9.16	59.36	25.90	4.38
	6 ปีขึ้นไป	1	15	38	279	104	12
	%	0.22	3.34	8.46	62.14	23.16	2.67

จากตาราง 57. แสดงว่า ครูใหม่ส่วนมาก (59 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมง ส่วนที่ไม่ได้สอนนั้นไม่มีเลย ครูเก่าส่วนมาก (62 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมง ส่วนที่ไม่มีชั่วโมงสอนเลยนั้นมีน้อยมาก กล่าวโดยส่วนรวมแล้ว ครูเก่าและครูใหม่รับผิดชอบงานด้านการสอนพอ ๆ กัน ดังกราฟที่ 9 นี้

ความถี่ของช่วงเวลาเป็นร้อยละ

————— ครุฑราชภัฏ 5 ปีลงมา
 - - - - - ครุฑราชภัฏ 6 ปีขึ้นไป

ที่มา จากตาราง 57

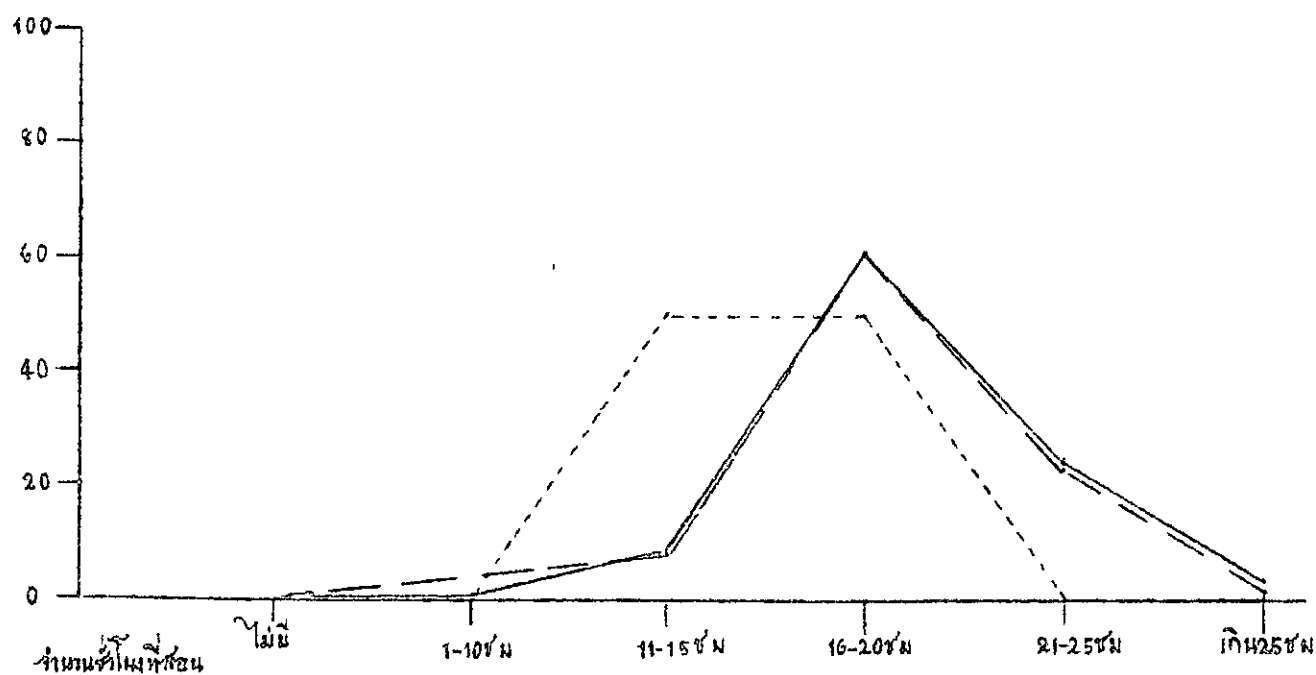
ภาพที่ 4 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงเล่นโดยเฉลี่ยใน สัปดาห์ของครุฑราชภัฏ 5 ปีลงมา กับ 6 ปีขึ้นไป

ตาราง 58. แสดงจำนวนครูที่มีเงินเดือนน้อย ปานกลาง และเงินเดือนสูง
จำแนกตามจำนวนชั่วโมงสอน ใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เงินเดือน	จำนวนชั่วโมงสอนของครู ใน 1 สัปดาห์					
		ไม่มีชั่วโมงสอน	สอน 1-10 ชม.	สอน 11-15 ชม.	สอน 16-20 ชม.	สอน 21-25 ชม.	สอนมากกว่า 25 ชม.
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 1300 บาท	—	1	10	63	26	2
	1400 - 2750 บาท	—	3	4	26	9	3
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	1	1	—	—
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	11	40	20	2
	1400 - 2750 บาท	—	1	5	21	8	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
ชลบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	1	1	7	66	28	5
	1400 - 2750 บาท	—	9	7	61	17	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	1	—	—	—
จันทบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	2	27	9	—
	1400 - 2750 บาท	—	2	3	25	5	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	1	—	—
ระยอง	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	1	13	9	2
	1400 - 2750 บาท	—	—	1	15	17	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
ตราด	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	3	10	4	—
	1400 - 2750 บาท	—	1	—	13	6	2
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
นครนายก	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	2	31	5	6
	1400 - 2750 บาท	—	—	3	15	6	1
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
รวม	ไม่เกิน 1300 บาท	1	2	36	250	101	17
	%	0.24	0.49	8.85	61.43	24.82	4.18
	1400 - 2750 บาท	—	16	23	176	68	6
	%	—	5.54	7.96	60.90	23.53	2.08
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	2	2	—	—
	%	—	—	50.00	50.00	—	—

จากตาราง 58. แสดงว่า ครูที่มีเงินเดือนน้อยส่วนมาก (61 %) ครูที่มีเงินเดือนปานกลางส่วนมาก (61 %) และครูที่มีเงินเดือนสูงส่วนมาก (50 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 – 20 ชั่วโมงเท่า ๆ กัน ส่วนครูที่ไม่ได้สอนเลยนั้น ครูที่มีเงินเดือนน้อยมีจำนวนน้อยมาก ครูที่มีเงินเดือนปานกลางและครูที่มีเงินเดือนสูงไม่มีเลย เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ปรากฏว่า ครูที่มีเงินเดือนน้อยมีแนวโน้มในการรับผิดชอบงานด้านการสอนสูงกว่าครูที่มีเงินเดือนสูง ดังปรากฏได้จากเส้นกราฟในภาพที่ 10.

ความถี่ของช่วงเวลาเป็นร้อยละ

- ทุนเงินเล็กน้อย
 - - - - - ทุนเงินปานกลาง
 ทุนเงินเดือนสูง

ที่มา จากตาราง 56

ภาพที่ 10 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ของครูเงินเดือนน้อย
เงินเดือนปานกลาง และครูเงินเดือนสูง

ตาราง 59. แสดงจำนวนความถี่ของครูใหญ่ จำแนกตามชั่วโมงสอน ใน 1 สัปดาห์

รวมทั้งภาค	จำนวนชั่วโมงสอนของครูใหญ่ ใน 1 สัปดาห์					
	ไม่มีชั่วโมงสอน	สอน 1-10 ชม.	สอน 11-15 ชม.	สอน 16-20 ชม.	สอน 21-25 ชม.	สอนมากกว่า 25 ชม.
รวม จำนวน	๗	16	14	2	1	—
%	21.43	38.10	33.33	4.76	2.38	—

จากตาราง 59. แสดงว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (38 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 1 - 10 ชั่วโมง รองลงไป (33 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 11 - 15 ชั่วโมง ส่วนครูใหญ่ที่ไม่ได้สอนเลยนั้นมีอยู่ 21 % กล่าวโดยสรุปแล้ว ครูใหญ่ในภาคศึกษา 12 นี้ ประมาณ 4 ใน 5 ของจำนวนครูใหญ่ทั้งหมดต้องรับภาระงานด้านการสอนนอกเหนือไปจากงานการบริหาร

ตาราง 60. แสดงจำนวนความถี่ของครู จำแนกตามชั่วโมงสอนซ่อมเสริม
ใน 1 สัปดาห์ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงสอนซ่อมเสริม ใน 1 สัปดาห์					
	ไม่ได้สอน	สอน1-5 ชม.	สอน6-10 ชม.	สอน11-15 ชม.	สอน16-20 ชม.	สอนมากกว่า 20 ชม.
ฉะเชิงเทรา	88	57	4	—	—	—
ปราจีนบุรี	65	34	8	—	1	—
ชลบุรี	107	84	9	3	—	—
จันทบุรี	38	32	4	—	—	—
ระยอง	26	29	3	—	—	—
ตราด	19	19	—	1	—	—
นครนายก	32	31	5	1	—	—
รวม จำนวน	375	286	33	5	1	—
%	53.57	40.86	4.71	0.71	0.14	—

จากตาราง 60. แสดงว่า ในเรื่องการสอนซ่อมเสริมนั้น ครูในภาคศึกษานี้ส่วนใหญ่ (54 %) ไม่ได้สอนซ่อมเสริมเลย ส่วนครูที่สอนซ่อมเสริมนั้นส่วนใหญ่ (41 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนซ่อมเสริม 1 - 5 ชั่วโมง ใน 1 สัปดาห์

ตาราง 61. แสดงค่าเฉลี่ยการทำงานนอกเหนือการสอนของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ

ประเภทของงาน	การวิจัยของการทำงานนอกเหนือการสอน					
	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปี ขึ้นไป
งานธุรการ	1.679	1.724	1.708	1.694	1.825	1.637
ปกครอง	1.122	1.129	1.108	1.168	1.183	1.100
ห้องสมุด	1.948	1.802	1.908	1.903	1.936	1.891
แนะแนว	1.768	1.724	1.741	1.748	1.845	1.690
กิจกรรมนักเรียน	1.232	1.767	1.274	1.358	1.363	1.278
บริการนักเรียน	1.618	1.477	1.495	1.603	1.645	1.486
ครูประจำชั้น	1.416	1.287	1.397	1.277	1.323	1.356

หมายเหตุ ก้าน้ำหนัก X

- 1 หมายความว่า ไม่ได้ทำ
- 2 หมายความว่า ทำ

จากตาราง 61. แสดงว่า

- ส่วนใหญ่ครูหญิงทำงานธุรการมากกว่าครูชาย ครูวุฒิค่าทำงานนี้มากกว่าครูวุฒิสูง และครูใหม่ทำงานนี้มากกว่าครูเก่า
- ในสำนักงานปกครองนั้น มีครูเป็นส่วนน้อยที่ทำงานนี้
- งานค้ำห้องสมุดนั้น ครูชายทำมากกว่าครูหญิง ครูที่วุฒิค่าทำงานนี้เท่า ๆ กับครูที่มีวุฒิสูง และครูใหม่ทำงานนี้มากกว่าครูเก่า

- งานค้ำแนะแนว มีครูทำงานนี้เท่า ๆ กัน ทั้งชาย – หญิง วุฒิต่ำ และวุฒิสสูง และครูใหม่ทำงานนี้มากกว่าครูเก่า
- ในกํานักการณักเรียน ครูหญิงทำงานนี้มากกว่าครูชาย ครูวุฒิสสูงทำงานนี้มากกว่าครูวุฒิต่ำ และครูใหม่ทำงานนี้มากกว่าครูเก่า
- ในกํานักบริการนักเรียน มีครูชายทำงานนี้มากกว่าครูหญิง ครูวุฒิสสูงทำงานนี้มากกว่าครูวุฒิต่ำ และครูใหม่ทำงานนี้มากกว่าครูเก่า
- งานกรรประจำชั้น มีครูชายทำงานนี้มากกว่าครูหญิง ครูวุฒิต่ำทำงานนี้มากกว่าครูวุฒิสสูง และครูเก่าทำงานนี้พอ ๆ กับครูใหม่

จึงสรุปไ้ไ้ว่า งานพิเศษนอกเหนือจากงานสอนที่ครูในภาคศึกษานี้ต้องรับผิดชอบอาจเรียงตามลำดับความสำคัญไ้ไ้ดังนี้ งานห้องสมุด งานค้ำแนะแนว งานธุรการ งานบริการนักเรียน งานประจำชั้น งานค้ำนักการณักเรียน และงานปกครอง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ครูส่วนใหญ่ทำงานนี้น้อยมาก

ตาราง 62. แสดงจำนวนความถี่ของครู จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้น
ที่ครูสอนโดยเฉลี่ย เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนนักเรียนในชั้นที่สอนโดยเฉลี่ย				
	น้อยกว่า 20 คน	21-30 คน	31-40 คน	41-50 คน	มากกว่า 50 คน
ฉะเชิงเทรา	5	17	78	45	4
ปราจีนบุรี	—	11	66	29	2
ชลบุรี	—	9	97	92	5
จันทบุรี	—	15	32	26	1
ระยอง	—	2	33	21	2
ตราด	—	9	19	11	—
นครนายก	2	7	26	32	2
รวม จำนวน	7	70	351	256	16
%	1.00	10.00	50.14	36.57	2.29

จากตาราง 62. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (50 %) ต้องสอนนักเรียนโดยเฉลี่ยชั้นละ
31 - 40 คน หรืออาจสรุปได้ว่า 87 % ของครูทั้งหมดต้องสอนนักเรียนโดยเฉลี่ยชั้นละ
31 - 50 คน

ตาราง 63. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงความสามารถ
จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	วุฒิ	สอนตรงความสามารถเพียงไร		
		ไม่ตรงเลย	ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง	ตรงทั้งหมด
ฉะเชิงเทรา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	24	36
	ปริญญาตรีขึ้นไป	6	33	44
ปราจีนบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	35	29
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	11	22
ชลบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	31	43
	ปริญญาตรีขึ้นไป	12	27	78
จันทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	10	31
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	3	17
ระยอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	17	22
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	9	5
ตราด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	9	14
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	6	7
นครนายก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	19	22
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	8	13
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	145	197
	%	12.31	37.18	50.51
	ปริญญาตรีขึ้นไป	27	97	186
	%	8.71	31.29	60.00

จากการาง 63. แสดงว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนมาก (51 %) สอนตรงตามความรู้ความสามารถทุกวิชา ที่ตรงเพียงบางวิชาป้อย 37 % และที่ต้องสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของนเลนนั้นมีอยู่ 12 %

ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปส่วนมาก (60 %) สอนตรงตามความรู้ความสามารถที่ตรงเพียงบางวิชาป้อย 31 % และที่ต้องสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของนเลนนั้นมีอยู่ 9 %

จากข้อมูลนี้จะพบว่า ในภาคศึกษา 12 นี้ ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีประมาณครึ่งหนึ่งถูกจัดให้สอนวิชาที่ไม่ค่อยตรงกับความรู้ความสามารถ ส่วนครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปก็ถูกจัดให้สอนไม่ค่อยตรงกับความรู้ความสามารถ ในอัตราค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบครูทั้งสองระดับนี้แล้วปรากฏว่าครูที่มีวุฒิสุงไ้รับการเอาใจใส่ในการมอบหมายงานสอนให้ตรงความรู้ความสามารถมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำ

ตาราง 64. แสดงปัญหาของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ในการจัดครูเข้าสอน

รวมทั้งภาค	ปัญหาของครูใหญ่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน			
	ไม่มีปัญหา	ครูไม่มีความสามารถ ตรงกับวิชาที่สอน	ครูไม่พอ	ครูไม่ชอบสอน บางวิชา
จำนวน	10	4	20	8
%	23.81	9.52	47.62	19.05

จากตาราง 64. แสดงว่า ปัญหาในการจัดครูเข้าสอนของครูใหญ่ ส่วนมาก (48 %) ได้แก่ การมีครูไม่พอ ปัญหารองลงไปได้แก่ ครูไม่ชอบสอนบางวิชา

ตาราง 65. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีครูเกินและขาดในสาขาวิชาต่าง ๆ

จังหวัดและจำนวนครู		สาขาวิชา									
		ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ศิลปะศึกษา	พลานามัย	บรรณารักษ์	แนะแนว	โสตทัศนศึกษา
ฉะเชิงเทรา	ครูเกิน	—	—	1	1	1	1	—	—	1	—
	ครูขาด	2	6	4	5	1	4	4	4	2	3
ปราจีนบุรี	ครูเกิน	1	1	2	1	—	1	1	1	—	1
	ครูขาด	4	6	4	4	1	5	6	5	8	9
ชลบุรี	ครูเกิน	1	2	—	1	1	—	1	—	—	—
	ครูขาด	4	4	4	4	2	2	5	6	4	7
จันทบุรี	ครูเกิน	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	ครูขาด	—	1	—	2	—	2	1	2	2	3
ระยอง	ครูเกิน	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	ครูขาด	1	4	2	2	—	3	2	3	3	3
ตราด	ครูเกิน	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	ครูขาด	2	2	—	—	2	1	1	2	2	1
นครนายก	ครูเกิน	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	ครูขาด	—	2	2	1	1	1	3	3	4	2
รวม	ครูเกิน	3	4	3	3	3	2	2	1	1	1
	%	13.04	17.39	13.04	13.04	13.04	8.70	8.70	4.35	4.35	4.35
	ครูขาด	13	25	16	18	7	18	22	25	25	28
	%	6.60	12.69	8.12	9.14	3.55	9.14	11.17	12.69	12.69	14.21

จากตาราง 65. แสดงว่า ในภาคึกษา 12 มีครูเกินในสาขาวิชาต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูภาษาอังกฤษ ครูภาษาไทย ครูคณิตศาสตร์ ครูวิทยาศาสตร์ และครูสังคมศึกษา

ครูที่ขาดในสาขาวิชาต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูโสตทัศนศึกษา ครูแนะแนว ครูบรรณารักษ์ ครูภาษาอังกฤษ ครูพลานามัย

จากตัวเลขดังกล่าวจะพบว่า โรงเรียนบางโรงเรียนขาดครูสาขาวิชาหนึ่ง แต่บางโรงเรียนกลับมีครูสาขาวิชานั้น ๆ เกินความต้องการ ดังนั้นหากมีการพิจารณาโยกย้ายสับเปลี่ยนหรือบรรจุครูเข้าทำงานโดยคำนึงถึงความสำคัญของวิชาต่าง ๆ แล้ว จะช่วยลดจำนวนครูขาดหรือเกินลงได้มาก และจะทำให้มีการสูญเสียบุคลากรน้อยลง

ตาราง 66. แสดงจำนวนโรงเรียนที่ต้องการครูเพิ่มอีก ในปีการศึกษา 2513
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนครูที่ต้องการ ในปีการศึกษา 2513				
	เพียงพอแล้ว	ต้องการ 1-2 คน	3-5 คน	6-10 คน	มากกว่า 10 คน
ฉะเชิงเทรา	1	1	4	1	1
ปราจีนบุรี	2	4	5	—	—
ชลบุรี	3	1	3	—	2
จันทบุรี	—	3	—	—	—
ระยอง	—	—	3	—	1
ตราด	—	—	2	—	—
นครนายก	—	4	1	—	—
รวม จำนวน	6	13	18	1	4
%	14.29	30.95	42.86	2.38	9.52

จากตาราง 66. แสดงว่า โรงเรียนส่วนมาก (43 %) ต้องการครูเพิ่มโรงเรียนละ 3 - 5 คน รองลงไปเป็นโรงเรียนประมาณ 31 % ต้องการครูเพิ่ม 1 - 2 คน และมีโรงเรียนที่ต้องการครูเพิ่มเกินกว่า 10 คนอยู่ 10 % จากตัวเลขนี้ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนในภาคศึกษา 12 นี้ ต้องการครูเพิ่มในปีการศึกษา 2513 ประมาณ 200 คน

ตาราง 67. แสดงความเหมาะสมของงานนอกเหนืองานสอน กับความรู้ความสามารถ
ของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	วุฒิ	งานนอกเหนือจากการสอนตรงกับความรู้ความสามารถ				
		เหมาะสมน้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ฉะเชิงเทรา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	7	44	12	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	8	57	14	3
ปราจีนบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	2	47	20	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	26	7	1
ชลบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1	52	22	10
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	6	75	26	9
จันทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	2	34	10	3
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	14	6	2
ระยอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	—	38	3	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	10	4	—
ตราด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	—	14	9	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	8	4	—
นครนายก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	1	30	13	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	2	18	1	2
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	13	259	89	21
	%	2.05	3.33	66.41	22.82	5.39
	ปริญญาตรีขึ้นไป	4	19	208	62	17
	%	1.29	6.13	67.10	20.00	5.48

จากตาราง 67. แสดงว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนมาก (95 %) ทำงานนอกเหนืองานด้านการสอนตรงกับความรู้และความสามารถ

ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปส่วนมาก (93 %) ทำงานนอกเหนืองานด้านการสอนตรงกับความรู้และความสามารถ

จึงสรุปได้ว่า ในภาคศึกษา 12 นี้ ผู้บริหารมอบหมายงานพิเศษแก่ครู โดยคำนึงถึงความรู้และความสามารถเป็นสำคัญ

ตาราง 68. แสดงค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้เตรียมตัวเข้าสอนเมื่อสัญญาณเริ่มแล้ว
เวลาที่อยู่ที่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าและโรงเรียนเลิก จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ใช้เวลาเตรียมตัว เข้าห้องสอน $\bar{X}^*$	ช่วงเวลาที่มาถึงโรงเรียน ก่อนโรงเรียนเข้า $\bar{X}^{**}$	ช่วงเวลาที่กลับบ้าน ภายหลังโรงเรียนเลิก $\bar{X}^{**}$
ฉะเชิงเทรา	4.148	3.196	3.174
ปราจีนบุรี	4.120	3.167	3.150
ชลบุรี	3.102	3.117	3.268
จันทบุรี	4.205	3.338	3.527
ระยอง	4.086	3.017	3.561
ตราด	4.079	3.000	3.051
นครนายก	4.029	3.290	3.232
ค่าเฉลี่ยทั้งภาค	3.967	3.018	3.280

หมายเหตุ ค่าน้ำหนัก $\bar{X}$

1	หมายความว่า ใช้เวลามากกว่า 15 นาที *	1.	ตรงเวลาพอดี **
2	หมายความว่า ใช้เวลา 11 – 15 นาที *	2.	น้อยกว่า 15 นาที **
3	หมายความว่า ใช้เวลา 6 – 10 นาที *	3	15 – 30 นาที **
4	หมายความว่า ใช้เวลา 1 – 5 นาที *	4.	31 – 60 นาที **
5	หมายความว่า เข้าสอนทันที *	5	มากกว่า 60 นาที **

จากตาราง 68. แสดงว่า ในภาคศึกษา 12 ครูใช้เวลาเตรียมตัวเข้าสอนหลังจากสัญญาณเริ่มแล้วประมาณ 1 – 5 นาที ครูมาถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าโดยเฉลี่ย 15 – 30 นาที ครูจะใช้เวลาประมาณ 15 – 30 นาทีอยู่ที่โรงเรียนหลังจากโรงเรียนเลิก จึงสรุปได้ว่า ครูในภาคศึกษานี้จัดสรรให้แก่งานในหน้าที่เป็นอย่างดี

ตาราง 69. แสดงการแจกแจงจำนวนครูชายหญิง จำแนกตามวันลา
ในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเพศ		ช่วงวันลากิจและลาป่วย				
		ไม่มีวันลาเลย	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
ฉะเชิงเทรา	ชาย	13	37	8	3	1
	หญิง	27	54	5	—	1
ปราจีนบุรี	ชาย	10	31	6	1	2
	หญิง	14	36	8	—	—
ชลบุรี	ชาย	30	55	4	—	1
	หญิง	39	62	6	2	4
จันทบุรี	ชาย	14	16	2	1	—
	หญิง	12	21	7	1	—
ระยอง	ชาย	12	15	3	—	—
	หญิง	9	13	3	1	2
ตราด	ชาย	7	11	2	1	—
	หญิง	4	12	2	—	—
นกรนายก	ชาย	9	27	3	2	—
	หญิง	7	19	2	—	—
รวม	ชาย	95	192	23	8	4
	%	29.05	58.72	8.56	2.45	1.22
	หญิง	112	217	33	4	7
	%	30.03	58.18	8.85	1.07	1.88

จากตาราง 69. แสดงว่า ครูชายส่วนใหญ่ (59 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน ครูหญิงส่วนใหญ่ (58 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน เช่นเดียวกัน จึงอาจสรุปได้ว่า ครูชายและหญิงในภาคศึกษา 12 มีการลาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 70. แสดงการแจกแจงจำนวนครู วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป
จำแนกตามวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		ช่วงวันลากิจและลาป่วย				
		ไม่มีวันลาเลย	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
ะเชิงเทรา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	47	3	1	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	28	42	10	2	1
ราชบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	42	11	1	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	7	25	3	—	1
ลบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	35	46	3	1	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	34	71	7	1	4
นบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	27	9	2	—
	ปริญญาตรีขึ้นไป	13	9	1	—	—
ะยอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	22	2	1	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	5	8	1	—	1
ระก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	13	3	1	—
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	10	1	—	—
ครนายก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	32	3	1	—
	ปริญญาตรีขึ้นไป	6	14	2	1	—
วม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	115	229	34	8	4
	%	29.49	58.72	8.72	2.05	1.03
	ปริญญาตรีขึ้นไป	95	179	25	4	7
	%	30.65	57.74	8.07	1.29	2.26

จากการาง 70. แสดงว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนมาก (59 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนมาก (58 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า ในภาคศึกษา 12 นี้ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนวันลาไม่แตกต่างกับครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

ตาราง 71. แสดงการแจกแจงจำนวนกรุอายุไม่เกิน 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป
จำแนกตามวันลา ในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุ		ช่วงวันลากิจและลาป่วย				
		ไม่มีวันลาเลย	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 40 ปี	40	77	12	3	2
	41 ปีขึ้นไป	3	12	—	—	—
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	23	60	10	1	1
	41 ปีขึ้นไป	1	7	4	—	1
ชลบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	66	107	7	1	5
	41 ปีขึ้นไป	2	12	2	1	—
จันทบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	21	31	8	2	—
	41 ปีขึ้นไป	5	6	1	—	—
ระยอง	ไม่เกิน 40 ปี	19	26	2	1	1
	41 ปีขึ้นไป	3	4	1	—	1
ตราด	ไม่เกิน 40 ปี	7	18	2	—	—
	41 ปีขึ้นไป	4	5	2	1	—
นครนายก	ไม่เกิน 40 ปี	16	42	5	1	—
	41 ปีขึ้นไป	—	4	—	1	—
รวม	ไม่เกิน 40 ปี		361	46	9	9
	%		58.51	7.46	1.46	1.46
	41 ปีขึ้นไป		50	10	3	2
	%		60.24	12.05	3.61	2.41

จากตาราง 71. แสดงว่า ครัวที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนมาก (59 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน ครัวที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนมาก (60 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน เมื่อพิจารณาการแจกแจงความถี่วันลาของครัวอายุมากและครัวอายุน้อยแล้ว จะพบว่าความถี่วันลาของครัวอายุมากกระจายมากกว่าความถี่วันลาของครัวอายุน้อย อาจสรุปได้ว่าครัวอายุมากมีวันลามากกว่าครัวอายุน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่า อายุจริงของครัวมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการลาของครัว

ตาราง 72. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ		ช่วงวันลาถึงและลาป่วย				
		ไม่มีวันลาเลย	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 5 ปี	33	32	5	1	—
	6 ปีขึ้นไป	20	48	6	2	2
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	17	24	1	—	1
	6 ปีขึ้นไป	7	43	13	1	1
ชลบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	30	25	1	—	3
	6 ปีขึ้นไป	38	93	9	2	2
จันทบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	11	7	2	—	—
	6 ปีขึ้นไป	15	30	7	2	—
ระยอง	ไม่เกิน 5 ปี	5	9	2	—	—
	6 ปีขึ้นไป	17	21	1	1	2
ตราด	ไม่เกิน 5 ปี	2	11	1	—	—
	6 ปีขึ้นไป	9	12	3	1	—
นครนายก	ไม่เกิน 5 ปี	11	16	1	—	—
	6 ปีขึ้นไป	5	30	4	2	—
รวม	ไม่เกิน 5 ปี	109	124	13	1	4
	%	43.43	49.40	5.18	0.40	1.59
	6 ปีขึ้นไป	111	277	43	11	7
	%	24.72	61.69	9.58	2.45	1.56

จากตาราง 72. แสดงว่า ครูใหม่ส่วนมาก (49 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน และครูใหม่ถึง 43 % ไม่มีการลาเลย ส่วนครูเก่าส่วนมาก (62 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน ครูเก่าที่ไม่มีวันลาเลยมีอยู่ 25 % จึงสรุปได้ว่า ครูเก่ามีการลามากกว่าครูใหม่หรืออีกนัยหนึ่ง อายุราชการของครูมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการลาราชการของครู นั่นคือ ครูที่มีอายุราชการมากขึ้น จะมีโอกาสที่จะลาราชการมากขึ้นด้วย

ตาราง 73. แสดงการแจกแจงจำนวนครัวที่มีเงินเดือนน้อย ปานกลาง และเงินเดือนสูง
จำแนกตามวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเงินเดือน		ช่วงวันลาป่วยและลาป่วย				
		ไม่มีวันลาเลย	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
ระยอง	ไม่เกิน 1300 บาท	29	60	8	3	2
	1400 - 2750 บาท	12	29	4	—	—
	2900 บาทขึ้นไป	2	—	—	—	—
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	19	46	6	—	2
	1400 - 2750 บาท	5	21	8	1	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
ชลบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	40	58	5	1	4
	1400 - 2750 บาท	27	60	5	1	1
	2900 บาทขึ้นไป	—	1	—	—	—
จันทบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	14	16	7	1	—
	1400 - 2750 บาท	11	21	2	1	—
	2900 บาทขึ้นไป	1	—	—	—	—
ระยอง	ไม่เกิน 1300 บาท	9	13	2	1	—
	1400 - 2750 บาท	13	17	1	—	2
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
ตราด	ไม่เกิน 1300 บาท	3	13	1	—	—
	1400 - 2750 บาท	8	10	3	1	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
นครนายก	ไม่เกิน 1300 บาท	13	27	4	—	—
	1400 - 2750 บาท	1	21	1	2	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
รวม	ไม่เกิน 1300 บาท	127	233	33	6	8
	%	31.20	57.25	8.11	1.47	1.97
	1400 - 2750 บาท	77	179	24	6	3
	%	26.64	61.94	8.30	2.08	1.04
	2900 บาทขึ้นไป	3	1	—	—	—
	%	75.00	25.00	—	—	—

จากการาง 73. แสดงว่า ครูที่มีเงินก้อนค่าส่วนมาก (57 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน และครูเงินก้อนค่าที่ไม่มีวันลาเลยมีอยู่ 31 % ส่วนครูเงินก้อนปานกลางส่วนมาก (62 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน ครูเงินก้อนปานกลางที่ไม่มีวันลาเลยมีอยู่ 27 % ครูที่มีเงินก้อนสูงส่วนใหญ่ (75 %) ไม่มีวันลา ส่วนอีก 25 % มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 – 5 วัน สรุปแล้วจะพบว่า ครูเงินก้อนสูงจะมีโอกาสลำน้อยกว่าครูเงินก้อนปานกลาง และเมื่อ เปรียบเทียบระหว่างครูเงินก้อนค่าและครูเงินก้อนปานกลางแล้วจะพบว่า ครูเงินก้อนค่า ลาราชการน้อยกว่าครูเงินก้อนปานกลาง

ตาราง 74. แสดงการแจกแจงการลาของครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุจริง
อายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ และเงินเดือน ตามวันลาในภาคต้นปีการศึกษา
2513

ลักษณะครูใหญ่		ช่วงวันลาทั้งปีและลาป่วย									
		ไม่มีวันลาเลย		1-5 วัน		6-10 วัน		11-15 วัน		มากกว่า 15 วัน	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
เพศ	ชาย	22	62.86	12	34.29	—	—	1	2.86	—	—
	หญิง	4	57.14	3	42.86	—	—	—	—	—	—
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	47.37	10	52.63	—	—	—	—	—	—
	ปริญญาตรีขึ้นไป	16	69.57	7	30.43	—	—	—	—	—	—
อายุจริง	ไม่เกิน 40 ปี	12	75.00	4	25.00	—	—	—	—	—	—
	41 ปีขึ้นไป	15	57.69	11	42.31	—	—	—	—	—	—
อายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่	ไม่เกิน 5 ปี	11	61.11	7	38.89	—	—	—	—	—	—
	6 ปีขึ้นไป	15	62.50	9	37.50	—	—	—	—	—	—
เงินเดือน	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1400-2750 บาท	17	60.71	11	39.29	—	—	—	—	—	—
	2900 บาทขึ้นไป	9	64.29	5	35.71	—	—	—	—	—	—

จากตาราง 74. แสดงว่า ครูใหญ่ชายส่วนมาก (63 %) ไม่มีวันลา ครูใหญ่หญิง
ส่วนมาก (57 %) ไม่มีวันลา

ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนมาก (53 %) มีวันลาอยู่ระหว่าง 1 - 5 วัน
ส่วนครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนใหญ่ (70 %) ไม่มีวันลา

ครูใหญ่ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนใหญ่ (75 %) ไม่มีวันลา ส่วนครูใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่
41 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ (58 %) ไม่มีวันลา

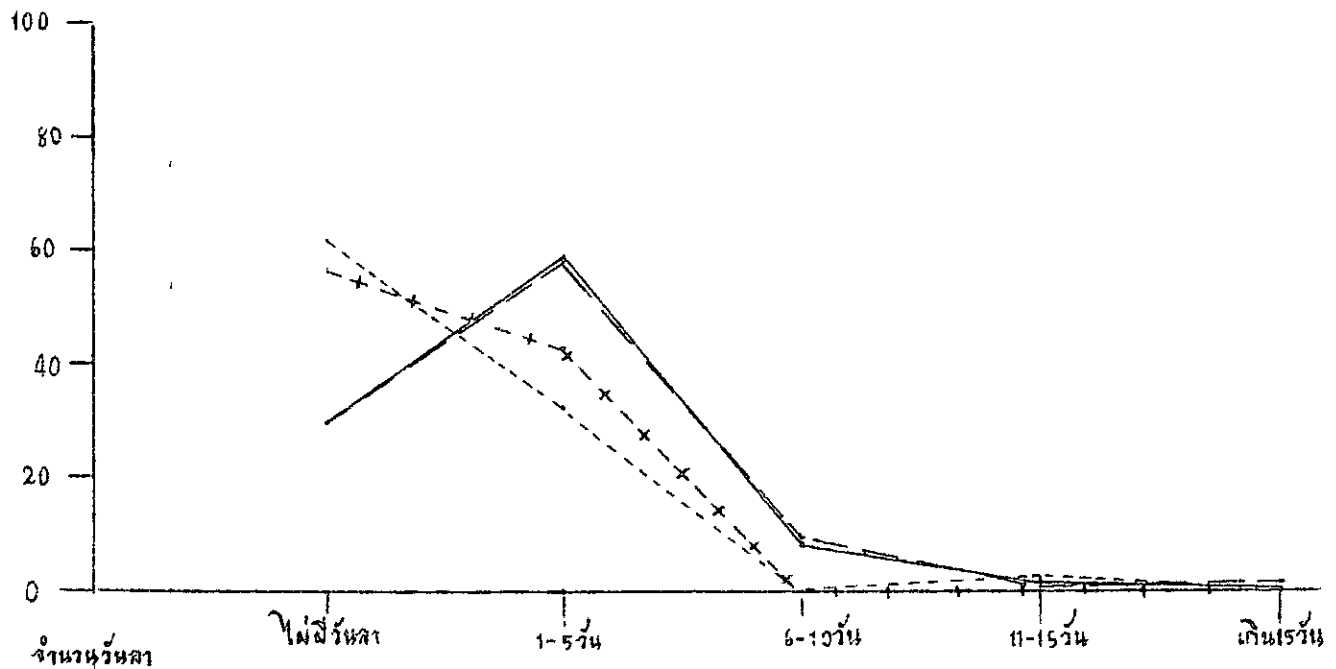
ครูใหญ่ที่มีอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ 5 ปีลงมา ส่วนมาก (61 %) และครูใหญ่ที่มีอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ 6 ปีขึ้นไป ส่วนมาก (63 %) ไม่มีวันลา

ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนปานกลาง ส่วนมาก (61 %) และครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูง ส่วนมาก (64 %) ไม่มีวันลา

สรุปเรื่องการลาของครูใหญ่ในภาคศกมา 12 ได้ดังนี้

1. ครูใหญ่หญิงมีวันลามากกว่าครูใหญ่ชาย
 2. ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีวันลามากกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป
 3. ครูใหญ่ที่มีอายุมากมีวันลามากกว่าครูใหญ่ที่มีอายุน้อย
 4. ครูใหญ่ที่มีอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ไม่เกิน 5 ปี และครูใหญ่ที่มีอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป มีจำนวนวันลาไม่แตกต่างกัน
 5. ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนปานกลาง มีวันลามากกว่าครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูง
- ข้อมูลต่าง ๆ ในเรื่องการลานั้นอาจเขียนเป็นภาพได้ดังต่อไปนี้

ตามลักษณะช่วงวันลาเป็นร้อยละ

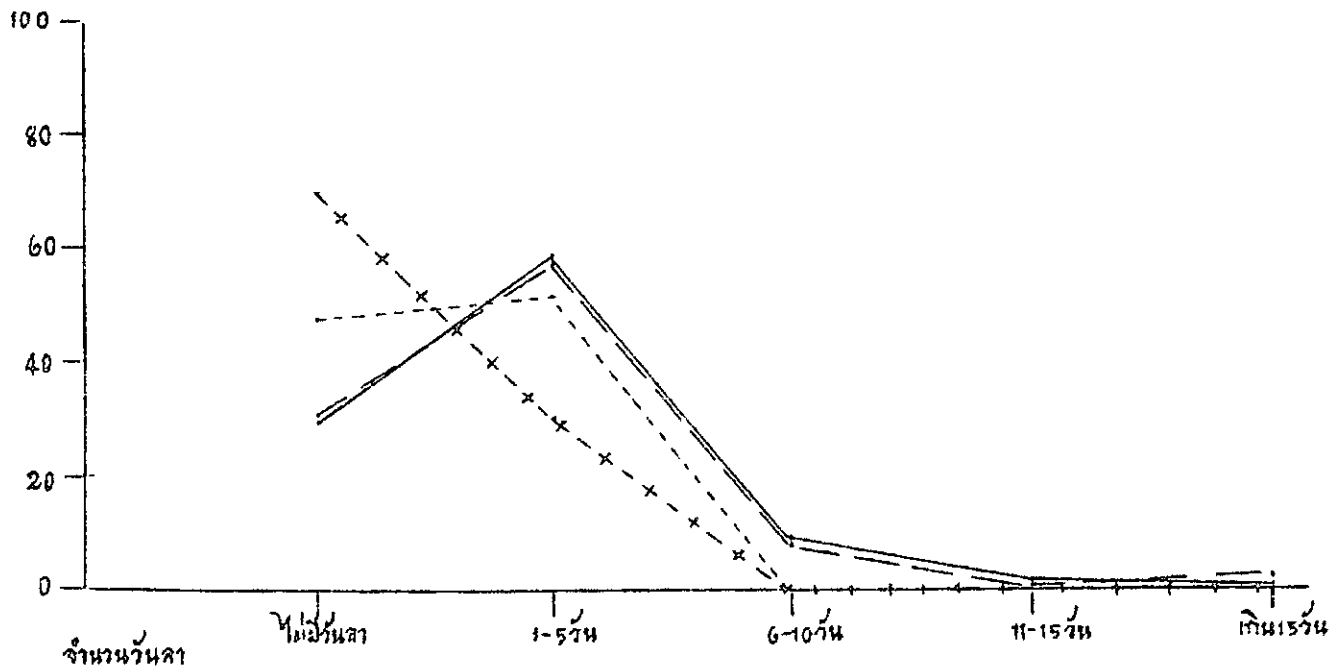

————— ครูชาย
 - - - - - ครูหญิง
 - - - - - ครูใหญ่ชาย
 - + - + - + ครูใหญ่หญิง

ที่มา จากตาราง 64, 74

ภาพที่ ๒ แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูชาย ครูหญิง
ครูใหญ่ชาย และครูใหญ่หญิง

ความถี่ของจำนวนวันลาเป็นร้อยละ

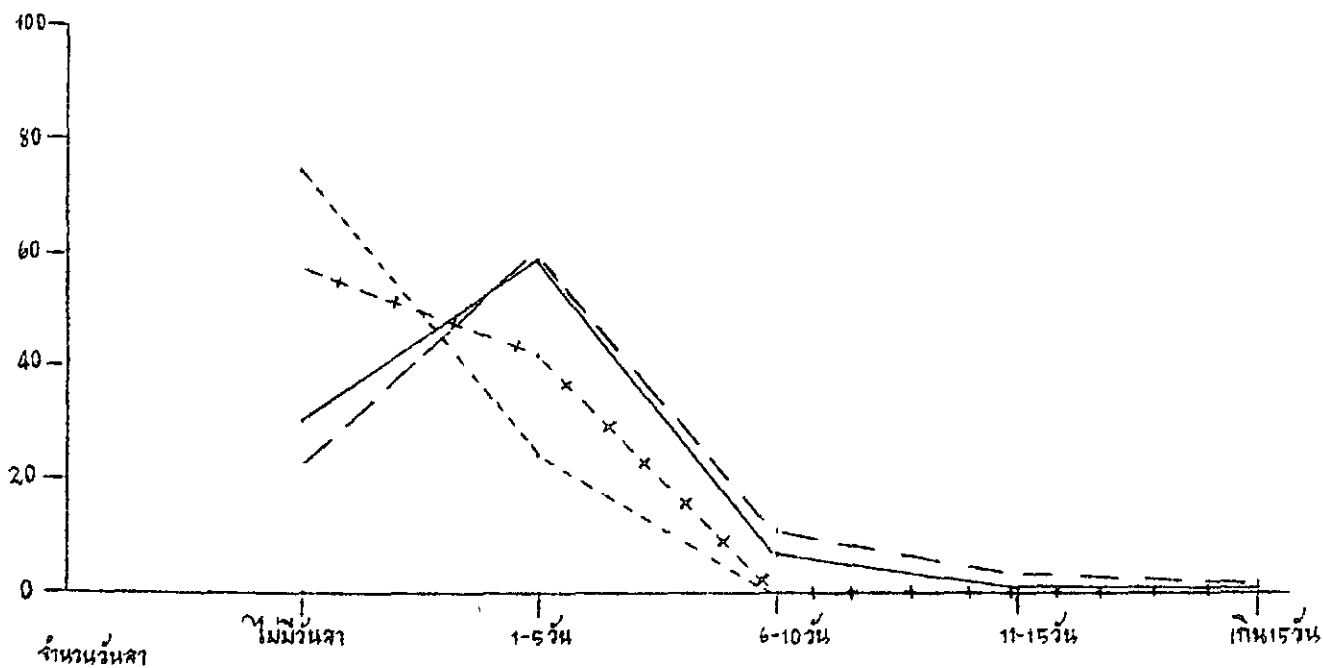

- ครูชั้นต่ำกว่าปริญญาตรี
 - - - - - ครูชั้นปริญญาตรีขึ้นไป
 ครูใหญ่ชั้นต่ำกว่าปริญญาตรี
 - + - + - + - + - ครูใหญ่ชั้นปริญญาตรีขึ้นไป

ที่มา จากตาราง 70 และ 74

ภาพที่ 12 แสดงให้เห็นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในการคั่นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีชั้นต่ำกว่าปริญญาตรี ครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

ตามกิ่งของจำนวนลาเป็นร้อยละ

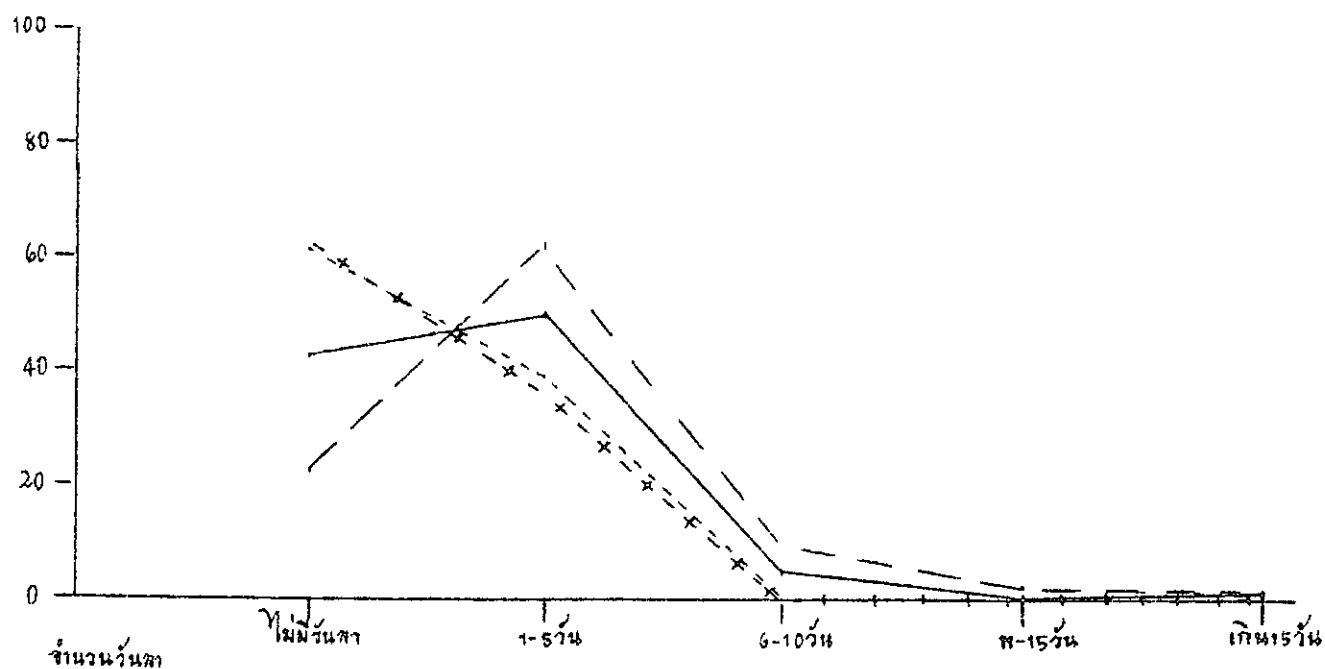

- ชายไม่เกิน 40 ปี
 - - - - - ชาย 41 ปีขึ้นไป
 หญิงไม่เกิน 40 ปี
 - + - + - + - หญิง 41 ปีขึ้นไป

ที่มา จากตาราง 71, 74

ภาพที่ 13 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบ วันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่
 ที่ชายไม่เกิน 40 ปี ครูและครูใหญ่ที่ชาย 41 ปีขึ้นไป

ความถี่ของช่วงวันลาเป็นร้อยละ

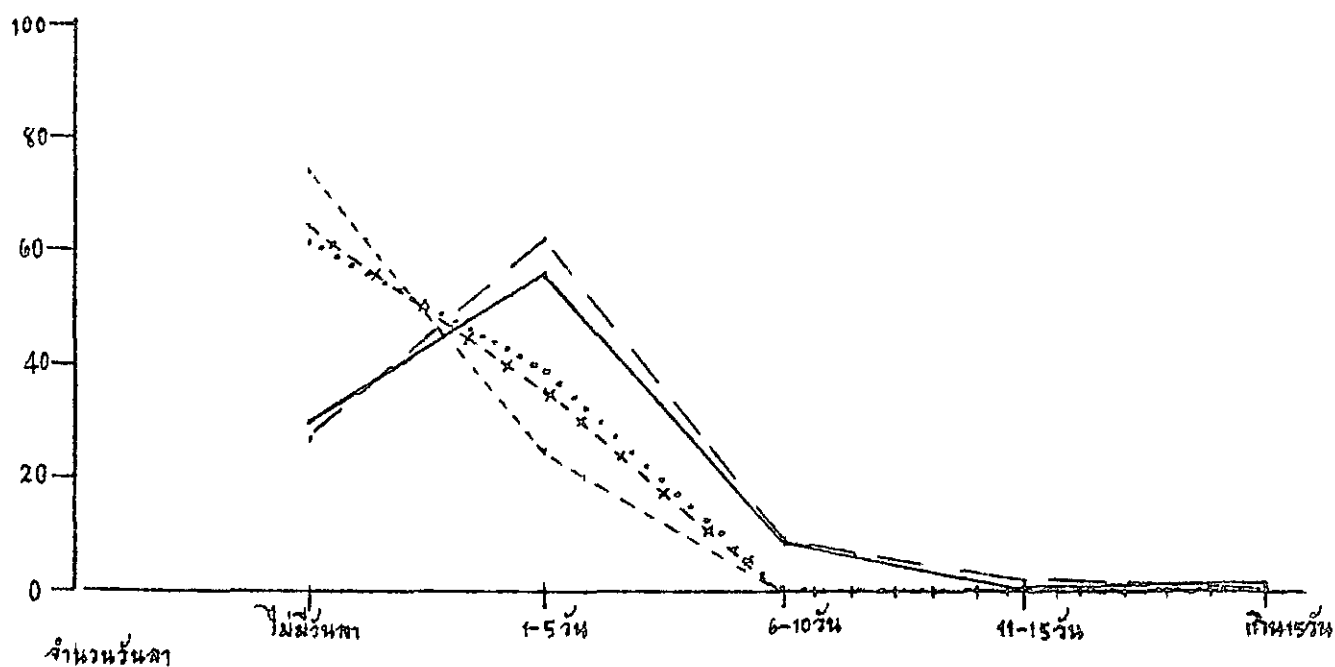

- ครุอาบราชการไม่เกิน 5 ปี
- ครุอาบราชการ ไปจีนไป
- - - - - ครุใหญ่อาบราชการในตำแหน่งครุใหญ่ ไม่เกิน 5 ปี
- + - + - + - + - ครุใหญ่อาบราชการในตำแหน่งครุใหญ่ ไปจีนไป

ที่มา จากตาราง 72 และ 74

ภาพที่ 14 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครุและครุใหญ่
จำแนกตามอาบราชการไม่เกิน 5 ปี และ ไปจีนไป สำหรับครุใหญ่จำแนกตาม
อาบราชการที่ดำรงตำแหน่งครุใหญ่ไม่เกิน 5 ปีและไปจีนไป

ความถี่ของจำนวนเงินรายละ

- _____ ครุที่มีเงินเดือนน้อย (ไม่เกิน 1,300 บาท)
 _____ ครุที่มีเงินเดือนปานกลาง (1,400 - 2,750 บาท)
 _____ ครุที่มีเงินเดือนสูง (2,800 บาทขึ้นไป)
 ครุใหญ่ที่มีเงินเดือนปานกลาง (1,400 - 2,750 บาท)
 - + - + - + - ครุใหญ่ที่มีเงินเดือนสูง (2,800 บาทขึ้นไป)

ที่มา จากตาราง 73 และ 74

ภาพที่ 15 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบวันงานในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครุและครุใหญ่
ที่มีเงินเดือนน้อย เงินเดือนปานกลาง และเงินเดือนสูง

ตาราง 75. แสดงจำนวนครูที่เข้าสอนแทนครูที่ไม่มา จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การเข้าสอนแทนครูที่ไม่มา		
	ไม่เคย	น้อยครั้ง	บ่อยครั้ง
ฉะเชิงเทรา	8	92	49
ปราจีนบุรี	12	53	43
ชลบุรี	13	117	73
จันทบุรี	4	36	34
ระยอง	3	46	9
ตราด	9	25	5
นครนายก	7	48	14
รวม จำนวน	56	417	227
%	8.00	59.57	32.43

จากตาราง 75. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (92 %) เคยสอนแทนครูที่ไม่มา ส่วนครูที่ไม่เคยสอนแทนครูอื่นเลยมีอยู่เพียง 8 %

ตาราง 76. แสดงจำนวนครูที่สังเกตการปล่อยให้ชั้นว่าง จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ชั้นว่างไม่มีครูสอนในสัปดาห์หนึ่ง ๆ				
	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ฉะเชิงเทรา	26	84	31	6	2
ปราจีนบุรี	22	71	9	5	1
ชลบุรี	76	103	21	2	1
จันทบุรี	13	49	8	3	1
ระยอง	10	37	7	3	1
ตราด	15	22	1	1	—
นครนายก	6	44	16	1	2
รวม จำนวน	168	410	93	21	8
%	24.00	58.57	13.29	3.00	1.14

จากตาราง 76. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (53 %) สังเกตเห็นว่า มีชั้นว่างน้อย และน้อยที่สุด ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่า ครูในภาคศึกษานี้ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เป็นอย่างดี

ตาราง 77. แสดงความถี่ในการประชุมและปฏิบัติงานของครูในภาคศึกษา 12

รวมทั้งภาค	การประชุมปฏิบัติงานของคณะครู				
	ไม่มีเลย	ภาคเรียนละ ครั้ง	ภาคเรียนละ 2 ครั้ง	เดือนละครั้ง	มากกว่า เดือนละครั้ง
จำนวน	—	1	3	31	7
%	—	2.38	7.14	73.81	16.67

จากตาราง 77. แสดงว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ (90 %) มีการประชุมปฏิบัติงาน เดือนละครั้งและมากกว่าเดือนละครั้ง ส่วนโรงเรียนที่ไม่มีการประชุมเลยนั้นไม่มี จึงพอสรุปได้ว่า การทำงานของครูในภาคศึกษา 12 นี้ ส่วนใหญ่ยึดถือหลักประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็น ของกันและกัน

ตาราง 78. แสดงระดับความพอใจของครูเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการเรียน
 ของนักเรียนในโรงเรียนของตน เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ จำแนกเป็น
 รายจังหวัด

จังหวัด	ความพอใจในมาตรฐานการเรียนของนักเรียน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ฉะเชิงเทรา	4	18	86	38	3
ปราจีนบุรี	4	19	73	11	1
ชลบุรี	6	24	126	44	3
จันทบุรี	2	13	47	12	—
ระยอง	1	12	34	11	—
ตราด	—	3	17	18	1
นครนายก	2	7	40	17	3
รวม จำนวน	19	96	423	151	11
%	2.71	13.71	60.43	21.57	1.57

จากตาราง 78. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (83 %) พอใจในระดับมาตรฐานการเรียน
 ของนักเรียนในโรงเรียนที่ตนสอน เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ

ตาราง 79. แสดงระดับความพอใจของครูใหญ่เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้
 ของนักเรียนในโรงเรียนที่ตนบริหาร เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ

รวมทั้งภาค	ความพอใจในระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน				
	พอใจน้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	—	3	28	10	1
%	—	7.14	66.67	23.81	2.38

จากตาราง 79. แสดงว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (93 %) พพอใจในระดับมาตรฐาน
 การเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนที่ตนบริหาร เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ

ตัวเลขนี้เป็นการยืนยันผลจากตาราง 78 ว่า ครูน้อยและครูใหญ่ในภาคศึกษา 12
 มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนของตน

ตาราง 80. แสดงการใช้เวลาว่างของครูที่โรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การใช้เวลาว่างของครู					
	เตรียมการสอน	ตรวจงานนักเรียน	อ่านหนังสือ	พบปะกับเพื่อนครู	พักผ่อน	ทำงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย
ฉะเชิงเทรา	89	124	81	73	45	25
ปราจีนบุรี	55	80	75	51	27	12
ชลบุรี	114	176	129	87	68	19
จันทบุรี	38	66	48	43	18	11
ระยอง	35	43	36	27	12	10
ตราด	19	30	22	16	11	4
นครนายก	38	59	51	34	23	10
รวม จำนวน	388	578	442	331	204	91
%	19.08	28.42	21.73	16.27	10.03	4.47

จากตาราง 80. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (28 %) ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนในการตรวจงานนักเรียน รองลงไปคือ อ่านหนังสือ เตรียมการสอน พบปะกับเพื่อนครูด้วยกัน พักผ่อน และทำงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

3. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติการ และขวัญของครู

จากการศึกษากำตอบจากแบบสอบถามของครู อาจารย์ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่
ปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 81. แสดงจำนวนครูที่อยู่อาศัย และไม่ได้อยู่อาศัยบ้านพักครู ความสะดวก
สบายของครูที่อยู่อาศัยบ้านพักครู และความจำเป็นที่ต้องอยู่บ้านพักครู ของผู้ที่ยัง
ไม่ได้อยู่ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนผู้อยู่และไม่อยู่บ้าน พักครู		สภาพการอยู่บ้านพัก		ความจำเป็นที่ต้องอยู่ บ้านพักครู	
	อยู่	ไม่อยู่	สบาย	ไม่สบาย	จำเป็น	ไม่จำเป็น
ฉะเชิงเทรา	42	107	38	4	53	54
ปราจีนบุรี	25	83	20	5	51	32
ชลบุรี	34	169	25	9	91	78
จันทบุรี	12	62	10	2	31	31
ระยอง	5	53	5	—	26	27
ตราด	7	32	7	—	16	16
นครนายก	25	44	23	2	29	15
รวม จำนวน	150	550			297	253
%	21.43	78.57			54.00	46.00

จากตาราง 81. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (79 %) ไม่ได้อยู่บ้านพักครู และ 54 %
ของผู้ที่ไม่ได้อยู่บ้านพักครู มีความต้องการที่จะอยู่บ้านพักครู ส่วนผู้ที่อยู่บ้านพักครูนั้นส่วนใหญ่
(85 %) มีความเห็นว่า บ้านพักครูให้ความสะดวกสบายดี

ตาราง 82. แสดงจำนวนครูที่ได้รับความสะดวก ในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ฉะเชิงเทรา	7	10	86	42	4
ปราจีนบุรี	7	13	60	21	7
ชลบุรี	14	23	88	63	15
จันทบุรี	4	6	54	10	—
ระยอง	—	2	24	27	5
คราก	—	—	22	9	8
นครนายก	2	8	36	19	4
รวม จำนวน	34	62	370	191	43
%	4.86	8.86	52.86	27.29	6.14

จากตาราง 82. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (86 %) ได้รับความสะดวกในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม สรุปได้ว่าสวัสดิการของครูในภาคศึกษา 12 เกี่ยวกับเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 83. แสดงจำนวนครูที่มีความเห็นเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน จาแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การจัดอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนจัดให้แก่ครู				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ฉะเชิงเทรา	8	23	79	34	5
ปราจีนบุรี	3	20	60	23	2
ชลบุรี	10	39	96	50	8
จันทบุรี	3	13	46	10	2
ระยอง	—	10	34	14	—
ตราด	—	1	19	16	3
นครนายก	3	19	34	10	3
รวม จำนวน	27	125	368	157	23
%	3.86	17.86	52.57	22.43	3.29

จากตาราง 83. แสดงว่า ครูส่วนมาก (78 %) เห็นว่าโรงเรียนจัดอุปกรณ์การสอนและหนังสือประกอบการสอนไว้ให้เพียงพอเพียง ยังมีครูอีก 22 % เห็นว่าโรงเรียนยังคำนึงถึงเรื่องเหล่านี้น้อยไป ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรจะนำมาพิจารณาแก้ไขต่อไป

ตาราง 84. แสดงการส่งเสริมขวัญและกำลังใจที่ครูได้รับ จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ

ขวัญและกำลังใจ	ค่าเฉลี่ยจำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ					
	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปีขึ้นไป
ได้รับความเสมอภาคและ ยุติธรรม	3.509	3.321	3.419	3.393	3.466	3.375
ได้รับการยกย่องให้เกียรติ	3.339	3.172	3.215	2.970	3.305	3.224
ได้รับการรับฟังความคิดเห็น	3.555	3.397	3.490	3.446	3.510	3.225
ได้รับการส่งเสริมความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์	3.233	3.186	3.215	3.212	3.240	3.208
ได้รับการส่งเสริมเรื่อง การศึกษา	3.280	3.281	3.339	3.262	3.307	3.224
ได้รับความสะดวกสบาย จากที่ทำงาน	3.288	3.175	3.161	3.202	3.200	3.243

หมายเหตุ

ถ้านัก $\bar{x}$

- 1 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริม น้อยที่สุด
- 2 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริม น้อย
- 3 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริม ปานกลาง
- 4 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริม มาก
- 5 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริม มากที่สุด

จากตาราง 84. แสดงว่า

ในด้านการยอมรับและความยุติธรรม ครูชายและครูหญิงได้รับในเกณฑ์ปานกลาง แต่ครูชายมีแนวโน้มที่จะได้รับมากกว่าครูหญิง ครูที่มีวุฒิค่าและครูที่มีวุฒิต่ำก็ได้รับความยอมรับและความยุติธรรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางพอ ๆ กัน เช่นเดียวกับครูเก่าและครูใหม่

ในด้านการยกย่องให้เกียรติ ครูชายและครูหญิงได้รับการยกย่องให้เกียรติในเกณฑ์ปานกลาง แต่ครูชายได้รับมากกว่าครูหญิง ครูที่มีวุฒิค่าได้รับค่อนข้างสูงกว่าครูที่มีวุฒิต่ำ ส่วนครูเก่าและครูใหม่ได้รับการยกย่องให้เกียรติในเกณฑ์ปานกลางเท่า ๆ กัน

ในด้านการได้รับความภาคภูมิใจ ครูชายได้รับมากกว่าครูหญิง ครูเก่าได้รับมากกว่าครูใหม่ ส่วนครูวุฒิค่าได้รับในเกณฑ์ปานกลางเท่า ๆ กับครูที่มีวุฒิต่ำ

ในด้านการได้รับการส่งเสริมความก้าวหน้าในการสร้างสรรค์ ครูชายและครูหญิงได้รับการส่งเสริมความก้าวหน้าในการสร้างสรรค์อยู่ในเกณฑ์ปานกลางพอ ๆ กัน ครูวุฒิค่าได้รับเท่า ๆ กับครูวุฒิต่ำ และครูเก่าได้รับเท่า ๆ กับครูใหม่

ในด้านการได้รับการส่งเสริมเรื่องการศึกษา ครูชายและครูหญิงได้รับการส่งเสริมเรื่องการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลางพอ ๆ กัน ครูที่มีวุฒิค่าได้รับมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำ และครูใหม่ได้รับมากกว่าครูเก่าเล็กน้อย

ในด้านการได้รับความสะดวกสบายจากที่ทำงาน ครูชายได้รับความสะดวกสบายจากที่ทำงานมากกว่าครูหญิง ครูที่มีวุฒิต่ำมีแนวโน้มที่จะได้รับความสะดวกสบายมากกว่าครูที่มีวุฒิค่า ส่วนครูเก่าและครูใหม่ได้รับความสะดวกสบายจากที่ทำงานเท่า ๆ กัน

จึงสรุปได้ว่า ครูในภาคศึกษา 12 ทั้งหมด ได้รับการส่งเสริมในเรื่องขวัญและกำลังใจตามหัวข้อดังกล่าวข้างต้นในระดับปานกลาง

ตาราง 85. แสดงระดับความสนใจ ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการทำงาน
ของครู ภาวะทักษะของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

รวมทั้งภาค	ความสนใจในการ เสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นในการทำงาน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	—	2	25	12	3
%	—	4.76	59.52	28.57	7.14

จากตาราง 85. แสดงว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (95 %) เห็นว่าครูสนใจให้ข้อเสนอแนะ
และข้อคิดเห็นในการทำงาน จากตัวเลขที่ปรากฏอยู่ชี้ให้เห็นว่า ครูในภาคศึกษานี้ให้ความสนใจ
ร่วมใจในการทำงานเป็นอย่างดี

ตาราง 86. แสดงค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัย
และอบอุ่นใจของครู จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยจำแนกตามเพศ			
	ชาย		หญิง	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
ฉะเชิงเทรา	3.393	0.927	3.128	0.693
ปราจีนบุรี	3.560	0.647	3.281	0.483
ชลบุรี	3.578	0.663	3.000	0.770
จันทบุรี	3.424	0.669	3.488	0.734
ระยอง	3.759	0.666	3.556	0.395
ตราด	4.111	0.987	4.368	0.252
นครนายก	3.317	0.753	3.571	0.745
รวมทั้งภาค	3.592	0.759	3.485	0.582

หมายเหตุ	ก้าน้ำหนัก	$\bar{x}$
	1	หมายความว่า น้อยที่สุด
	2	หมายความว่า น้อย
	3	หมายความว่า ปานกลาง
	4	หมายความว่า มาก
	5	หมายความว่า มากที่สุด

จากตาราง 86. แสดงว่า ครูชายมีแนวโน้มในเรื่องความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ
ค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวน ก็พบว่ามีค่าน้อย แสดงว่าความรู้สึกของครูชาย
ในค่านี้นี้ใกล้เคียงกัน

ครูหญิงมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวน
จะเห็นว่ามีค่าน้อย แสดงว่า ความรู้สึกของครูหญิงในค่านี้นี้ใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว จะพบว่าทั้งครูชายและครูหญิงมีความอบอุ่นใจและความ
รู้สึกปลอดภัยค่อนข้างมาก แสดงว่าเพมมิไคเป็นตัวละครที่ทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความรู้สึก
ปลอดภัยและอบอุ่นใจแก่อย่างใด

ตาราง 87. แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัย
และอบอุ่นใจของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยจำแนกตามวุฒิ			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
ฉะเชิงเทรา	3.156	0.850	3.301	0.669
ปราจีนบุรี	3.437	0.612	3.333	0.500
ชลบุรี	3.058	0.735	3.517	0.680
จันทบุรี	3.333	0.811	3.478	0.423
ระยอง	3.690	0.498	3.571	0.673
ตราด	4.320	0.697	4.083	0.577
นครนายก	3.478	0.684	3.304	0.907
รวมทั้งภาค	3.496	0.698	3.512	0.633

หมายเหตุ	ค่าน้ำหนัก $\bar{x}$
1	หมายความว่า น้อยที่สุด
2	หมายความว่า น้อย
3	หมายความว่า ปานกลาง
4	หมายความว่า มาก
5	หมายความว่า มากที่สุด

จากการวาง 37. แสดงว่า ในภาคที่ 12 นี้ ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีความรู้สึกลดลงและอบอุ่นใจค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว จะพบว่ามีค่าน้อย แสดงว่าครูที่มีวุฒิในระดับนี้มีความรู้สึกในค่านี้นี้ใกล้เคียงกัน

ส่วนครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมีความรู้สึกลดลงและอบอุ่นใจค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว จะพบว่ามีค่าน้อย แสดงว่าครูที่มีวุฒิในระดับนี้มีความรู้สึกในค่านี้นี้ใกล้เคียงกัน

สรุปแล้วจะพบว่า ครูทั้งสองวุฒิดังกล่าว มีความรู้สึกลดลงและอบอุ่นใจค่อนข้างมากพอ ๆ กัน และแสดงว่าวุฒิของครูมีได้สัมพันธ์กับขวัญและกำลังใจของครูแต่อย่างใด

ตาราง 83. แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวน ความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับ
และความสนใจของครู จำแนกตามอายุจริง เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับจำแนกตามอายุจริง			
	ไม่เกิน 40 ปี		41 ปีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
ฉะเชิงเทรา	3.176	0.820	3.133	0.783
ปราจีนบุรี	3.361	0.592	3.769	0.331
ชลบุรี	3.530	0.675	3.706	0.443
จันทบุรี	3.371	0.653	3.417	0.910
ระยอง	3.660	0.565	3.667	0.445
ตราด	4.320	0.457	4.083	1.077
นครนายก	3.422	0.806	3.400	0.240
รวมทั้งภาค	3.549	0.653	3.596	0.604

หมายเหตุ	ค่าน้ำหนัก $\bar{x}$	
1	หมายความว่า	น้อยที่สุด
2	หมายความว่า	น้อย
3	หมายความว่า	ปานกลาง
4	หมายความว่า	มาก
5	หมายความว่า	มากที่สุด

จากการาง 88. แสดงว่า ในภาคศึกษา 12 ครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีความรู้สึก
 ปลดปล่อยและอบอุ่นใจค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณากำความแปรปรวนแล้ว จะพบว่ามีค่าน้อย
 แสดงว่าครูอายุน้อยมีความรู้สึกในค่านี้นี้ใกล้เคียงกัน

ครูอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความรู้สึกปลดปล่อยและอบอุ่นใจค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณา
 ความแปรปรวนแล้ว จะพบว่ามีค่าน้อย แสดงว่าครูสูงอายุมีความรู้สึกในค่านี้นี้ใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วจะพบว่า ครูทั้งสองวัยนี้ ต่างก็มีความรู้สึกปลดปล่อยและ
 อบอุ่นใจค่อนข้างมากพอ ๆ กัน นั่นคือ วัยของครูมิได้สัมพันธ์กับความรู้สึกปลดปล่อยและอบอุ่นใจ
 แต่อย่างใด

ตาราง 89. แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวน ของความรู้สึกลดทุกข์
และฉันทะใจของครู จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำแนกตามอายุราชการ			
	ไม่เกิน 5 ปี		6 ปีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
ฉะเชิงเทรา	3.271	0.912	3.208	0.710
ปราจีนบุรี	3.349	0.693	3.453	0.498
ชลบุรี	3.390	0.577	3.510	0.683
จันทบุรี	3.350	0.628	3.370	0.715
ระยอง	3.467	0.649	3.732	0.489
ตราด	4.308	0.521	4.208	0.748
นครนายก	3.393	0.667	3.439	0.832
รวมทั้งภาค	3.504	0.664	3.560	0.668

หมายเหตุ	ค่านำหนัก $\bar{x}$
1	หมายความว่า น้อยที่สุด
2	หมายความว่า น้อย
3	หมายความว่า ปานกลาง
4	หมายความว่า มาก
5	หมายความว่า มากที่สุด

จากตาราง 39. แสดงว่า ในภาคศึกษา 12 ครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว จะพบว่ามีค่าน้อย แสดงว่าครูเหล่านี้มีความรู้สึกในค่านี้นี้ใกล้เคียงกัน

ครูที่มีอายุราชการเกิน 5 ปี มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว จะพบว่ามีค่าน้อย แสดงว่าครูที่มีอายุราชการเกิน 5 ปี มีความรู้สึกในค่านี้นี้ใกล้เคียงกัน

จึงกล่าวได้ว่า ทั้งครูเก่าและครูใหม่ต่างก็มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงพอ ๆ กัน หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การมีประสบการณ์มากหรือน้อยของครู มิได้ทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องนี้

ตาราง 90. แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวน ของความรู้สึกปลอดภัย และอบุณิใจของครู จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำแนกตามเงินเดือน					
	1400 - 2750 บาท				2900 บาทขึ้นไป	
			$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
ฉะเชิงเทรา	3.220	0.928	3.133	0.553	4.000	0.000
ปราจีนบุรี	3.361	0.647	3.514	0.421	—	—
ชลบุรี	3.411	0.653	3.548	0.656	4.000	0.000
จันทบุรี	3.368	0.811	3.270	0.499	3.000	0.000
ระยอง	3.500	0.417	3.781	0.608	—	—
ตราด	4.411	0.360	4.100	0.890	—	—
นครนายก	3.455	0.793	3.360	0.711	—	—
รวมทั้งภาค	3.532	0.658	3.529	0.620	3.667	0.000

หมายเหตุ คำนวณค่า $\bar{x}$ เช่นเดียวกับตาราง 89.

จากตาราง 90. แสดงว่า ในภาคศึกษา 12 ครูที่มีเงินเดือนน้อย ครูที่มีเงินเดือนปานกลาง และครูที่มีเงินเดือนสูง ต่างก็มีความรู้สึกปลอดภัยและอบุณิใจอยู่ในระดับค่อนข้างสูงพอ ๆ กัน เมื่อพิจารณาจากความแปรปรวนแล้ว จะพบว่ามีความน้อยทั้งสามกลุ่ม แสดงว่าครูในแต่ละกลุ่มมีความรู้สึกในกันนี้ใกล้เคียงกัน จึงอาจสรุปได้ว่า ความแตกต่างในเรื่องเงินเดือน มิได้ทำให้ความรู้สึกปลอดภัยและอบุณิใจของครูแตกต่างกัน

ตาราง 91. แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนของความร่วมมือกันทำงาน และเจตคติต่ออาชีพครู ในทัศนะของครูโรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความร่วมมือทำงาน		เจตคติต่ออาชีพครูและความตั้งใจทำงาน	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
ฉะเชิงเทรา	1.906	0.085	1.979	0.020
ปราจีนบุรี	1.991	0.009	1.944	0.053
ชลบุรี	1.926	0.060	1.985	0.015
จันทบุรี	1.972	0.027	1.972	0.027
ระยอง	1.983	0.017	1.983	0.017
ตราด	1.949	0.049	1.974	0.025
นครนายก	2.000	—	1.985	0.015
รวมทั้งภาค	1.961	0.043	1.975	0.025

หมายเหตุ	ค่าน้ำหนัก $\bar{x}$
1	หมายความว่า น้อย
2	หมายความว่า มาก

จากตาราง 91. แสดงว่า ในภาคศึกษา 12 ครูมีความเห็นว่า ครูในโรงเรียนเดียวกันร่วมมือกันทำงานเป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว มีค่าน้อย แสดงว่าครูแต่ละจังหวัดมีความเห็นในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน

ส่วนเรื่องเจตคติ ครูมีความเห็นว่า ครูในโรงเรียนเดียวกันมีเจตคติต่ออาชีพครูก็มาก เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว มีค่าน้อย แสดงว่าครูแต่ละจังหวัดมีความเห็นในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่า ครูในภาคศึกษานี้มีขวัญและกำลังใจดีมาก

ตาราง 92. ค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความร่วมมือกันทำงาน และเจตคติต่ออาชีพครู ในทัศนะของครูใหญ่

	การร่วมมือในการทำงานของครู		เจตคติต่ออาชีพครูและความตั้งใจทำงาน	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
	2.000	—	1.976	.0237

หมายเหตุ ก่าน้ำหนัก $\bar{X}$

1 หมายความว่า น้อย

2 หมายความว่า มาก

จากตาราง 92. แสดงว่า ในภาคศึกษา 12 ครูใหญ่มีความเห็นว่า ครูในโรงเรียนเดียวกันร่วมมือกันทำงานเป็นอย่างดี และเมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว มีค่าน้อย แสดงว่า ครูใหญ่แต่ละคนมีความเห็นในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน

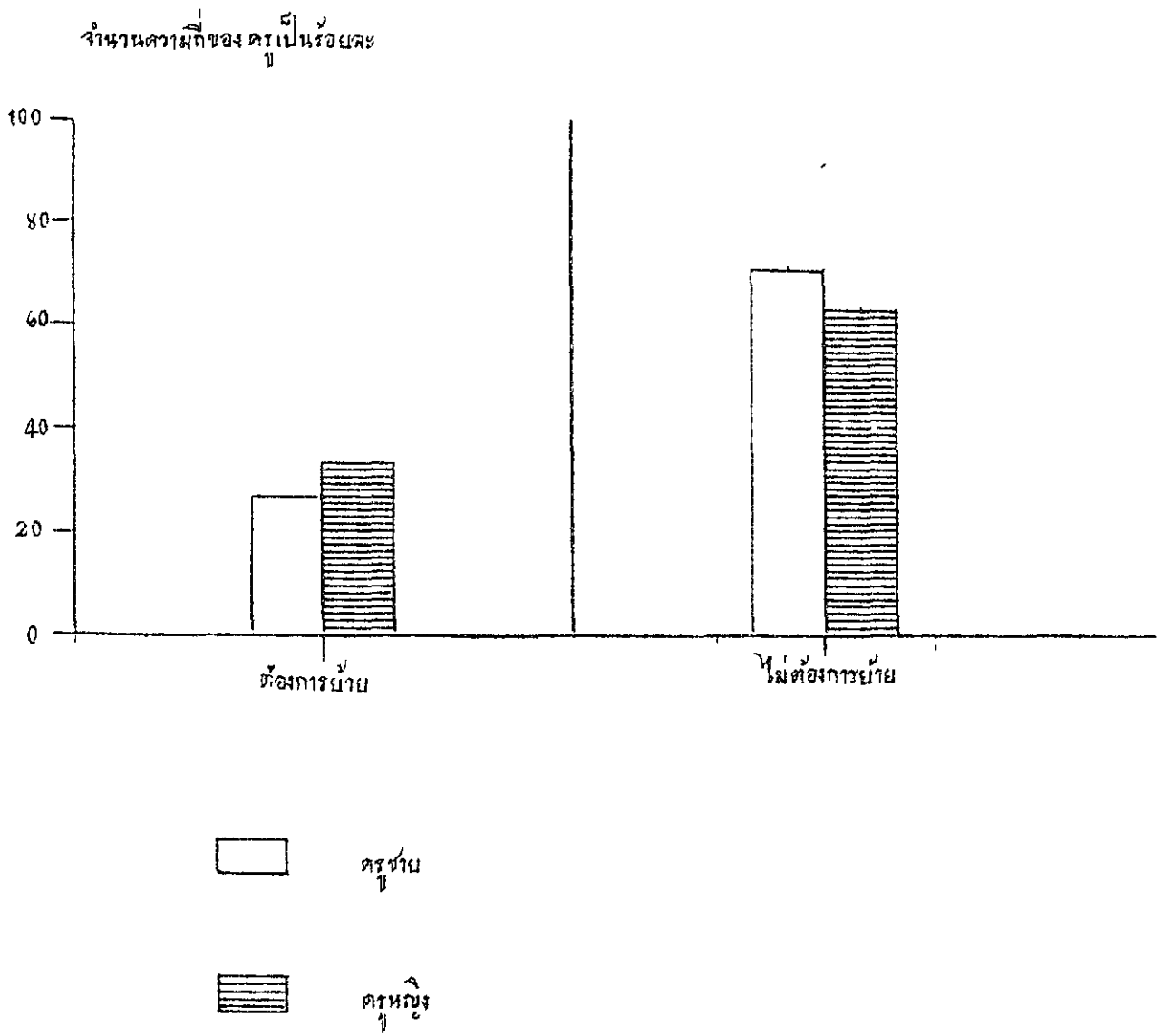
ส่วนเรื่องเจตคติ ครูใหญ่มีความเห็นว่า ครูมีเจตคติที่ดีมากต่ออาชีพครู เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว มีค่าน้อย แสดงว่า ครูใหญ่แต่ละคนมีความเห็นในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน

ข้อมูลจากตารางนี้ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ครูในภาคศึกษา 12 มีขวัญและกำลังใจอยู่ในขั้นดี

ตาราง 93. แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย จำแนกตามเพศ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเพศ		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ฉะเชิงเทรา	ชาย	26	36
	หญิง	40	47
ปราจีนบุรี	ชาย	20	30
	หญิง	35	23
ชลบุรี	ชาย	18	72
	หญิง	33	80
จันทบุรี	ชาย	6	27
	หญิง	6	35
ระยอง	ชาย	4	26
	หญิง	6	22
ตราด	ชาย	1	20
	หญิง	4	14
นครนายก	ชาย	14	27
	หญิง	9	19
รวม	ชาย	89	238
	%	27.22	72.78
	หญิง	133	240
	%	35.66	64.34

ผลจากการาง 93. นี้ ชี้ให้เห็นว่า ครูชายประมาณ 27 % และครูหญิงประมาณ 36 % ต้องการย้ายจากที่ทำงานในปัจจุบัน และได้เปรียบเทียบจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย
ถึงภาพที่ 16

ที่มา จากตาราง 43

ภาพที่ 16 กราฟแท่งเปรียบเทียบครูชายและครูหญิงที่ต้องการบำนาญและไม่ต้องการบำนาญ

ตาราง 94. แสดงเหตุการณ์ย้ายของครู จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเพศ		เหตุผลในการย้าย				
		กลับภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรงกับ ผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ฉะเชิงเทรา	ชาย	15	—	2	1	8
	หญิง	17	1	6	1	15
ปราจีนบุรี	ชาย	10	—	2	—	8
	หญิง	22	—	2	—	11
ชลบุรี	ชาย	6	2	1	1	8
	หญิง	22	1	2	—	8
จันทบุรี	ชาย	1	—	1	—	4
	หญิง	3	—	—	—	3
ระยอง	ชาย	2	—	—	—	2
	หญิง	3	—	—	—	3
ตราด	ชาย	—	1	—	—	—
	หญิง	2	—	—	—	2
นครนายก	ชาย	6	—	1	—	7
	หญิง	8	—	1	—	—
รวม	ชาย	40	3	7	2	37
	%	44.94	3.37	7.86	2.25	41.57
	หญิง	77	2	11	1	42
	%	57.89	1.50	8.27	0.75	31.58

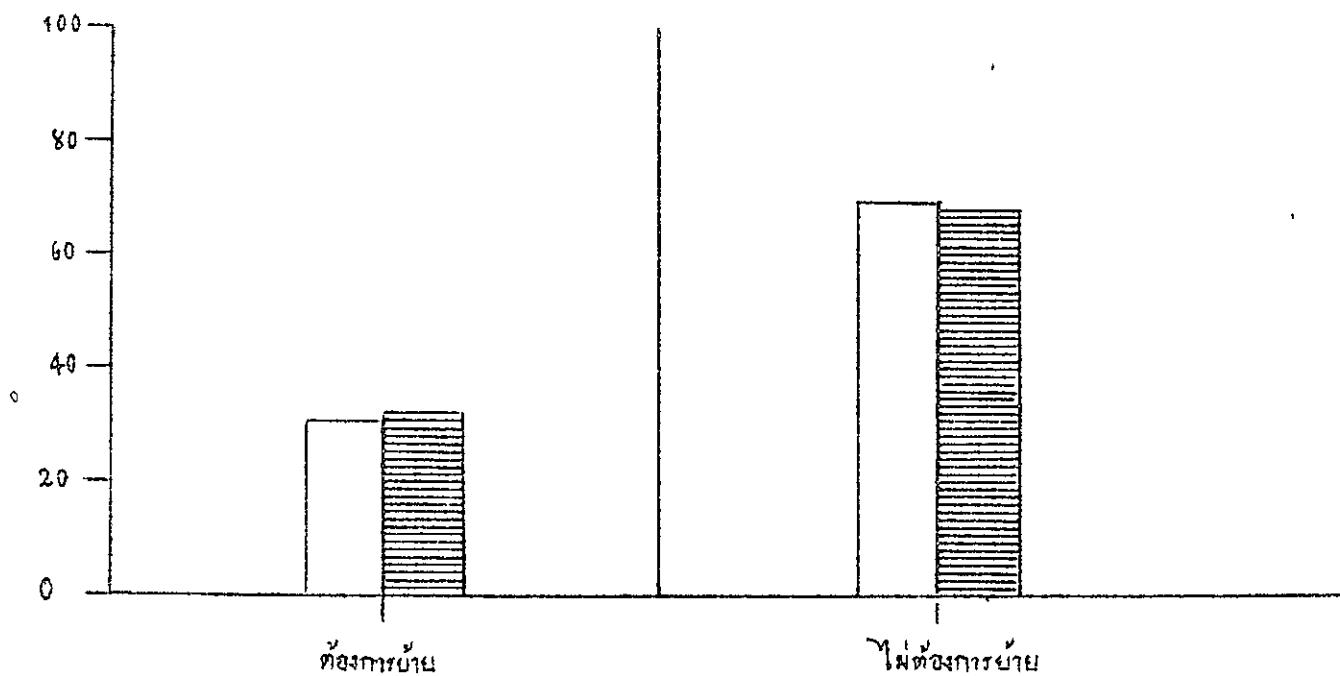
จากการาง 93 - 94. แสดงว่า ครูชายส่วนมาก (73 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้ายนั้น ส่วนมาก (45 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา ครูหญิงส่วนมาก (64 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้ายนั้น ส่วนมาก (58 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม

ตาราง 95. แสดงจำนวนกรณีที่ต้องการย้าย และไม่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ฉะเชิงเทรา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	31	35
	ปริญญาตรีขึ้นไป	35	48
ปราจีนบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	34	38
	ปริญญาตรีขึ้นไป	21	15
ชลบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	27	59
	ปริญญาตรีขึ้นไป	24	93
จันทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	43
	ปริญญาตรีขึ้นไป	4	19
ระยอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	38
	ปริญญาตรีขึ้นไป	5	10
ตราด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	24
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	10
นครนายก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	31
	ปริญญาตรีขึ้นไป	8	15
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	122	268
	%	31.28	68.72
	ปริญญาตรีขึ้นไป	100	210
	%	32.26	67.74

ผลของตารางนี้ ได้เปรียบเทียบให้เห็นดังภาพ 17.

จำนวนความถี่ของครูเป็นร้อยละ

□ ครูที่มีต่ำกว่าปริญญาตรี

▨ ครูที่มีปริญญาตรีขึ้นไป

ที่มา จากตาราง 95

ภาพที่ 17 กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีต่ำกว่าปริญญาตรีและครูที่มีปริญญาตรีขึ้นไป
ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย

ตาราง 96. แสดงเหตุผลในการย้ายของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

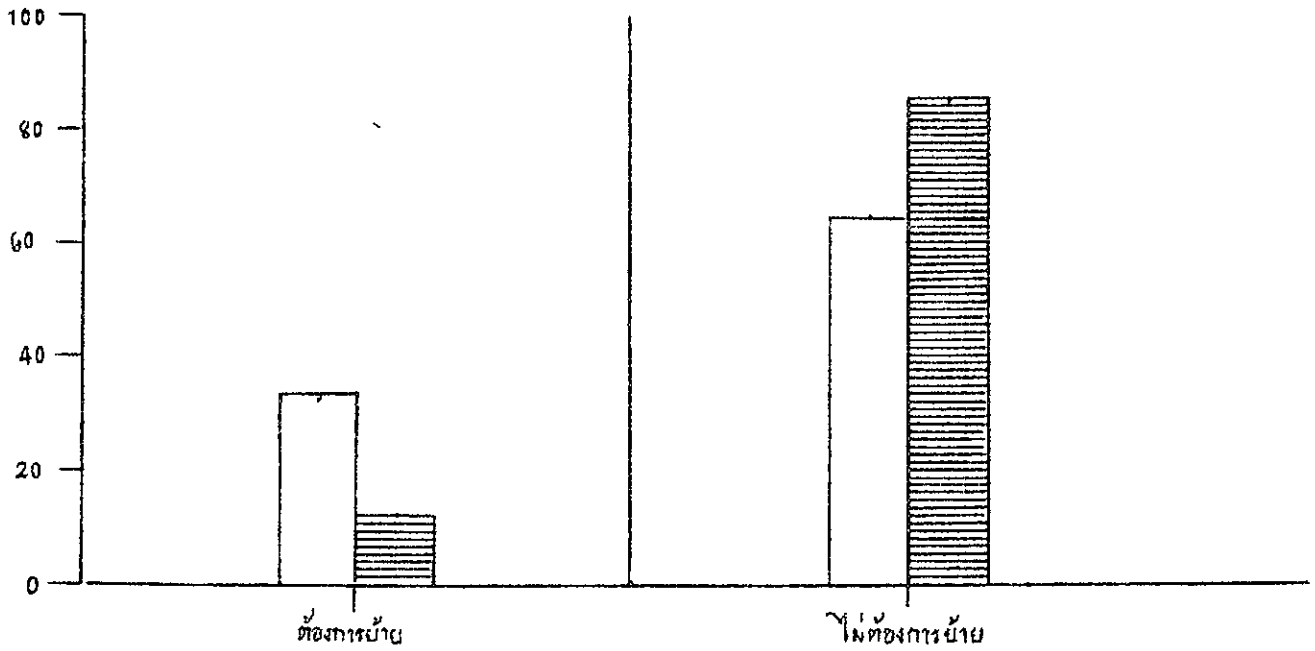
จังหวัดและวุฒิ		เหตุผลในการย้าย				
		กลับภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรงกับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ระยอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	1	5	—	7
	ปริญญาตรีขึ้นไป	15	—	3	2	15
ปราจีนบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	—	1	—	12
	ปริญญาตรีขึ้นไป	9	—	3	—	9
ชลบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	2	2	—	5
	ปริญญาตรีขึ้นไป	10	1	1	1	11
จันทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	—	1	—	5
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	1	—	—	1
ระยอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	—	—	—	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	—	—	—	3
ตราด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	—	—	—	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	—	—	1
นครนายก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	—	1	—	3
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	—	1	—	4
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	74	3	10	—	35
	%	60.66	2.46	8.20	—	28.69
	ปริญญาตรีขึ้นไป	42	3	8	3	44
	%	42.00	3.00	8.00	3.00	44.00

จากตาราง 95. – 96. แสดงว่า กฎที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนมาก (69 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (61 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา ส่วนที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนมาก (68 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (42 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา

ตาราง 97. แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้าย และไม่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุจริง เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุจริง		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 40 ปี	61	73
	41 ปีขึ้นไป	5	10
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	53	42
	41 ปีขึ้นไป	2	11
ชลบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	49	137
	41 ปีขึ้นไป	2	15
จันทบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	11	51
	41 ปีขึ้นไป	1	11
ระยอง	ไม่เกิน 40 ปี	9	40
	41 ปีขึ้นไป	1	8
ตราด	ไม่เกิน 40 ปี	4	23
	41 ปีขึ้นไป	1	11
นครนายก	ไม่เกิน 40 ปี	23	41
	41 ปีขึ้นไป	—	5
รวม	ไม่เกิน 40 ปี	210	407
	%	34.04	65.96
	41 ปีขึ้นไป	12	71
	%	14.16	85.54

จำนวนความถี่ของครูเป็นร้อยละ

□ ครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี

▨ ครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป

ที่มา จากตาราง 47

ภาพที่ 18 กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป
ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย

ตาราง 98. แสดงเหตุผลในการย้ายของครู จำแนกตามอายุจริง เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุจริง		เหตุผลในการย้าย				
		กลับภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรงกับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 40 ปี	30	1	7	2	21
	41 ปีขึ้นไป	2	—	1	—	2
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	31	—	3	—	19
	41 ปีขึ้นไป	1	—	1	—	—
ชลบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	28	3	3	1	14
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	2
จันทบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	3	—	1	—	7
	41 ปีขึ้นไป	1	—	—	—	—
ระยอง	ไม่เกิน 40 ปี	5	—	—	—	4
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	1
ตราด	ไม่เกิน 40 ปี	2	1	—	—	1
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	1
นครนายก	ไม่เกิน 40 ปี	14	—	2	—	7
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—
รวม	ไม่เกิน 40 ปี	113	5	16	3	73
	%	53.80	2.38	7.61	1.42	34.76
	41 ปีขึ้นไป	4	—	2	—	6
	%	33.33	—	16.67	—	50.00

จากตาราง 97. – 98. แสดงว่า ครูที่อายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนมาก (66 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (54 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา

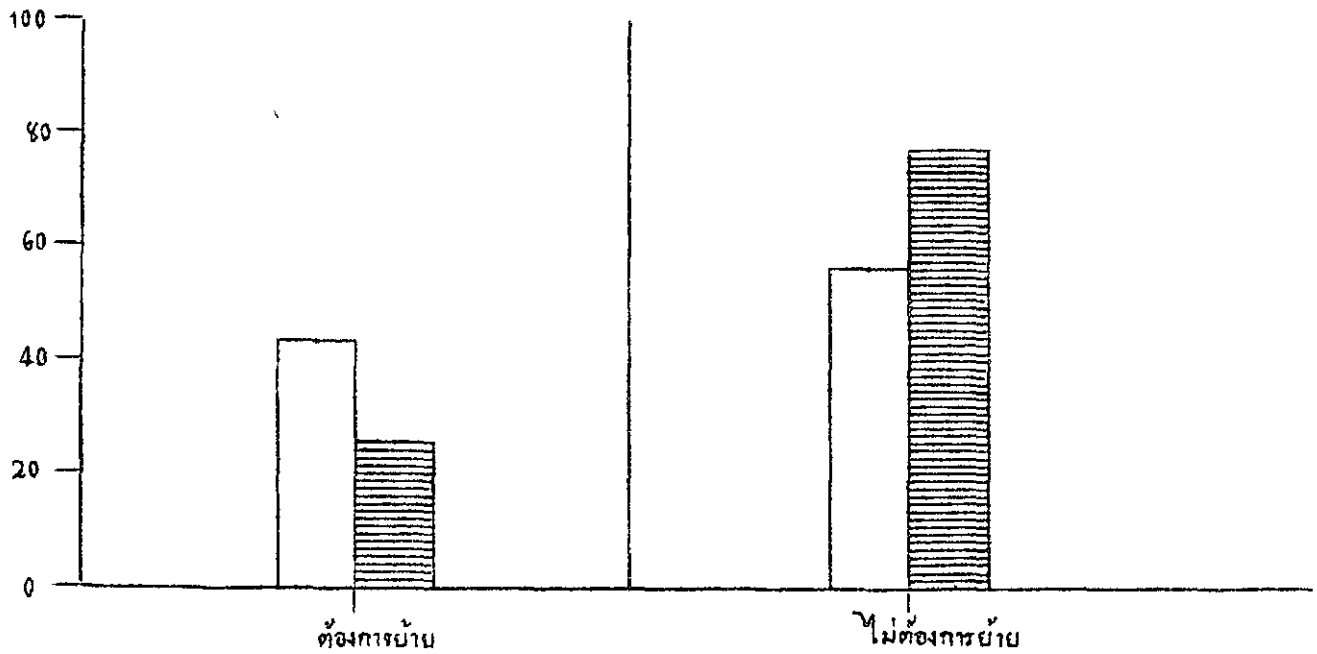
ครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนมาก (86 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนผู้ที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (50 %) มีเหตุผลอื่น ๆ (ต้องการย้ายตามสามี ต้องการศึกษาก่อ ฯลฯ) ส่วนผู้ที่ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมมีประมาณ 33 %

ตาราง 99. แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้าย และไม่ต้องการย้าย จำแนกตาม
อายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 5 ปี	37	34
	6 ปีขึ้นไป	29	49
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	29	14
	6 ปีขึ้นไป	26	39
ชลบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	23	36
	6 ปีขึ้นไป	28	116
จันทบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	2	18
	6 ปีขึ้นไป	10	44
ระยอง	ไม่เกิน 5 ปี	5	11
	6 ปีขึ้นไป	5	37
ตราด	ไม่เกิน 5 ปี	4	10
	6 ปีขึ้นไป	1	24
นครนายก	ไม่เกิน 5 ปี	11	17
	6 ปีขึ้นไป	12	29
รวม	ไม่เกิน 5 ปี	111	140
	%	44.22	55.77
	6 ปีขึ้นไป	111	338
	%	24.72	75.27

ผลจากตารางนี้ ได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงภาพที่ 19.

จำนวนความถี่ของผู้เป็นร้อยละ

□ ต้องการย้ายน้อยกว่า 5 ปี

▨ ต้องการย้าย 6 ปีขึ้นไป

ที่มา จากตาราง ๑๑

ภาพที่ ๑๔ กราฟแท่งเปรียบเทียบความต้องการย้ายน้อยกว่า 5 ปีและ 6 ปีขึ้นไป
ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย

ตาราง 100. แสดงเหตุผลในการย้ายของครู จำแนกตามอายุราชการ
เป็นรายจังหวัด

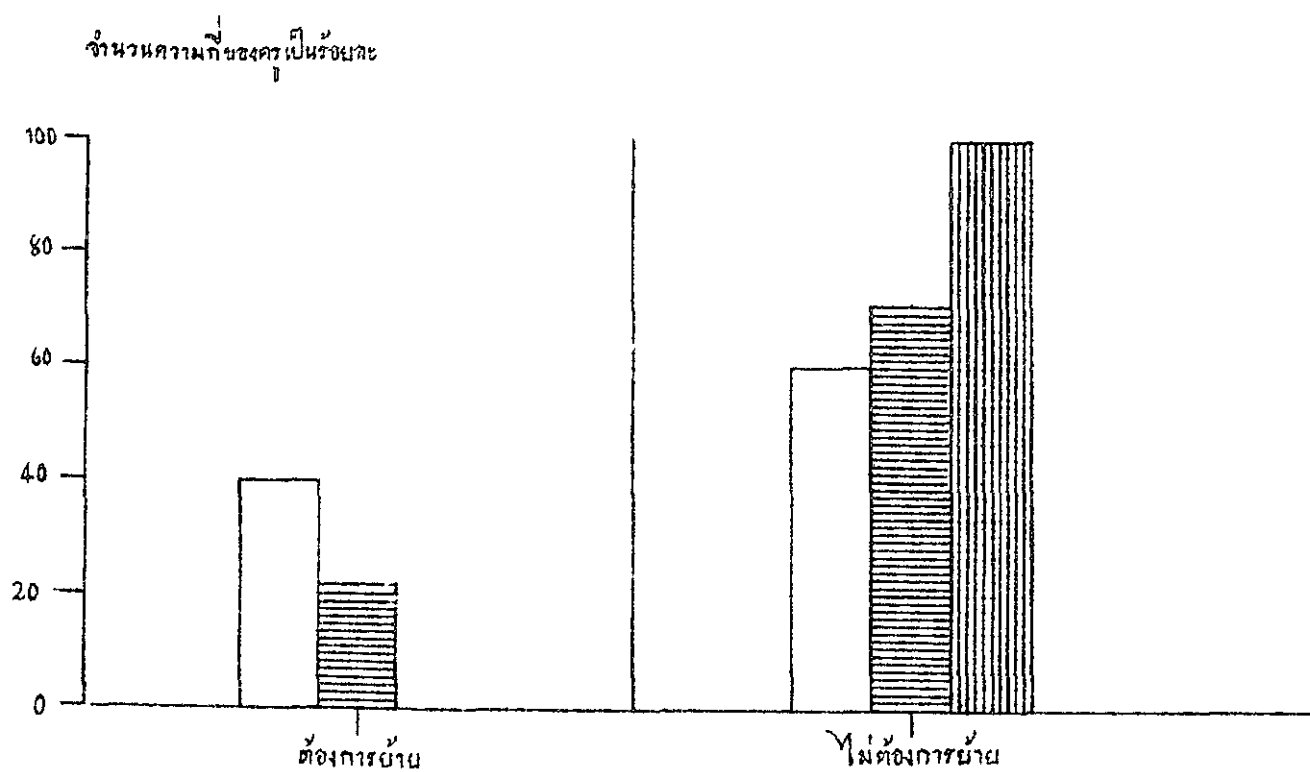
จังหวัดและอายุราชการ		เหตุผลในการย้าย				
		กลับภูมิลำเนา	ทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 5 ปี	19	—	6	2	10
	6 ปีขึ้นไป	13	1	2	—	13
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	21	—	3	—	5
	6 ปีขึ้นไป	11	—	1	—	14
ชลบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	16	1	1	—	5
	6 ปีขึ้นไป	12	2	2	1	11
จันทบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	1	—	—	—	1
	6 ปีขึ้นไป	3	1	1	—	5
ระยอง	ไม่เกิน 5 ปี	3	—	—	—	2
	6 ปีขึ้นไป	2	—	—	—	3
ตราด	ไม่เกิน 5 ปี	2	1	—	—	1
	6 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	1
นครนายก	ไม่เกิน 5 ปี	5	—	2	—	4
	6 ปีขึ้นไป	9	—	—	—	3
รวม	ไม่เกิน 5 ปี	67	2	12	2	28
	%	60.36	1.80	10.81	1.80	25.22
	6 ปีขึ้นไป	50	4	6	1	50
	%	45.04	3.60	5.40	0.90	45.04

จากตาราง 99. – 100. แสดงว่า ครัวใหม่ส่วนมาก (56 %) ไม่ต้องการย้าย
 ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (60 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา
 ครัวเก่าส่วนมาก (75 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (45 %)
 ต้องการกลับภูมิลำเนา

ตาราง 101. แสดงว่านครที่ต้องการย้าย และไม่ต้องการย้าย จำแนกตาม
เงินเคียน เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเงินเคียน		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ฉะเชิงเทรา	ไม่เกิน 1300 บาท	48	54
	1400 - 2750 บาท	18	27
	2900 บาทขึ้นไป	—	2
ปราจีนบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	43	30
	1400 - 2750 บาท	12	23
	2900 บาทขึ้นไป	—	—
ชลบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	40	68
	1400 - 2750 บาท	11	83
	2900 บาทขึ้นไป	—	1
จันทบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	6	32
	1400 - 2750 บาท	6	29
	2900 บาทขึ้นไป	—	1
ระยอง	ไม่เกิน 1300 บาท	5	20
	1400 - 2750 บาท	5	28
	2900 บาทขึ้นไป	—	—
ตราด	ไม่เกิน 1300 บาท	3	14
	1400 - 2750 บาท	2	20
	2900 บาทขึ้นไป	—	—
นครนายก	ไม่เกิน 1300 บาท	16	28
	1400 - 2750 บาท	7	18
	2900 บาทขึ้นไป	—	—
รวม	ไม่เกิน 1300 บาท	161	246
	%	39.55	60.44
	1400 - 2750 บาท	61	228
	%	21.10	78.89
	2900 บาทขึ้นไป	—	4
	%	—	100.00

ผลจากการงานนี้ ได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงภาพที่ 20.

ครัวเรือนเตี้ย

ครัวเรือนปานกลาง

ครัวเรือนสูง

ที่มา

ตาราง 101

ภาพที่ 20

กราฟแท่งเปรียบเทียบครัวเรือนเตี้ยน้อย ครัวเรือนปานกลางและครัวเรือนสูง
ที่ต้องการบ้านและไม่ต้องการบ้าน

ตาราง 102. แสดงเหตุผลการขายของกู จำแนกตามเงินเคื่อน เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเงินเคื่อน		เหตุผลในการขาย				
		กับภูมิลาเนา	ทัศนะไม่ตรง กับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ะเชิงเทรา	ไม่เกิน 1300 บาท	26	1	7	2	12
	1400 - 2750 บาท	6	-	1	-	11
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
าจิบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	28	-	4	-	11
	1400 - 2750 บาท	4	-	-	-	8
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
บุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	23	3	3	-	11
	1400 - 2750 บาท	5	-	-	1	5
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
เทพบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	2	1	-	-	3
	1400 - 2750 บาท	2	-	1	-	3
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
ของ	ไม่เกิน 1300 บาท	3	-	-	-	2
	1400 - 2750 บาท	2	-	-	-	3
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
วก	ไม่เกิน 1300 บาท	2	-	-	-	1
	1400 - 2750 บาท	-	1	-	-	1
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
รนาบก	ไม่เกิน 1300 บาท	10	-	2	-	4
	1400 - 2750 บาท	4	-	-	-	3
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
ม	ไม่เกิน 1300 บาท	94	5	16	2	44
	%	58.38	3.10	9.93	1.24	27.32
	1400 - 2750 บาท	23	1	2	1	34
	%	37.70	1.63	3.22	1.63	55.73
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
	%	-	-	-	-	-

จากตาราง 101. - 102. แสดงว่า ครูที่มีเงินเกือนน้อย ส่วนมาก (60 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (58 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา ครูที่มีเงินเกือนปานกลาง ส่วนมาก (79 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (38 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา และมีเหตุผลอื่น ๆ เช่น ย้ายตามสามี หรือศึกษาต่อ เป็นต้น

ครูที่มีเงินเกือนสูงทั้งหมด ไม่ต้องการย้ายจากที่ทำงานเดิมเลย จึงพอสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้ายนั้น ส่วนใหญ่ต้องการกลับภูมิลำเนา ครูที่มีเงินเกือนน้อยต้องการย้ายมากกว่าครูที่มีเงินเกือนปานกลาง และเงินเกือนสูง ครูที่มีเงินเกือนปานกลาง ต้องการย้ายมากกว่าครูที่มีเงินเกือนสูง

ตาราง 103. แสดงการแจกแจงครูใหญ่ที่ต้องการย้าย ไม่ต้องการย้าย
และต้องการเป็นครูน้อย จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุจริง อายุราชการในตำแหน่ง
ครูใหญ่ และเงินเดือน

ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่จำแนก ตามลักษณะต่าง ๆ		ต้องการย้าย		ไม่ต้องการย้าย		เฉย ๆ		อยากเป็นครูน้อย	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
เพศ	ชาย	6	17.14	21	60.00	7	20.00	1	2.85
	หญิง	—	—	2	23.57	4	54.14	1	11.28
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	10.52	12	63.15	3	15.78	2	10.52
	ปริญญาตรีขึ้นไป	4	17.39	11	47.82	8	34.78	—	—
อายุจริง	ไม่เกิน 40 ปี	5	31.25	9	56.25	2	12.50	—	—
	41 ปีขึ้นไป	1	3.84	14	53.84	9	34.61	2	7.69
อายุราชการ	ไม่เกิน 5 ปี	4	22.22	9	50.00	4	22.22	1	5.55
ในตำแหน่ง	6 ปีขึ้นไป	2	8.33	14	50.33	7	29.16	1	4.16
ครูใหญ่									
เงินเดือน	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	—	—	—	—	—
	1400-2750 บาท	6	21.43	15	53.57	6	21.43	1	3.57
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	8	57.14	5	35.71	1	7.14

จากการวาง 103. - 104. แสดงว่า ครูใหญ่ขายส่วนมาก (60 %) ไม่ต้องการย้าย มีครูใหญ่ส่วนหนึ่ง (26 %) ไม่รู้สึกยินดียินร้ายกับการย้ายหรือไม่ย้าย และมีครูใหญ่ชายที่ต้องการเป็นครูน้อยอยู่ 1 คน ครูใหญ่ชายที่ต้องการย้ายส่วนมาก (33 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา ครูใหญ่หญิงส่วนมาก (54 %) รู้สึกเฉย ๆ ต่อการย้ายหรือไม่ย้าย มีครูใหญ่หญิงที่ต้องการเป็นครูน้อยอยู่ 1 คน ไม่มีครูใหญ่หญิงคนใดต้องการย้ายเลย

ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนมาก (63 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย เพราะรู้สึกไม่ปลอดภัยและสาเหตุอื่น ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีต้องการเป็นครูน้อย 2 คน

ครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปส่วนมาก (48 %) ไม่ต้องการย้าย รองลงมา (35 %) รู้สึกเฉย ๆ ต่อการย้ายหรือไม่ย้าย ส่วนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (50 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา

ครูใหญ่ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปีส่วนมาก (56 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนใหญ่ (40 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา

ครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปส่วนมาก (54 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย เพราะมีสาเหตุอื่น มีครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ต้องการเป็นครูน้อย 2 คน

ครูใหญ่ที่มีอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ไม่เกิน 5 ปีส่วนใหญ่ (50 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้ายเพราะต้องการกลับภูมิลำเนา ทักษะไม่ตรงกับผู้บริหาร สวัสดิการไม่ดี และรู้สึกไม่ปลอดภัย มีครูใหญ่ที่ต้องการเป็นครูน้อย 1 คน

ครูใหญ่ที่มีอายุราชการในตำแหน่งครูใหญ่ 6 ปีขึ้นไปส่วนมาก (58 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้ายส่วนมาก (50 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา ครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่มาเกิน 6 ปี ต้องการเป็นครูน้อย 1 คน

ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนระดับปานกลางส่วนมาก (54 %) ไม่ต้องการย้าย ส่วนที่ต้องการย้าย ส่วนมาก (33 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนระดับปานกลางต้องการเป็นครูน้อย 1 คน

ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูงไม่มีผู้ใดต้องการย้ายเลย มีบางส่วน (36 %) รู้สึกเฉย ๆ ต่อการย้ายหรือไม่ย้าย และมีครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูงต้องการเป็นครูน้อย 1 คน

จึงสรุปได้ว่า กฎใหญ่ส่วนมากไม่ต้องการย้าย รองลงมาผู้เสียเฉย ๆ ต่อการย้ายหรือไม่ย้าย ส่วนผู้ต้องการย้ายนั้น ส่วนมากต้องการกลับภูมิลำเนา ผู้ที่ต้องการจะย้ายย้ายสาเหตุอื่น ๆ เช่น ตักกะไม่ตรงกับผู้บริหาร ศักยภาพไม่ดี รู้สึกไม่ปลอดภัย งานหนักนั้นมีเป็นจำนวนน้อย ทำให้เห็นได้ว่า การบรรจุกฎใหญ่นั้นหากกรมกองเจ้าสังกัดมีได้คำนึงถึงภูมิลำเนาของผู้ทำงานแล้ว จะทำให้การโยกย้ายของกฎใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

สรุปผลการศึกษาค้นคว้าและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาสถานภาพอาคารสถานที่ และกำลังคนในแง่การใช้ตามหัวข้อต่อไปนี้

อาคารสถานที่

1. ที่ตั้งของโรงเรียน
2. จำนวน ลักษณะ สภาพ อายุ และสุขลักษณะของอาคารและห้อง
3. การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่ และความต้องการอาคารเพิ่ม

กำลังคน

1. จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
2. การใช้ และปัญหาการใช้กำลังคน
3. สวัสดิการและขวัญของครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ ครูใหญ่ 42 คน และครู 700 คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมวิสามัญศึกษา ในภาคศึกษา 12 ได้แก่จังหวัด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ตราก และนกรนายก

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามครูใหญ่ 50 ข้อ และครู 46 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ค่าทางสถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าความแปรปรวน และการร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ที่ตั้งของโรงเรียน

1.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนชนบท ห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรม การคมนาคมสะดวก ที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นบริเวณน้ำท่วมถึง

1.2 โรงเรียนส่วนใหญ่มีสนามกีฬา แต่ใช้ได้เพียงบางฤดู บริเวณโรงเรียนยังขาดร่มไม้และที่พักผ่อนอย่างพอเพียง ในเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ ส่วนมากได้จากแหล่งน้ำที่ถูกต้องหลักอนามัย เช่น น้ำประปา น้ำบาดาล และน้ำฝน

1.3 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 ส่วนใหญ่มีบริเวณกับแคบ กล่าวคือ มีที่ดินของโรงเรียนน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (โรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีเนื้อที่อย่างน้อย 25 ไร่)

2. อาคารต่าง ๆ ของโรงเรียนในภาคศึกษา 12

2.1 อาคารเรียน อาคารประกอบ ซึ่งได้แก่ อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ กหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารรวมกับหอประชุมส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ อาคารเรียนส่วนใหญ่มีอายุเกิน 10 ปี แต่ยังอยู่ในสภาพดี ส่วนอาคารประกอบอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 5 ปี

2.2 ส้วม ส่วนมากเป็นส่วนขี้นอกอาคารเรียน มีสุขลักษณะอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง ในภาคนี้ยังขาดที่ปัสสาวะอยู่เป็นจำนวนมาก

3. การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคารในภาคศึกษา 12

การใช้อาคารและที่เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 นี้ อยู่ในเกณฑ์สูงกล่าวคือ ใ้ใช้ถึง 120 % ห้องเรียนส่วนใหญ่สามารถดัดแปลงใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ และใ้ใช้ประโยชน์ถึงวันละ 5 – 6 ชั่วโมง ห้องเฉพาะวิชาส่วนใหญ่ใ้วันละ 3 – 6 ชั่วโมง อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ ทัศนกรรมศิลป์ โรงอาหารและหอประชุมรวมกัน ใ้วันละ 3 – 6 ชั่วโมง ส่วนโรงอาหาร หอประชุม และห้องสมุดใ้วันละ 3 – 6 ชั่วโมง อาคารประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวใ้ประโยชน์ใ้เกินกว่าหน้าที่ของอาคารเหล่านั้นโดยตรง เช่น ใ้เรียน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

4. ปัญหาการดูแลและรักษาอาคารสถานที่ ปัญหาสำคัญของโรงเรียนในภาคนี้คือ โรงเรียนไม่มีรั้ว ปัญหารองลงไปคือ มีจำนวนการโรงไม่เพียงพอสำหรับดูแลรักษาอาคารสถานที่

4.1 ความต้องการในก้านอาคารที่มากที่สุดของภาคศึกษา 12 คือ อาคารเรียนรองลงไปได้แก่บ้านพักครูและบ้านพักภารโรง

5 กำลังครู

5.1 ในภาคศึกษา 12 จำนวนครูหญิงมีมากกว่าครูชายเล็กน้อย ครูส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูอายุน้อยมีมากกว่าครูอายุมาก ครูเก่ามีมากกว่าครูใหม่ ครูส่วนใหญ่มีเงินเดือนน้อย (ตั้งแต่ 1,300 บาทลงมา)

5.2 ครูใหญ่ในภาคศึกษานี้เกือบทั้งหมดเป็นชาย ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ครูใหญ่ส่วนมากดำรงตำแหน่งครูใหญ่มากกว่า 6 ปีขึ้นไป ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนระหว่าง 1,400 – 2,750 บาทมีมากที่สุด

5.3 ครูในภาคศึกษานี้ส่วนมากสนใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอ และเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่มาแล้ว

6. การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู

6.1 อัตราเฉลี่ยนักเรียนต่อครู 1 คนในโรงเรียนมัธยมของภาคศึกษา 12 เท่ากับ 22 ต่อ 1

6.2 ครูหญิงและชายในภาคศึกษา 12 มีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไป ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมีชั่วโมงสอนมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเล็กน้อย

ในแง่อายุพบว่า ครูอายุน้อยมีชั่วโมงสอนมากกว่าครูอายุมาก ส่วนครูเก่าและครูใหม่มีจำนวนชั่วโมงสอนไม่แตกต่างกัน ในแง่ของเงินเดือนพบว่า ครูที่มีเงินเดือนน้อย มีจำนวนชั่วโมงสอนมากกว่าครูที่มีเงินเดือนมาก

6.3 ครูส่วนใหญ่ในภาคศึกษานี้ไม่มีชั่วโมงสอนซ่อมเสริม

6.4 ครูใหญ่ในภาคศึกษา 12 ส่วนมากมีชั่วโมงสอนไม่เกิน 15 ชั่วโมง

ใน 1 สัปดาห์

6.5 ครูส่วนใหญ่ในภาคศึกษานี้สอนักเรียนโดยเฉลี่ยห้องละ 31 – 50 คน

6.6 งานที่นอกเหนือการสอนที่ครูใช้เวลาทำมากได้แก่ งานห้องสมุด งานก้น
แนะแนว งานธุรการ งานบริการนักเรียน งานที่ครูใช้เวลาทำน้อยได้แก่ งานประจำชั้น
งานค่านักเรียน งานปกครอง

6.7 ปัญหาสำคัญของครูใหญ่ในการจัดครูเข้าสอนคือ ครูไม่พอ โรงเรียน
ส่วนใหญ่ต้องการครูเพิ่ม ในปีการศึกษา 2513 อีกโรงเรียนละ 3 – 5 คน สาขาวิชาที่ยังขาดครูอยู่
เป็นอันมากได้แก่ ทัศนศึกษา การแนะแนว บรรณารักษ์ ภาษาอังกฤษ และพลานามัย
ตามลำดับ

6.8 งานสอน และงานพิเศษอื่น ๆ ที่ครูได้รับมอบหมาย ส่วนมากตรงกับ
ความรู้ความสามารถของครู

6.9 เกี่ยวกับการลาของครูใหญ่ในภาคศึกษา 12 ในภาคต้นของปีการศึกษา
2513 นั้น ปรากฏว่าครูชายและครูหญิงมีจำนวนวันลาพอ ๆ กัน ครูที่มีวุฒิสองและครูที่มีวุฒิต่ำ
มีจำนวนวันลาเท่า ๆ กัน ครูที่มีอายุมากมีจำนวนวันลามากกว่าครูที่มีอายุน้อย เช่นเดียวกับครู
ที่มีอายุราชการมากมีวันลามากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย ครูที่มีเงินเดือนสูงมีวันลำน้อยกว่า
ครูเงินเดือนต่ำและปานกลาง ครูเงินเดือนปานกลางมีจำนวนวันลามากกว่าครูเงินเดือนต่ำ

6.10 เกี่ยวกับการลาของครูใหญ่ในภาคศึกษา 12 ในภาคต้นของปีการศึกษา
2513 ครูใหญ่หญิงมีจำนวนวันลามากกว่าครูใหญ่ชาย ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวน
วันลามากกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูใหญ่ที่มีอายุมากมีวันลามากกว่าครูใหญ่ที่มีอายุน้อย
ส่วนครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี มีจำนวนวันลาพอ ๆ กับครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่ง

ครูใหญ่มา 6 ปีขึ้นไป และครูใหญ่ที่มีเงินเดือนปานกลาง มีจำนวนวันลามากกว่าครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูง

6.11 การปล่อยให้ชั้นว่างโดยไม่มีครูสอนในภาคศึกษานี้น้อย

6.12 การทำงานของครูในภาคศึกษา 12 นี้ ส่วนใหญ่มีการประชุมปรึกษางานอย่างน้อย เดือนละครั้ง

6.13 ครูและครูใหญ่ในภาคศึกษา 12 ส่วนมากต่างก็มีความพอใจในมาตรฐานการเรียน ของนักเรียนในโรงเรียนของตน

6.14 การใช้เวลาว่างของครูในภาคนี้ ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างตรวจงานนักเรียน อ่านหนังสือ และเตรียมการสอน ตามลำดับ

7. สวัสดิการและขวัญของครู

7.1 ในด้านสวัสดิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่อยู่อาศัยนั้น ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่บ้านพักครู และส่วนใหญ่มีความจำเป็นจะต้องอยู่บ้านพักครู สำหรับผู้ที่อยู่บ้านพักครูอยู่แล้ว เกือบทั้งหมดมีความสะดวกและสุขสบายดี ในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มนั้น ครูในภาคศึกษานี้ได้รับความสะดวกเป็นอย่างดี ในเรื่องอุปกรณ์การสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดไว้ให้ครูอย่างพอเพียง

7.2 การส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูในภาคศึกษา 12 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคและความยุติธรรม การยกย่องได้เกียรติและส่งเสริมกำลังใจ การได้รับฟังความคิดเห็น การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การส่งเสริมในด้านการศึกษา ความสะดวกสบายจากที่ทำงาน เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ครูในภาคศึกษานี้ ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในระดับปานกลาง

7.3 เกี่ยวกับความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ ปรากฏว่าครูในภาคศึกษา 12 ส่วนใหญ่มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจอยู่ในระดับสูง ตัวแปรในเรื่องเพศ วุฒิ อายุ วริง อาวุธราชการ และเงินเดือน ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องนี้

7.4 ความร่วมมือกันทำงานและเจตนาที่ดีต่ออาชีพครูในทัศนะของครูใหญ่ ส่วนมากเห็นว่า ครูในโรงเรียนของตนต่างร่วมมือกันทำงานเป็นอันดี และมีเจตนาที่ดีต่ออาชีพครู

7.5 เกี่ยวกับเรื่องการย้าย ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นตัวแปร เพศ วุฒิ อายุจริง อายุราชการ และเงินเดือนต่างไม่ต้องการจะย้ายจากที่ทำงานเดิม ส่วนครูที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา ยกเว้นครูสูงอายุต้องการย้ายด้วยเหตุผลอื่น ๆ เช่น ย้ายตามสามี ย้ายเพื่อไปดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น

สำหรับแนวโน้มในการย้าย กล่าวโดยละเอียดแล้ว พบว่าในภาคศึกษา 12 นี้ ครูหญิงมีแนวโน้มที่จะย้ายมากกว่าครูชาย ส่วนครูทางวุฒิกันมีโอกาสที่จะย้ายเท่า ๆ กัน ครูอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะย้ายมากกว่าครูอายุมาก ครูใหม่มีโอกาสที่จะย้ายมากกว่าครูเก่า ครูเงินเดือนน้อยมีแนวโน้มที่จะย้ายมากกว่าครูเงินเดือนมาก

สำหรับครูใหญ่ก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือครูใหญ่ส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้าย รองลงไปเป็นครูใหญ่ที่รู้สึกเฉย ๆ ต่อการย้ายหรือไม่ย้าย ส่วนครูใหญ่ที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ต้องการกลับภูมิลำเนา ในภาคศึกษานี้มีครูใหญ่ที่ต้องการเป็นครูน้อย 2 คน

สำหรับแนวโน้มในการย้ายนั้น ปรากฏว่า ครูใหญ่ชายมีแนวโน้มที่จะย้ายมากกว่าครูใหญ่หญิง ครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมีโอกาสที่จะย้ายมากกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูใหญ่ที่มีอายุน้อยมีโอกาสที่จะย้ายมากกว่าครูใหญ่ที่มีอายุมาก ครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี มีแนวโน้มที่จะย้ายมากกว่าครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่มาตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนน้อยปีแนวโน้มที่จะย้ายมากกว่าครูใหญ่ที่มีเงินเดือนมาก

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ในเรื่องที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาและความไม่สะดวกต่าง ๆ แก่โรงเรียนเป็นอย่างมาก เช่น ทำให้สนามเสียหายใช้การไม่ได้ การปลูกต้นไม้เพื่อความสวยงามและเป็นร่มก่อยนยอมทำได้ยาก โรงเรียนอาจจะแก้ไขปัญหาน้ำท่วมบริเวณได้ โดยการถมที่ดินให้สูงขึ้น การแก้ปัญหาก็กล่าวคือต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่อาจจะแก้ปัญหานี้ได้ ทั้งนี้เพราะพื้นที่โดยทั่วไปของภาคศึกษานี้เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่า

ถ้าเป็นไปได้ โรงเรียนที่บริเวณน้ำท่วมอาจจะยกสูงกิจกรรมการเรียนการเล่น ให้เข้ากับสภาพภูมิศาสตร์ของโรงเรียน โรงเรียนอาจจะจัดกีฬา เช่น การแข่งเรือ ทดแทนกีฬาที่ต้องใช้สนาม เป็นต้น

2. อาคารต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 โดยเฉพาะอาคารเรียนส่วนใหญ่เป็นไม้ มีอายุเกิน 10 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ในภาคศึกษานี้ได้ก่อสร้างมานาน อย่างไรก็ตาม วาการเรียนส่วนใหญ่ยังอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ก็มีส่วนน้อย ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เป็นต้นว่า ซ่อมแซมเรือก่อสร้างขึ้นมาทดแทนใหม่ อาคารประกอบต่าง ๆ เช่น อาคารดุสิตาธรรมศิลป์ กหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารรวมกับหอประชุมในอาคารเดียวกัน ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้อายุการก่อสร้างไม่เกิน 5 ปี ผู้เขียนเข้าใจว่าอาคารประกอบเหล่านี้เพิ่งจะก่อสร้างขึ้นมา เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา หรืออาจจะเป็นเพราะว่า ต้องมาก่อสร้างขึ้นภายหลังเพราะขาดงบประมาณ อย่างไรก็ตามอาคารเหล่านี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อไปอีกนาน

ปัญหาเรื่องส้วมและที่ปัสสาวะ นับว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ในภาคศึกษา 12 นี้ ปรากฏว่าโรงเรียนต่าง ๆ ยังขาดส้วม และที่ปัสสาวะอยู่เป็นอันมาก และเท่าที่มีอยู่แล้วนั้น มีสุขลักษณะอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีนัก ผู้เขียนเข้าใจว่า อาจจะเป็นเพราะจำนวนส้วมและที่ปัสสาวะนั้นน้อยเกินไปไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ จึงทำให้ส้วมและที่ปัสสาวะมีสุขลักษณะไม่ดี เรื่องนี้ควรจะเป็นเรื่องที่ฝ่ายบริหาร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการเอาใจใส่เป็นพิเศษ ผู้เขียนเห็นว่า ในการก่อสร้างโรงเรียนขึ้นมาใหม่ ควรจะได้กำหนดให้มีส้วมและที่ปัสสาวะมาพร้อมกับแผนผังของอาคารเรียนด้วย

การใช้อาคารและที่เรียนของโรงเรียนในภาคศึกษา 12 ปรากฏว่าได้เฉลี่ยถึง 120 % แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่พยายามรับนักเรียนเพิ่มขึ้นกว่าเกณฑ์ปกติที่กำหนดไว้ (ห้องเรียนหนึ่ง ๆ ควรรับนักเรียนไม่เกิน 35 คน) ทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายเพิ่มปริมาณนักเรียนระดับมัศึกษานั้นเอง

โรงอาหารและหอประชุมได้ใช้ประโยชน์หลายอย่าง ดังนั้นในการสร้างหอประชุมหรือโรงอาหาร ควรจะได้สร้างเป็นแบบอาคารรวมระหว่างโรงอาหารและหอประชุม ซึ่งจะทำให้

ได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และนับว่าเป็นการใช้งบประมาณอย่างประหยัดอีกด้วย อาคารอื่น ๆ ก็ควรกำหนดแบบให้มีการยืดหยุ่นได้ กล่าวคือสามารถดัดแปลงจัดสถานที่ให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น มีฝาห้องที่เคลื่อนย้ายได้ เป็นต้น

เกี่ยวกับเรื่องการจัดสรรอาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 12 ปีหากก็คือโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มั่ว ทำให้โรงเรียนขาดความสวยงาม ขาดความเป็นระเบียบ และทำให้ทรัพยากรที่มีค่าของโรงเรียนถูกโจรกรรมสูญหายเนื่อง ๆ ปัญหานี้จึงนับว่าสำคัญควรที่จะได้แก้ไขเสีย โดยปกติในการก่อสร้างโรงเรียน มักจะคำนึงถึงแต่เรื่องอาคารเรียนเป็นสำคัญ จึงไม่จัดงบประมาณสำหรับสร้างรั้วไว้ ผู้เขียนเห็นว่า ผู้บริหารในระดับสูงควรจัดงบประมาณสำหรับสร้างรั้วให้แก่โรงเรียนมาพร้อมกับการก่อสร้างอาคารเรียน หากขาดงบประมาณจากงบกอง ฝ่ายบริหารโรงเรียนก็อาจจัดสร้างได้โดยใช้เงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน หรืออาจจะปลูกต้นไม้บางชนิดเป็นรั้วก็ได้

จากการประเมินความต้องการด้านอาคารของโรงเรียน ปรากฏว่า ความต้องการอันดับแรกของโรงเรียนส่วนใหญ่คือ อาคารเรียน แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษานี้ ใ้รับนักเรียนไว้มากจนอาคารเรียนที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ห้องเรียนแต่ละห้องจุนักเรียนไว้มากเกินไป ทำให้น่า เป็นห่วงในด้านการคุณภาพของการศึกษา

3. การที่ครูส่วนใหญ่ในภาคศึกษานี้มีวุฒิกว่าปริญญาตรี เป็นสิ่งที่ควรแก้ไข เพราะนักเรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษา กำลังเป็นที่ต้องการอย่างสูงของประเทศ หากได้เพียงปริมาณของพลเมืองระดับนี้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจและสังคม ก็ไม่อาจพัฒนาก้าวหน้าไปได้ จึงจำเป็นที่จะต้องเพิ่มครูในระดับปริญญาตรีให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งจะช่วยให้คุณภาพของพลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาดีขึ้น

ด้วยเหตุนี้กรมกองเจ้าสังกัดจึงควรสนับสนุนได้ครูให้มีโอกาสลาพักศึกษาคือให้มากขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มคุณภาพแก่นักเรียนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า เป็นวิธีที่ดีที่สุดในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากการที่ครูมีวุฒิสูงขึ้นทำให้ครูมีเงินเดือนสูงขึ้น และมีเกียรติวุฒิสูงขึ้น

เกี่ยวกับเรื่องการอบรมครูนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์ในการทำงาน จึงสมควรที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการอบรมครูให้มากขึ้น

4. กำลังครูในภาคศึกษา 12 จากการสำรวจพบว่า ครูในสาขาวิชาต่าง ๆ ยังไม่พอเพียง ขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าบางแห่งมีครูในบางสาขาวิชาเกินความต้องการ ซึ่งเป็นการสูญเปล่าทางด้านกำลังครูทางหนึ่ง ผู้เขียนเห็นว่า ในการบรรจุครูเข้าทำงาน ควรจะได้บรรจุตามวิชาเอกหรือวิชาที่มีความถนัดตามความต้องการของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ได้ครูตรงตามสาขาวิชา และใช้กำลังครูได้โดยไม่มีการสูญเปล่า อีกประการหนึ่งถ้าหากได้มีการจัดกำลังครูภายในจังหวัด อำเภอ หรือกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกัน ให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ก็จะเป็นการลดปัญหาครูขาดครูเกินลงไปได้ กล่าวคือจัดครูที่เกินความต้องการในสาขาวิชาหนึ่ง ๆ ของโรงเรียนหนึ่งไปช่วยโรงเรียนใกล้เคียงที่ขาดครูในสาขาวิชานั้น ๆ แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความสะดวกในการบริหารและความสะดวกในการเดินทางของครู ตลอดจนความสมัครใจของครูเองด้วย

5. เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัยของครูซึ่งนับเป็นสวัสดิการอันจำเป็นอย่างหนึ่งนั้น ปรากฏว่าบ้านพักครูมีไม่เพียงพอกับจำนวนครู ครูส่วนใหญ่ที่ไม่ได้อยู่อาศัยบ้านพักครูมีความจำเป็นที่จะต้องอยู่บ้านพักครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูเหล่านี้ ไม่มีสิทธิ์ที่จะเบิกค่าเช่าบ้าน การขาดที่อยู่อาศัยนับว่าเป็นความเดือดร้อน ซึ่งทางฝ่ายบริหารควรจะหาทางแก้ไขเสียโดยเร็ว ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรจะได้สิทธิ์เบิกค่าเช่าบ้านแก่ครูในกรณีที่โรงเรียนไม่มีบ้านพักครูไว้ให้เท่าที่เป็นอยู่ทางฝ่ายบริหารยึดหลักว่า ถ้าครูผู้นั้นได้รับการบรรจุ ณ ภูมิลำเนาจังหวัดเดิม ครูผู้นั้นไม่มีสิทธิ์เบิกค่าเช่าบ้าน แต่โดยแท้จริงแล้วครูที่ได้รับการบรรจุ ณ ภูมิลำเนาจังหวัดเดิมก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องเช่าบ้านเพราะส่วนใหญ่ต้องทำงานอยู่ ณ ตำบลห่างไกลจากบ้านของตนเอง ทางฝ่ายบริหารน่าจะคำนึงถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ด้วย ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูทางหนึ่ง ทางฝ่ายบริหารควรจะได้สร้างบ้านพักครูให้พอเพียงทั้งนี้ควรจะได้จัดงบประมาณสำหรับซ่อมแซมบ้านพักครูไว้ด้วย เพื่อให้สมบัติของทางราชการคงทนถาวร เป็นประโยชน์ต่อไป ในกรณีที่โรงเรียนไม่มีบ้านพักครู อาจจะเป็นเพราะว่าทางโรงเรียนไม่มีสถานที่สำหรับก่อสร้าง ก็ควรจะให้ครูในโรงเรียนนั้นมีสิทธิ์เบิกค่าเช่าบ้านได้

สำหรับครูที่อยู่บ้านพักครูส่วนใหญ่มีความสุขสบายก็ มีเป็นส่วนน้อยที่ไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร ผู้เขียนเห็นว่า อาจจะเป็นเพราะแบบโครงสร้างของบ้านไม่เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น หรือบ้านพักครูทรุดโทรมเก่าแก่ ขาดการซ่อมแซม หรืออาจจะเป็นเพราะว่ามีผู้เข้าไปอยู่อาศัยมากเกินไปจนเกินไป ทางฝ่ายบริหารน่าจะได้ศึกษาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

6. ปัญหาเรื่องการย้ายของครู ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้าย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางฝ่ายบริหารได้จัดการบรรจุครูโดยคำนึงถึงภูมิลำเนาอยู่บ้างแล้ว อย่างไรก็ตามก็ยังมีครูอีกจำนวนมากต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ทางฝ่ายบริหารจึงควรบรรจุครูโดยคำนึงถึงภูมิลำเนาเดิมให้มากขึ้น เพื่อให้การย้ายของครูน้อยลง ซึ่งจะทำให้การศึกษาของชาติได้ผลดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษา, คณะวิชา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร การมัธยมศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม 2513, 203 หน้า.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ "การมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย" ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2513, 610 หน้า.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และรอนสกี, สแตนเลย์ พี., การมัธยมศึกษาการวางแผนกำลังคน และการศึกษาในประเทศไทย บทคัดย่อเอกสารอันดับที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2509, 63 หน้า
- ชูแสง สักดิ์ "ประสิทธิภาพทางการศึกษา" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา อันดับที่ 13 สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2511, 338 หน้า.
- ประจวบ คำบุญรัตน์ "สิ่งที่โรงเรียนควรทราบ" เอกสารประชุมผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรม วิสามัญศึกษา 2513, 20 หน้า. อักผาเนา
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. หลักการศึกษ โรงพิมพ์ไทยพานิชการจำกัด 2506, 202 หน้า.
- พนัส หันนากินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2513, 272 หน้า.
- วางแผนการศึกษา, กอง กระทรวงศึกษาธิการ การวางแผนการศึกษา โรงพิมพ์บุรุษสภา 2512, 243 หน้า.
- วิจัยการศึกษา, คณะวิชา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เอกสารวิจัย ฉบับที่ 7 โรงพิมพ์การศาสนา 2506, 962 หน้า.
- วิทยา นาทอง การสำรวจปัญหาครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508, 103 หน้า.

วิโรจน์ พูลสุข และอารักษ์ การจนพิทักษ์ คู่มือสอบคัดเลือกการกรมสามัญศึกษาและกรมวิสามัญศึกษา
โรงพิมพ์เจริญสิน 2505, 267 หน้า.

วิสามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ แบบรายงานครูปีการศึกษา 2512.

วิสามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนำร่องของกรมวิสามัญศึกษา 2512, 30 หน้า.
อัครสำเนา

วิสามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ สภาพการมัธยมศึกษา 2512, 146 หน้า. อัครสำเนา

สมชัย วุฒิปรีชา "ความสูญเสียในก้นเศรษฐกิจการึกษา" ประมวลบทความการวางแผน
การศึกษา อันกับ 13 สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2511,
338 หน้า.

สมบูรณ์ พรรณภาพ และคนอื่น ๆ วิชาชุดวิชาการึกษา โรงพิมพ์ระสัมพันธ์ 2505, 396 หน้า.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน แบบรายงานครูปีการศึกษา 2512.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงานและวางแผนการศึกษา, สำนักงาน รายงานภาคสมบูรณ์สำมะโนโรงเรียน
และครู พ.ศ. 2510.

สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 2510
โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 17 หน้า.

โสภิต สุขเกษม "ปัญหาการจัดการึกษาในวิทยาลัยครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา
ประถมศึกษา" ศูนย์ศึกษา 10 : 57 ตุลาคม 2508.

- Best, John W., Research in Education, Prentice-Hall, N.J., 1959,
320 pp.
- Engelhardt, N.L., School Planning and Building Handbook, Nikolaus
Louis F.W. Dodge Corp., New York, 1965, 626 pp.
- Engelhardt, N.L., and others, Planning Secondary School Buildings.
Reinhold Publishing Corporation, New York, 1949, 252 pp.
- Garrett, Henry W., Statistics in Psychology and Education, Longmans,
Green & Co., N.Y. 1958, 478 pp.
- McClurkin, W.D., School Building Planning, The Macmillan Co.,
New York, 1964, 143 pp.
- Myers, Kenneth Holly, "Factor related to the Choice of Secondary
Teaching as a Career" Dissertation Abstracts 27(7) 2288-A,
January, 1967.
- Napier, Thomas Gayle, "Teacher Morale" Dissertation Abstracts
27(5).1228-A, November, 1966.
- Seagers, Paul W., Proposed School Building Code for Thailand,
memo. 1961, 22 pp.
- Shuster, Albert H.Jr., "Professional Education and Teaching" in
Encyclopedia of Educational Research ed. by Walter S. Monroe
p. 1356 The Macmillan Co., New York, 1960.
- Viles, Kimball, Supervision for Better School, Prentice-Hall Inc.
New York, 1955, 315 pp.

ภาคผนวก

ภาคผนวก (ก)

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

ข้อเสนอแนะในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ☒ ในช่อง ☐
หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ☒ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ
"อื่น ๆ (ระบุ)....." พร้อมกับเติมข้อความ ตามความเป็นจริง และปรากฏ
ในปีการศึกษานี้
3. ข้อถามเกี่ยวกับอาคารเรียน ได้จัดไว้สำหรับกรอกอาคารเรียนได้ 8 หลัง
ขอให้ท่านตอบหลังที่สร้างก่อนที่สุดเป็นหลังที่ 1 และเรียงมาโดยลำดับ จนครบ
ทุกหลัง ถ้ามีเกินกว่า 8 หลัง ขอให้ไปกรอกเขียนเพิ่มเติมในกระดาษอื่น
แนบมาพร้อมกัน
4. ข้อถามใด ที่ไม่มีข้อมูลในโรงเรียนของท่าน ก็ขอให้ท่านเว้นว่างไว้ ไม่ต้องตอบ
ข้อนั้น ๆ เช่น โรงเรียนของท่านไม่มีห้องสมุดก็ไม่ต้องตอบข้อ 14. ในหมวด
อาคารเรียน เป็นต้น

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

.....

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุ..... ปี

☐ หญิง

วุฒิ.

ภูมิลำเนาจังหวัด.....

อายุราชการ.....ปี จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่..... ปี

เป็นข้าราชการชั้น..... .อังกษ.. ..ชั้น.....

เกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนประเภท

☐ ชาย

☐ หญิง

☐ สหศึกษา

เปิดสอนชั้น

☐ ม.ศ.1 - 3

☐ ม.ศ.1 - 5

จำนวนนักเรียนชาย..... .คน หญิง.....คน

จำนวนข้าราชการครู ชาย.....คน หญิง.....คน

อยู่ในโครงการ.....รุ่น (หรือ พ.ศ.).....

จำนวนเนื้อที่กิน.....ไร่.. ..งาน.....ตารางวา

ที่ดินกรรมสิทธิ์ของ.....

เวลาเข้าเรียน.....น. เลิกเรียน.....น.

หยุดเรียนประจำสัปดาห์ วัน.....

เกี่ยวกับสถานที่

1. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน

เพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
- ☐ ใกล้
- ☐ ปานกลาง
- ☐ ไกล
- ☐ ไกลมาก

2. ระยะทางห่างจากแหล่งชุมชนประมาณ

- ☐ ไม่ถึง 1 ก.ม.
- ☐ 1. ก.ม.
- ☐ 2. ก.ม.
- ☐ 3. ก.ม.
- ☐ 4. ก.ม. หรือมากกว่านั้น

3. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งเสื่อมโทรม

ทางศีลธรรม เช่น บ่อนการพนัน สถานบริการ
ที่ไม่สมควร สำหรับนักเรียนเพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
- ☐ ใกล้
- ☐ ปานกลาง
- ☐ ไกล
- ☐ ไกลมาก

4. การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวกเพียงไร

- ☐ ไม่สะดวกเลย
- ☐ ไม่สู้สะดวก
- ☐ สะดวกปานกลาง
- ☐ สะดวก
- ☐ สะดวกมาก

5. การเดินทางมาโรงเรียน ส่วนมาก
นักเรียนใช้

- ☐ ทางเรือ
- ☐ เดินมา
- ☐ รถจักรยานยนต์
- ☐ รถประจำทาง
- ☐ รถจักรยาน

6. โรงเรียนตั้งอยู่ในที่คินอย่างไร

- ☐ ที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี
- ☐ น้ำท่วมบางปี
- ☐ ที่ดอน

7. สนามกีฬาของโรงเรียน

- ☐ ไม่มี
- ☐ มีและใช้ได้บางฤดู
- ☐ มีและใช้ได้ตลอดปี

8. รมไม้และที่พักผ่อนของนักเรียน มีหรือไม่

- ☐ ไม่มี
- ☐ มีน้อย
- ☐ มีพอเพียง

เกี่ยวกับอาคาร

1. อาคารเรียนหลังที่ 1 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

1.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

1.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

1.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

1.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.8 มีฝุ่นหรือควันเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

1.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

2. อาคารเรียนหลังที่ 2 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

2.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

2.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบรัปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร่วยคี่

2.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกะบ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

2.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คี่

2.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศคี่เพียงไร

- ☐ ไมคี่
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คี่

2.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.8 มีฝุ่นหรือกำวันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถคักแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้คี่

2.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ คี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

3. อาคารเรียนหลังที่ 3 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

3.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ คึกครื้นไม้
- ☐ คึก

3.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบรื้อปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

3.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

3.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

3.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

3.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

3.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ ี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

4. อาคารเรียนหลังที่ 4 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

4.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

4.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบรื้อปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พบใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยคิ

4.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกะบ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

4.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพดเพียงไร

- ☐ นอย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คิ

4.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศคิเพียงไร

- ☐ ไม่คิ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คิ

4.6 มีเสีบงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.8 มีฝุ่นหรือควนรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถคดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่คไ้เลย
- ☐ พอทำคไ้
- ☐ ทำคไ้คิ

4.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ คิชั่วโมง

- ☐ ไม่คไ้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

5. อาคารเรียนหลังที่ 5 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

5.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

5.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียนร้อยดี

5.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

5.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

5.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

5.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

5.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

6. อาคารเรียนหลังที่ 6 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

6.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

6.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

6.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

6.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

6.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

6.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

6.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

7. อาคารเรียนหลังที่ 7 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

7.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาพัก
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ คีกรครึ่งไม้
- ☐ คีกร

7.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบรั้วปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

7.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

7.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

7.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

7.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

7.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่กี่ชั่วโมง
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

8. อาคารเรียนหลังที่ 8 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

8.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาพัก
- ☐ ซุ้มคร่าว
- ☐ ไม้
- ☐ คีกรั้งไม้
- ☐ คีกร

8.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบรูปปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

8.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

8.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

8.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

9. ถ้าโรงเรียนได้จัดห้องเฉพาะวิชา
ห้องวิทยาศาสตร์ มี.....ห้อง

9.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการ
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

9.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

9.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องวิทยาศาสตร์ วันละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

9.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10. ห้องสังคมศึกษา มี.....ห้อง

10.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

10.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

10.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องสังคมศึกษาวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
☐ 1 - 2 ช.ม.
☐ 3 - 4 ช.ม.
☐ 5 - 6 ช.ม.
☐ มากกว่า 6 ช.ม.

10.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
☐ พอใช้ได้
☐ คดี

10.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
☐ พอใช้ได้
☐ คดี

10.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

10.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

10.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

11. ห้องภาษาไทย มี.....ห้อง

11.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
☐ จัดกิจกรรม
☐ เก็บอุปกรณ์
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

11.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
☐ พอใช้ได้
☐ เหมาะสมดี

11.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องภาษาไทย วันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
☐ 1 - 2 ช.ม.
☐ 3 - 4 ช.ม.
☐ 5 - 6 ช.ม.
☐ มากกว่า 6 ช.ม.

11.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
☐ พอใช้ได้
☐ คดี

11.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
☐ พอใช้ได้
☐ คดี

11.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12. ห้องภาษาอังกฤษ มี.....ห้อง

12.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

12.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

12.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องภาษาอังกฤษวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

12.4 แสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คี

12.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คี

12.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13. ห้องเฉพาะวิชาอื่น ๆ (ระบุ).....
มี.....ห้อง

13.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการหรือจัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

13.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

13.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้อง.....วันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

13.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

13.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

13.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14. ห้องสมุด (มอบให้บรรณารักษ์คอยแทนได้)

14.1 โรงเรียนจัดห้องสมุดไว้ที่

- ☐ อาคารเรียนหลังที่.....
- ☐ อาคารเอกเทศ อายุ... ปี
- ☐ ยังไม่ได้จัด
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

14.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

14.3 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

14.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.7 อยู่ในสัปดาห์แก่ครู นักเรียน
จะเข้ามาใช้เพียงไร

- ☐ ไม่สะดวก
- ☐ ปานกลาง
- ☐ สะดวก

14.8 ลักษณะอาคารห้องสมุด (ถ้าแยก
เป็นเอกเทศ)

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ คึกครื้นไม้
- ☐ คึก

14.9 สภาพอาคารห้องสมุด (ถ้าแยก
เป็นเอกเทศ)

- ☐ กว้างโปร่งใหม่
- ☐ กว้างซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

14.10 ขนาดของห้องสมุดสามารถให้นักเรียนใช้ได้
พร้อมกันคราวละกี่คน

- ☐ น้อยกว่า 25 คน
- ☐ 25 - 50 คน
- ☐ 51 - 75 คน
- ☐ 76 - 100 คน
- ☐ มากกว่า 100 คน

14.11 โดยเฉลี่ยวันหนึ่ง นักเรียนเข้ามาใช้ห้องสมุด
เป็นระยะเวลาประมาณกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

15. โรงอาหารและหอประชุม (รวมกันในอาคารเดียว)
อายุ.....ปี

15.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

15.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ เหมาะสมดี

15.3 การถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

15.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาพัก
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ คึกครื้นไม่
- ☐ คึก

15.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

15.9 การใช้โรงอาหาร หอประชุม

เฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- มากกว่า 6 ช.ม.

15.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

16. โรงอาหาร (ถ้าแยกจากหอประชุม)

อายุ.....ปี

16.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ ประชุม
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

16.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

16.3 มีการถ่ายภาพทอภาคคีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้
- ☐ ดี

16.4 มีแผ่นหรือควมรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.7 ลักษณะอาการ

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ จัวคราว
- ☐ ไม
- ☐ คีกรั้งไม
- ☐ คีก

16.8 สภาพาคาร

- ☐ ควรรีอปลุกใหม่
- ☐ ควรรหอมแซม
- ☐ พอใช้ไค
- ☐ เรียบร้อย

16.9 การใช้โรงอาหารเฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไมไคใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

16.10 มีขนาดพอเหมาะกัจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ไค
- ☐ เหมาะสมคี

17. หอประชุม (ถ้าแยกจากโรงอาหาร)

อายุ.....ปี

17.1 ใช้สำหรับ (ตอบไคมากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จักกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

17.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมคี

17.3 มีการถ่ายภาพทอภาคคีเพียงไร

- ☐ ไม่คี
- ☐ พอใช้ไค
- ☐ คี

17.4 มีแผ่นหรือคว้นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

17.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

17.9 การใช้หอประชุมเฉลี่ยวันหนึ่ง
กี่ชั่วโมง

- ☐
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

17.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

18. อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อายุ.....ปี

18.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียนและปฏิบัติการวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์
- ☐ เรียนวิชาอื่น ๆ
- ☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

18.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

18.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

18.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

18.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

18.9 การใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์เฉลี่ยวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

18.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

19. อาคารคหกรรมศิลป์ อายุ.....ปี

19.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียนและปฏิบัติการวิชาคหกรรมศิลป์
- ☐ เรียนวิชาอื่น
- ☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

19.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

19.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

19.4 มีฝุ่นหรือกวนรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

19.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

19.9 การใช้อาคารคหกรรมศิลป์เฉลี่ยวันหนึ่ง
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

19.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

20. ส้วมและที่ปัสสาวะ

20.1 ตั้งอยู่ที่ไหน (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ อยู่ในอาคาร
- ☐ อยู่ติดอาคาร
- ☐ อยู่นอกอาคาร

20.2 เป็นส้วมชนิดไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ส้วมหลุม
- ☐ ส้วมซึม
- ☐ ส้วมชักโครก

20.3 มีส้วมนักเรียนหญิง.....ที่

20.4 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ ควรซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.5 ถูกสุขลักษณะเพียงไร (เช่น สะอาด มีที่ล้างมือ ฯลฯ)

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

20.6 มีส้วมนักเรียนชาย.....ที่

20.7 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ ควรซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.8 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

20.9 ที่มีส้วมาะชาย.....ที่

20.10 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ ควรซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.11 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

21. น้ำที่ใช้ในโรงเรียน

21.1 น้ำดื่ม ได้มาจากไหน

- ☐ ประปา
☐ บ่อน้ำบาดาล
☐ แม่น้ำ
☐ คู หรือ คลอง
☐ น้ำฝน

21.2 น้ำใช้ ได้มาจากไหน

- ☐ ประปา
☐ บ่อน้ำบาดาล
☐ แม่น้ำ
☐ คู หรือ คลอง
☐ น้ำฝน

22. โรงเรียนต้องการอาคารใดเพิ่มอีกบ้าง

22.1

22.2

22.3

22.4

22.5

22.6

22.7

22.8

23. โรงเรียนนี้มีปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่อย่างไรบ้าง (เช่น ไม่มีเงินซ่อมแซม มีปลวกมาก มีการรื้อถอน ไม่มีรั้วรอบขอบชิด ฯลฯ)

23.1

23.2

23.3.....

23.4.....

เกี่ยวกับตัวท่าน และผู้ร่วมงาน

1. โดยเฉลี่ยแต่ละวันท่านไปถึงโรงเรียน
ก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
- ☐ 1 – 15 นาที
- ☐ 16 – 30 นาที
- ☐ 31 – 60 นาที
- ☐ เกินกว่า 60 นาที

2. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลังจาก
โรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาเลิกพอดี
- ☐ 1 – 15 นาที
- ☐ 16 – 30 นาที
- ☐ 31 – 60 นาที
- ☐ เกินกว่า 60 นาที

3. ในภาคต้นปีการศึกษานี้ ท่านมีวันลากิจ
และป่วยกี่วัน

- ☐ มากกว่า 15 วัน
- ☐ 11 – 15 วัน
- ☐ 6 – 10 วัน
- ☐ 1 – 5 วัน
- ☐ ไม่มีวันลาเลย

4. ตามความรู้สึกของท่าน ครูในโรงเรียนนี้
ร่วมมือกันทำงานก็เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

5. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
มีทัศนคติต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานดี
เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
สนใจแสวงหาความรู้เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

7. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับที่อื่น ๆ แล้วท่านพอใจมาก
น้อยเพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

8. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย
- ☐ เฉย ๆ
- ☐ อยากเป็นครูน้อย

9. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ หักกะไม่ตรงกับผู้บริหาร
- ☐ สวัสดิการไม่ดี
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

10. ท่านเคยได้รับการอบรม เกี่ยวกับงาน
ในตำแหน่งครูใหญ่โดยตรงหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

11. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับการอบรมมา
เป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

12. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือประเภทใด.

(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

13. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

14. ท่านมีปัญหากับการจัดครูเข้าสอนอย่างไร

- ☐ ไม่มี
- ☐ ครูมีความสามารถไม่ตรงวิชาที่สอน
- ☐ มีครูไม่พอ
- ☐ ครูไม่ชอบสอนในบางวิชา

15. ครูสาขาวิชาใด ที่ท่านมีเกินความต้องการ
(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนันทบ
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

16. ครูสาขาวิชาใดที่มีไม่พอ

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนันทบ
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

17. ในปีการศึกษานี้ ท่านต้องการครูอีกกี่คน

- ☐ เพียงพอแล้ว
- ☐ 1 - 2 คน
- ☐ 3 - 5 คน
- ☐ 6 - 10 คน
- ☐ มากกว่า 10 คน

18. ครูในโรงเรียนของท่าน สนใจให้ข้อเสนอแนะ
และข้อคิดเห็นในการทำงานอย่างไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

19. คณะกรรมการประชุมปรึกษางานกันมากน้อย
เพียงไร

- ☐ ไม่มีประชุมเลย
- ☐ ภาคเรียนละครั้ง
- ☐ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- ☐ เดือนละครั้ง
- ☐ มากกว่าเดือนละครั้ง

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

ข้อแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครู อาจารย์ (ยกเว้นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่) ที่เป็นข้าราชการ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ "อื่น ๆ (ระบุ)....." พร้อมกับเติมข้อความตามความเป็นจริงและปรากฏในปีการศึกษานี้

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุ.....ปี

☐ หญิง

วุฒิ.....

ภูมิลำเนาจังหวัด.....

อายุราชการ.....ปี

เป็นข้าราชการชั้น.....อันดับ.....ชั้น.....

หน้าที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายธุรการ

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ

☐ หัวหน้าสายวิชา.....

☐ บรรณารักษ์

☐ เจ้าหน้าที่การเงิน

☐ เจ้าหน้าที่สารบรรณ

☐ ครูประจำชั้น.....

☐ ครูแนะแนว

☐ ครูประจำวิชา.....

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของท่านและร่วมงาน

1. ท่านสอนวิชาตรงกับความรู้ความสามารถของท่านหรือไม่

- ☐ ไม่ตรงทั้งหมด
☐ ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
☐ ตรงทั้งหมด

2. เมื่อสัญญาจบออกชั่วโมงสอนเริ่มแล้ว
 ท่านใช้เวลาประมาณกี่นาทีเตรียมตัว
 หรือเดินเข้าห้องเรียน

- ☐ มากกว่า 15 นาที
☐ 11 - 15 นาที
☐ 6 - 10 นาที
☐ 1 - 5 นาที
☐ เข้าห้องสอนทันที

3. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านไปถึงโรงเรียน
 ก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ น้อยกว่า 15 นาที
☐ 15 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ มากกว่า 60 นาที

4. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลังจาก
 โรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ น้อยกว่า 15 นาที
☐ 15 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

5. ในภาคต้นปีการศึกษานี้ ท่านมีวันลาพักและลาป่วยกี่วัน

- ☐ มากกว่า 15 วัน
☐ 11 - 15 วัน
☐ 6 - 10 วัน
☐ 1 - 5 วัน
☐ ไม่มีวันลาเลย

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
 รวมมือกันทำงานก็เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

7. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้มีทัศนคติ
 ที่ดีต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานก็เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

8. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้สนใจ
 แสวงหาความรู้เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

9. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับเพื่อน ๆ ท่านพอใจมากน้อย

เพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

10. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย

11. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ ทักษะไม่ตรงกับผู้บริหาร
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

12. ท่านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับงาน
ในหน้าที่หรือการสอนบ้างหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

13. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมา
เป็นประโยชน์ในการทำงานหรือสอนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

14. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือ
ประเภทใด (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

15. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 ปีการศึกษา

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

16. ท่านทำงานธุรการ (เช่น การเงิน
ทะเบียน สารบรรณ ฯลฯ) รับผิดชอบ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

17. ท่านทำงานด้านปกครอง (เช่น ครูเวร
ครูปกครอง) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

18. ท่านทำงานห้องสมุดสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

19. ท่านทำงานแนะแนวสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

20. ท่านทำงานด้านกิจกรรมนักเรียน (เช่น ลูกเสือ
อนุชาชาด กีฬา คนตรีที่ปรึกษาชุมนุมต่าง ๆ ฯลฯ)
สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

21. ท่านทำงานด้านบริการนักเรียน (เช่น จัดอาหาร
กลางวัน บริการสุขภาพ จัดให้ความปลอดภัย
จัดร้านค้าของโรงเรียน ฯลฯ) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

22. ท่านทำงานในหน้าที่ครูประจำชั้นสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

23. ท่านทำงานอื่น ๆ (ระบุ)... ..

สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 – 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 – 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 – 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 – 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

24. งานนอกเหนือจากการสอนที่ท่านได้รับ

มอบหมายนั้นเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
ของท่านเพียงไร

- ☐ เหมาะสมน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

25. ท่านได้รับความเสมอภาค และความยุติธรรม

ในการปฏิบัติงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

26. ท่านได้รับการยกย่องให้เกียรติและส่งเสริม

กำลังใจในการปฏิบัติงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

27. ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ วินิจัยสั่งงาน

โดยฟังความคิดเห็นของคณะครูเพียงใด

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

28. ท่านได้รับการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ในการทำงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

29. ท่านได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา

หาความรู้และเลื่อนวิทยฐานะเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

30. ที่ทำงานของท่านมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

31. ห้องครัวมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

32. โรงเรียนจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน

(เช่น หลักสูตร ประมวลการสอน คู่มือครู

แบบเรียน) ไว้ให้ท่านครบถ้วนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33. บ้านพักครู

33.1 ท่านอยู่บ้านพักครูหรือไม่

- ☐ อยู่
- ☐ ไม่อยู่

33.2 ถ้าอยู่ท่านได้รับความสะดวกและเหมาะสมเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33.3 ท่านมีความจำเป็นและความต้องการที่จะอยู่บ้านพักครูเพียงไร (ถ้าท่านยังไม่ได้อยู่)

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

34. ท่านได้รับความสะดวกเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

35. ท่านเคยเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาบ่อยครั้งเพียงไร

- ☐ ไม่เคย
- ☐ น้อยครั้ง
- ☐ มากครั้ง

36. ท่านเตรียมการสอนอย่างไร

- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะไม่มีเวลา
- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะชำนาญในการสอนแล้ว
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดปี
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเทอม
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเดือน
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดสัปดาห์
- ☐ เตรียมล่วงหน้าทุกวัน

37. ท่านใช้เวลาใดเตรียมการสอนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ชั่วโมงว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ เวลาอื่น (ระบุ).....

38. ท่านตรวจสอบผลงานหรืองานของนักเรียนอย่างไร เป็นส่วนใหญ่

- ☐ ตรวจพร้อมกันในชั้น
- ☐ ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ
- ☐ เลือกตรวจเป็นบางคน
- ☐ ตรวจด้วยตนเองทุกคน
- ☐ วิชาที่สอนไม่มีงานให้ตรวจ

39. ท่านใช้เวลาใดตรวจสอบผลงานหรืองานของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ชั่วโมงว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ ในชั่วโมงเรียนวิชานั้น
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

40. จำนวนนักเรียนในชั้นที่ท่านสอนโดยเฉลี่ย

- ☐ น้อยกว่า 20 คน
- ☐ 21 - 30 คน
- ☐ 31 - 40 คน
- ☐ 41 - 50 คน
- ☐ มากกว่า 50 คน

41. ท่านต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหาสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่มีเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

42. ตามความสังเกตของท่าน ในสัปดาห์หนึ่ง ๆ มีชั้นที่ว่างไม่มีครูเข้าสอน ปล่อยให้เด็กเล่น หรืออยู่ว่าง ๆ มากน้อยเพียงไร

- ☐ มากที่สุด
- ☐ มาก
- ☐ ปานกลาง
- ☐ น้อย
- ☐ น้อยที่สุด

43. ท่านอยากเปลี่ยนชั้นสอนมากเพียงไร

- ☐ ไม่อยากเปลี่ยน
- ☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้
- ☐ อยากเปลี่ยน

44. ท่านอยากเปลี่ยนวิชาที่สอนมากเพียงไร

- ☐ ไม่อยากเปลี่ยน
- ☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้
- ☐ อยากเปลี่ยน

45. ในชั่วโมงว่างท่านทำอะไรบ้าง
(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เตรียมการสอน
- ☐ ตรวจงานนักเรียน
- ☐ อ่านหนังสือ
- ☐ พบปะกับเพื่อนครู
- ☐ พักผ่อนเพราะเหนื่อยจากการสอน
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

46. ท่านรู้สึกปลอดภัยและรู้สึกอบอุ่นใจเพียงไร
ในการทำงานที่โรงเรียนนี้

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

ภาคผนวก (๑)

(สำเนา)

ครูท

ที่ กช 0704/22591

กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

16 ตุลาคม 2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่, โรงเรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ 1 ชุด
2. แบบสอบถามสำหรับครู, อาจารย์ ชุด
3. ขອງสำหรับส่งแบบสอบถามคืน 1 ขອງ

เนื่องด้วยกรมวิสามัญศึกษาได้พิจารณาเห็นสมควรให้ความร่วมมือกับคณะนิติปรัชญาโท จากวิทยาลัย
วิชาการศึกษาประสานมิตร ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่ และครู ของโรงเรียนรัฐบาล
ทุกโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ และครู, อาจารย์
ทุก ในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล ตอบแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย และไปรณปฏิบัติ ดังนี้

1. แบบสอบถามมี 2 อย่าง สำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่อย่างหนึ่ง และสำหรับครู, อาจารย์
อีกอย่างหนึ่ง ท่านโปรดกรอกและแจกให้ครู, อาจารย์ทุกคนกรอกด้วย

2. โปรดกรอกข้อมูลที่เป็นจริงในปีการศึกษา 2513

3. ไม่ต้องใส่ชื่อผู้กรอกในแบบสอบถาม

4. รวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเรียบร้อยแล้วทั้งหมด ใส่ซองที่ได้แนบมาด้วยนี้ ส่งคืนถึงกรม

ภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513

กรมวิสามัญศึกษาหวังว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุวัชน กายจนะวลิต

(นายสุวัชน กายจนะวลิต)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนส่วนกลาง

(สำเนา)

กรุงเทพฯ

ที่ ศช 0704/25583

กรมวิสามัญศึกษา

๑ ธันวาคม 2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่โรงเรียน

อ้างถึง หนังสือที่ ศช 0704/22591 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2513

ตามหนังสืออ้างถึง ได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนกรอกแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยและขอให้ส่งถึงกรมภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513 นั้น บัดนี้ กองโรงเรียนรัฐบาลยังมีได้รับแบบสอบถามของโรงเรียนขึ้นไป จึงใคร่ขอความกรุณาให้ดำเนินการด้วยโดยเร็ว และส่งคืนถึงกองโรงเรียนรัฐบาลภายในวันที่ 10 ธันวาคม 2513 ขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สุวัจน์ กาญจนสวัสดิ์

(นายสุวัจน์ กาญจนสวัสดิ์)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

ประวัติย่อของผู้เขียน

เกิด	16 มกราคม 2482
ที่เกิด	2/9 ต. วังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
การศึกษา	2495 ประถมศึกษา ร.ร.วัดหนองม่วง "หนังสือวิทยาคาร" ต.วังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
	2500 มัธยมศึกษา ร.ร.บางแพ "บางแพปฐมพิทยา" อ.บางแพ จ.ราชบุรี
	2501 เตรียมอุดมศึกษา แผนกอักษรศาสตร์ (สมัครสอบ)
	2502 เตรียมอุดมศึกษา แผนกวิทยาศาสตร์ (สมัครสอบ)
	2502 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ราชบุรี
	2504 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ราชบุรี
	2506 ประกาศนียบัตรพิเศษมัธยม (พ.ม.)
	2509 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ. สาขามัธยมศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
	2514 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม. สาขาการมัธยมศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
การงาน	2504 ครูตรี ร.ร.วัดเพลง "โสภณศิริราษฎร์" อ.วัดเพลง จ.ราชบุรี
	2511 ครูโท ร.ร.วัดเพลง "โสภณศิริราษฎร์" อ.วัดเพลง จ.ราชบุรี